

İHRACATÇILARA SAĞLANAN EKONOMİK VE FİNANSAL AVANTAJLAR

Perihan AKAN ALTUNCU
Vergi Denetmeni

TÜRMOB YAYINLARI- 292
ANKARA - 2006
Sirküler Rapor Serisi
Seri No: 2006 - 8

TÜRMOB Adına Sahibi
Mehmet TİMUR

Sorumlu Yazışleri Müdürü
Ali E. DOĞANOĞLU

Dizgi - Düzenleme

TÜRMOB
Basın - Yayın Servisi

Yayın Türü

Yaygın Süreli

Baskı

Yorum Matbaası
(0.312) 395 21 12

Sirküler Rapor kitaplarında yer alan yazılarda ileri sürülen görüşler yalnızca yazarlarına aittir. Yayıncı kuruluş TÜRMOB'u bağlamaz.

ÖNSÖZ

Bilgi ve iletişimin ön plana çıktığı bir çağı yaşıyoruz. Muhasebecilik, Mali Müşavirlik mesleği doğası gereği bilgiye ve bilgininde sürekli güncel olmasına dayanmaktadır. Bu yapısı itibariyle mesleğimiz çağımızın en önemli mesleklerinden birisi haline gelmiştir. TÜRMOB ve Odalarımız, meslektaşlarımızın ihtiyaç duyduğu bilgi ve eğitimi karşılaması temel öncelikleri arasındadır.

Meslektaşlarımızın ve aday meslek mensuplarımızın ihtiyaç duyacakları bilgiye, en kolay şekilde ulaşmalarını sağlamak, TÜRMOB'un temel hedeflerinden birisidir. Geniş bir yayın yelpazesi ile bu eğitim ve bilgilenebilirliğe yönelik ihtiyacı karşılamaya çalışıyoruz. **Sirküler Rapor** yayınımla mevzuatta meydana gelen değişiklikleri ve uygulamaya yönelik bilgilendirmeyi sağlama gayreti içindeyiz.

Sirküler kitaplarımız, bir plan doğrultusunda hazırlanarak, her ay bir kitap olarak sizlere ulaştırılmaktadır. Kitaplarımız bir okuma komisyonu tarafından incelendikten sonra basılarak sizlerin istifadesine sunulmaktadır.

Siz değerli meslektaşlarımızın ve stajyerlerimizin beğeni ve takdirini toplayacağına inandığımız 2006-8 Seri Numaralı bu kitabı; Vergi Denetmeni Perihan Akan Altuncu tarafından hazırlanan "**İhracatçılara Sağlanan Ekonomik ve Finansal Avantajlar**" isimli eser oluşturuyor. Bu çalışma bir kaynak kılavuz niteliğinde olup konuyu örnekleri ile açıklamaktadır.

Kitabın, meslek camiamıza ve uygulamacılara faydalı olmasını diliyorum.

Nail SANLI
Genel Sekreter

İÇİNDEKİLER

1- GİRİŞ	1
2- İHRACAT VE ŞEKİLLERİ	2
2.1- İhracat Şekilleri ve Esasları	3
2.1.1- Ön İzne Bağlı İhracat	3
2.1.2- Kayda Bağlı İhracat	3
2.1.3- Kredili İhracat	5
2.1.4- Konsinye İhracat	6
2.1.5- Yurt Dışı Fuar Ve Sergilere Katılım Ve İhracat	7
2.1.6- İthal Edilmiş Malın İhracı	9
2.1.7- Serbest Bölgelere Yapılacak İhracat	9
2.1.8- Diğer İhracat Şekilleri	9
2.1.8.1- Ticari Kiralama Yoluyla Yapılacak İhracat	9
2.1.8.2- Takas Ve Bağlı Muamele Kapsamında Yapılacak İhracat	11
2.1.8.3- Bedelsiz İhracat	12
2.1.8.4- Transit Ticaret	16
2.1.8.5- Savunma Sanayii Dışındaki Alanlarda Offset Kapsamında Yapılacak İhracat	17
2.1.8.6- Yurt Dışı Müteahhitlik Ve Teknik Müşavirlik Kapsamında Yapılacak İhracat	18
3- GÜMRÜK TARİFELERİ VE KOTALAR	19
4- İHRACATÇININ DÖVİZ TUTMA YETKİSİ	20
5- EKONOMİK AVANTAJLAR	21
5.1- Serbest Bölgelere Yapılan İhracat Ve Antrepo Rejimi	21
5.2- İhracatta Katma Değer Vergisi İstisnası (İadesi) Tecil Terkin İşlemi ..	24

5.2.1- İhracatta Katma Değer Vergisi İstisnası (İadesi)	24
5.2.1.1- Teminat Tutarı % 4 Olarak Belirlenen 1. Grup Mükellefler	26
5.2.1.2- Teminat Tutarı % 8 Olarak Belirlenen 2. Grup Mükellefler	27
5.2.1.2.1- İmalatçılar Ve İmalatçı-İhracatçılar	27
5.2.1.2.2- İhracatçılar	28
5.2.1.2.3- Özel Finans Kurumları	29
5.2.2- İhraç Kaydıyla Teslimler İçin Tecil Terkin Uygulaması	29
5.2.3- Vergi Resim Harç İstisnası	29
5.2.3.1- Damga Vergisi Ve Harçlar Açısından	29
5.2.3.1.1- İhracatla İlgili İstisnanın Kapsamı Fiili Mal İhracında: (Belgesiz İhracat)	29
5.2.3.1.2- Belgeli İhracatta	31
5.2.3.1.3- Döviz Kazandırıcı Faaliyetler.	32
5.2.3.2- Sorumluluk	37
5.2.3.3- Yaptırımlar	38
5.2.3.4- Banka Ve Sigorta Muameleleri Vergisi Açısından	39
5.3- Dahilde İşleme Rejimi	40
5.3.1- Şartlı Muafiyet Sistemi	41
5.3.2- Geri Ödeme Sistemi	43
5.3.3- Dahilde İşleme Tedbirlerine Uygulanması	44
6- FİNANSALAVANTAJLAR	20
6.1- Eximbank Kredileri	49
6.1.1- Kısa Vadeli Krediler	49
6.1.1.1- Kısa Vadeli İhracat Kredileri	49
6.1.1.1.1- Sevk Öncesi İhracat Kredileri	51
6.1.1.1.2- İhracata Hazırlık Kredileri	52
6.1.1.1.3- Kobi İhracata Hazırlık Kredileri	53
6.1.1.1.4- Dış Ticaret Sermaye Şirketleri Kredileri	54

6.1.1.1.5- Sevk Öncesi Reeskont Kredisi	54
6.1.1.1.6- Kısa Vadeli İhracat Alacakları İskonto Programı	55
6.1.1.2- Döviz Kazandırıcı Hizmet Ve Faaliyetler Kredileri	55
6.1.1.2.1- Turizm Pazarlama Kredisi	55
6.1.1.2.2- Uluslararası Nakliyat Pazarlama Kredisi	56
6.1.1.2.3- Döviz Kazandırıcı Hizmetler Kredisi	57
6.1.2- Orta Ve Uzun Vadeli Krediler	61
6.1.2.1- Özellikli İhracat Kredisi	61
6.1.2.2- Yurt Dışı Mağazalar Yatırım Kredisi	62
6.1.2.3- Yurtdışı Müteahhitlik Hizmetlerine Yönelik Teminat Mektubu Programı	63
6.1.2.4- Gemi İnşa Ve İhracına Yönelik Teminat Mektubu Programı	64
6.1.2.5- İslam Kalkınma Bankası (İkb) Kaynaklı Krediler	65
6.1.2.5.1- İhracat Finansmanı Programı	65
6.1.2.5.2- İhracata Yönelik İthalat Finansman Programı	67
6.1.3- Ülke Kredi Ve Garanti Programları	70
6.2- Kısa Vadeli İhracat Kredi Sigortası	70
6.2.1- Sevk Sonrası Ticari Risk Sigortası	71
6.2.2- Sevk Sonrası Politik Risk Sigortası	71
7- DEVLET YARDIMLARI	72
7.1- Ar-Ge Yardımları	74
7.2- Yurtiçi Ve Yurtdışı Uluslararası Nitelikteki İhtisas Fuarlarına İlişkin Yardımlar	79
7.2.1- Yurtdışı Uluslararası Nitelikteki Fuar Katılım Yardımları	79
7.2.2- Uluslararası Nitelikteki Yurtiçi İhtisas Fuarlarına İlişkin Yardımlar	88
7.3- Çevre Koruma Yardımları	90
7.4- Pazar Araştırması Yardımları	92

7.5- Eğitim Yardımı	95
7.6- İstihdam Yardımları	98
7.7- Yurtdışına Ofis Mağaza Açma, İşletme Ve Marka Tanıtım Faaliyetlerine İlişkin Yardımlar	98
7.8- Patent, Faydalı Model Belgesi Ve Endüstriyel Tasarım Tesciline İlişkin Yardımlar	104
7.8.1- Patentler	105
7.8.2- Faydalı Model Belgeleri	106
7.8.3- Endüstriyel Tasarımlar	107
7.9- Marka Tanıtım Ve Türkmalı İmajı Faaliyetlerine İlişkin Yardımlar ..	109
7.9.1- İhracatçı Birlikleri	111
7.9.2- Üretici Dernekleri Ve Üretici Birlikleri	111
7.9.3- Şirketler	111
7.9.4- Turquality Destek Programı Kapsamına Alınan Şirketlerin Desteklenmesi	113
7.9.5- Turquality® Programının Desteklenmesi	116
7.10- Tarımsal Ürünlerde İhracat İadesi Yardımı	123
7.11- Teknik Müşavirlik Formlarının Yurtdışındaki Faaliyetlerine Sağlanacak Yardımlar	125
7.11.1- Yurtdışı Ofis Desteği	126
7.11.2- Pazar Araştırması Desteği	129
7.11.3- Fuar, Konferans, Seminer Vb. Tanıtım Faaliyetlerine Katılım Desteği	130
7.11.4- Fizibilite Etüdü Hazırlanması Desteği	131
7.11.5- Sözleşme Desteği	132
8- SONUÇ	132

1- GİRİŞ

1980'lerde başlayan ihracata yönelik kalkınma modeli çerçevesinde ihracat ve ihracatçılara bugüne kadar ekonomik ve finansal olmak üzere değişik türde avantajlar sunulmuştur.

İhracata sağlanan teşvik araçları, uzun vadede kaynakların ihracata yönelik sanayi dallarına aktarılmasını sağlamaktadır. Kısa vadede ise döviz girişi sağlamak suretiyle yani paranın nominal etkisi ile ihracatın artırılması amaçlanmaktadır.

İhracatın yapısal yönden gelişmesi, ihracatın üretim aşamasında verilen yatırım teşvikleri ve kısa vadede ihracatın artırılması amacıyla ihracatçıya sağlanan ihracat teşvik düzenlemeleri Dış Ticaret ve Kambiyo mevzuatımızda yer almaktadır.

İhracatçılara sağlanan avantajlar ülkemiz Dış Ticaret ve Kambiyo mevzuatına göre aşağıdaki şekilde sınıflandırılabilir.

- 1) Gümrük Tarifeleri ve Kotalar
- 2) İhracatçının Döviz Tutma Yetkisi
- 3) Mali Teşvikler
- 4) Finansal Avantajlar
- 5) Devlet Pazarlama Yardımları

İhracata verilen teşviklerde ithalatçılara uygulanan gümrük tarifeleri ve kotalar dolaylı bir teşvik aracı olmakla birlikte, ihracatçının döviz tutma yetkisi ve ucuz hammadde sağlamak için uygulanan Dahilde İşleme İzin Belgesi kapsamında yapılan ihracata sağlanan kolaylıklar ve ihracatta KDV iadesi (istisnası) ve tecil-terkin işlemi

gibi vergisel kolaylıklar daha büyük bölümü kapsamakta, ucuz finansman temini sağlayan Eximbank kredileri ve sigortası ve ihracatçılara eğitim, istihdam, ofis mağaza açma, fuarlara katılım, araştırma geliştirme, çevre koruma, patent, faydalı model ve endüstriyel tasarım tescili, marka tanıtım, Tarımsal ürünlerde ihracat iadesi gibi özellikli konularda sağlanan parasal yardımlar ise daha az yer tutmaktadır. Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri (KOBİ) ve Sektörel Dış Ticaret Şirketleri bu yardımları alırken karşılaştıkları bürokratik işlemler ve yardımların kapanmasındaki zorluklardan dolayı bu yardım ve teşviklerden yeterli düzeyde yararlanamamaktadır.

Bu yazımızda, kısaca ihracat ve şekillerine değinildikten sonra yukarıda yapılan sınıflandırmanın uygulamaya dönük Dış Ticaret ve Kambiyo mevzuatına göre usul ve esasları ile, ihracata ve ihracatçılara sağlanan avantajlar ve ihracat teşviklerine de yer vermeye çalışacağız.

2- İHRACAT VE ŞEKİLLERİ

22/12/1995 tarih ve 95/7623 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan İhracat Rejimi Kararına dayanılarak hazırlanmış olan İhracat Yönetmeliğine¹ göre yapılacak ihracat işlemlerinin, ihracatın ülke ekonomisi yararına düzenlenmesini, desteklenmesini ve artırılmasını sağlamak için tebliğler ve ilgililere verilecek talimatlar çerçevesinde yürütüleceği belirtilmektedir.

İhracat Yönetmeliğinin 3. maddesinde, İhracat, bir malın, yürürlükteki ihracat mevzuatı ile gümrük mevzuatına uygun şekilde Türkiye gümrük bölgesi dışına veya serbest bölgelere çıkarılmasını veya hut Müsteşarlıkça ihracat olarak kabul edilecek sair çıkış ve işlem-

---

1 06.06.2006 tarih ve 26190 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır

leri, ihracatçı ise, ihraç edeceği mala göre ilgili İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğine üye olan, vergi numarasına sahip gerçek veya tüzel kişiler ile tüzel kişilik statüsüne sahip olmamakla birlikte yürürlükteki mevzuat hükümlerine istinaden hukuki tasarruf yapma yetkisi tanınan ortaklıkları olarak tanımlanmıştır

İhracat işleminin başlaması için ihracatçıların, İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğine onaylattıkları gümrük beyannamesi ile ihracatın yapılacağı gümrük idaresine başvurmaları gerekir

2.1.İhracat Şekilleri ve Esasları

Ülke ekonomisinin ihtiyaçları, iç ve dış piyasa arz ve talep durumu, satış şekli ile alıcı ülke ve firmaların ülkemiz ile olan ticari ve ekonomik ilişkileri gibi hususlar göz önünde tutularak alınan ihraç izinleri ile ihracatçıların yaptıkları ihracat çeşitli şekillerde yapılmaktadır.

2.1.1.Ön İzne Bağlı İhracat

İhracı uluslararası anlaşma, kanun, kararname ve ilgili sair mevzuat uyarınca belli bir merciin ön iznine bağlı malların ihracatında, ilgili mercilerden ön izin alındıktan sonra ihracat mevzuatı hükümleri uygulanır.

2.1.2.Kayda Bağlı İhracat

Gümrük beyannamesinin, ihracattan önce İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğince kayda alındığı ihracat şeklidir İhracı kayda bağlı mallar² listesinde sıralanmış bulunan malların ihracı, aşağıdaki esaslar dikkate alınarak gerçekleştirilir.

---

2 İhracı Kayda Bağlı Mallara İlişkin 2006/7 nolu Tebliğ 06.06.2006 tarih ve 26190 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır

İhracı Kayda Bağlı Mallara İlişkin malların ihracından önce gümrük beyannamelerinin İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğince kayda alınması gerekir

İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğince kayda alınmış gümrük beyannamesinin gümrük idarelerine sunulma süresi, İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğinin onay tarihinden itibaren uzatılmamak üzere otuz gündür. Ancak, ülkemiz ihraç ürünlerine miktar kısıtlaması uygulayan ülkelere yapılan, kısıtlama kapsamındaki malın ihracına ait kayıt meşruhatı düşülerek onaylanmış gümrük beyannamelerinin gümrük idarelerine sunulma süresi, otuz günden daha kısa veya daha uzun olarak Müsteşarlıkça belirlenebilir.

İhracı Kayda Bağlı Mallar Listesi aşağıdaki gibidir

- 1- Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu primi kesintisine tabi maddelerin ihracı,
- 2- Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu'ndan ödeme yapılan maddelerin ihracı,
- 3- Ülkemizde kredi karşılığı kurulan tesislerin bedelinin malla geri ödenmesine ilişkin özel hesaplar çerçevesinde ihracat,
- 4- Ülkemiz ile Rusya Federasyonu arasındaki doğalgaz anlaşması çerçevesinde ihracat,
- 5- Ülkemiz ihraç ürünlerine miktar kısıtlaması uygulayan ülkelere yapılan kısıtlama kapsamındaki maddelerin ihracı,
- 6- Birleşmiş Milletler Kararları uyarınca ekonomik yaptırım uygulanan ülkelere ihracat,

7-18/12/1994 tarihli ve 22145 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Bitkisel ve Hayvansal Ürünlerin Ekolojik Metotlarla Üretilmesine İlişkin Yönetmelik kapsamında sertifikayı haiz mallar;

8-İşlem görmemiş zeytinyağı ve işlem görmüş dökme veya varilli zeytinyağı,

9-Meyan kökü,

10-Ham lületaşı ve taslak pipo,

11-Ozon tabakasının korunmasına dair Viyana Sözleşmesi ile bu sözleşmeye ait Protokoller ve değişiklikler kapsamındaki malların sadece söz konusu düzenlemelere taraf ülkelere yönelik ihracatı,

12-Torba, çuval ve kutulu halde işlem görmemiş zeytin,

13-Orijinal bağırsak,

14-Canlı koyun, kıl keçisi, büyükbaş hayvan,

15-Dökme halde kapyra cinsi kırmızı biber (konik biber),

16-Ham zeytin (fermantasyonu tamamlanmamış),

17-Bakır ve çinko hurda ve döküntüleri,

18-Blok mermer.

2.1.3.Kredili İhracat

Kredili ihracat talepleri, alıcı ile satıcı arasında imzalanan ve ihraç edilecek malın cinsi, değeri, ödeme planı ve ödeme süresini içeren satış sözleşmesinin aslı ve Türkçe çevirisi veyahut aracı banka tara-

findan onaylanmış akreditif metinlerinin aslı ve Türkçe çevirisi ile birlikte ilgili İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğine yapılır

Madde ve/veya ülke politikası açısından Dış Ticaret Müsteşarlığınca yapılacak düzenlemeler kapsamındaki mallarla ilgili kredili ihracat talepleri; Müsteşarlığın görüşü alındıktan sonra, bunun dışında kalan mallara ilişkin talepler ise satış sözleşmesinde belirtilen esaslar dâhilinde doğrudan İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğince sonuçlandırılır

Kredili ihracat izin süresi, tüketim mallarında en çok iki, yatırım mallarında en çok beş yıldır. Bu süreleri aşan talepler incelenip sonuçlandırılmak üzere, ilgili İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği tarafından, görüşü ile birlikte Dış Ticaret Müsteşarlığına intikal ettirilir.

İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğince kredili ihracat meşruhatı düşülerek onaylanmış ihracat işlemlerine ilişkin gümrük beyannamesinin, İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğince onay tarihinden itibaren otuz gün içinde gümrük idarelerine sunulması gerekmektedir.

2.1.4.Konsinye İhracat

Konsinye ihracat başvuruları ilgili İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğine yapılır

Madde ve/veya ülke politikası açısından Dış Ticaret Müsteşarlığınca yapılacak düzenlemeler kapsamındaki mallarla ilgili kredili ihracat talepleri; Müsteşarlığın görüşü alındıktan sonra, bunun dışında kalan mallara ilişkin talepler ise satış sözleşmesinde belirtilen esaslar dâhilinde doğrudan İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğince sonuçlandırılır

İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğince konsinye ihracat meşruhatı düşülerek onaylanmış gümrük beyannamelerinin otuz gün içinde gümrük idarelerine sunulması gerekir.

İhracatçılar, konsinye olarak gönderilen malların kesin satışının yapılmasından sonraki otuz gün içinde durumu, kendileri tarafından düzenlenmiş kesin satış faturası veya örneği ve gerekli diğer belgeler ile birlikte izni veren İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğine ve aracı bankaya bildirir.

İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği, verdikleri konsinye ihracat izinlerine ait bilgileri, malın kesin satışının kendilerine bildirilmesinden itibaren beş gün içinde aracı bankaya bildirir.

Konsinye olarak gönderilen malın ihracat tarihinden itibaren bir yıl içinde kesin satışının yapılması gerekir. Bu süre, haklı ve zorunlu nedenlere istinaden müracaat edilmesi hâlinde, izni veren İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğince iki yıl daha uzatılabilir.

Süresi içinde satışı yapılan malın bedelinin kambiyo mevzuatı, satılmaması hâlinde ise malın gümrük mevzuatı çerçevesinde yurda getirilmesi gerekir.

2.1.5. Yurt Dışı Fuar Ve Sergilere Katılım Ve İhracat

Ülkemizi temsilen katılacak uluslararası yurt dışı fuar ve sergiler Müsteşarlık tarafından belirlenir.

Uluslararası ticari fuarlara ve sergilere, gerek ülkemizi temsilen ulusal düzeyde gerekse bireysel olarak katılacak firma ve kuruluşlarca yurt dışına gönderilecek bedelli veya bedelsiz mallar ile yurt dışında düzenlenecek bilim, sanat, kültür veya tanıtım amaçlı fuar/sergi, konferans, seminer gibi etkinliklere kişi veya kuruluşlarca

gönderilecek bedelli veya bedelsiz malların yurt dışına çıkışıyla ilgili başvurular doğrudan ilgili gümrük idarelerine yapılır. Gümrük idareleri söz konusu malların yurt dışına çıkışı için yapılan talepleri ilgili mevzuat çerçevesinde inceleyip sonuçlandırır.

Gümrük idareleri, yukarıda belirtilen amaçlarla yurt dışına çıkışına izin verdikleri bedelli ve/veya bedelsiz mallar (bilim, sanat, kültür, tanıtım amaçlı fuar/seği hariç) ile ilgili gümrük beyannamelerinin onaylı bir örneğini, beyannamenin kapanış tarihinden itibaren, en geç onbeş gün içinde firmanın beyan ettiği İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğine gönderir.

Uluslararası ticari fuar ve sergilerde sergilenmek üzere yurt dışına çıkarılan malların kesin satışına ilişkin talepler geçici çıkışa esas gümrük beyannamesinin İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğince onaylanmasını müteakip gümrük idarelerince sonuçlandırılır.

Gümrük idareleri, özel organizatör kuruluşların ülkemizi temsilen ulusal düzeyde katılacağı ticari nitelikli fuarlarda ve sergilerde, yürürlükteki Yurt Dışında Fuar Düzenlenmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Tebliğ hükümleri gereğince, organizatör kuruluşa Müsteşarlıkça (İhracat Genel Müdürlüğü) verilmiş olan "Yeterlilik Belgesi" veya "Geçici Yeterlilik Belgesi" (kamu ve meslek kuruluşları ile vakıflarca düzenlenen fuarlarda bahse konu belgeler aranmaz) ile birlikte ilgili fuarın ulusal katılım organizasyonunun söz konusu kuruluşa yapılmasının onaylandığını gösterir uygunluk yazısını ararlar.

Yukarıda belirtilen hususlar dışında kalan talepler Dış Ticaret Müsteşarlığınca incelenip sonuçlandırılır.

2.1.6. İthal Edilmiş Malın İhracı

Gümrük mevzuatı çerçevesinde serbest dolaşıma girmiş yeni veya kullanılmış malın ihracı genel esaslar çerçevesinde yapılır Ancak, ihracatın desteklenmesine yönelik mevzuat, yatırım mevzuatı ile gümrük mevzuatının mahrecine iade hükümleri kapsamında farklı düzenlemeler bulunmaktadır.

2.1.7.Serbest Bölgelere Yapılacak İhracat

Serbest bölgelere yapılacak ihracat, ihracat mevzuatı hükümlerine tabidir. Ancak, Dahilde İşleme Rejimi, KDV uygulamaları ve Türkiye İhracat Kredi Bankası (Eximbank) uygulamalarına dair mevzuat hükümleri kapsamında farklı düzenlemeler bulunmaktadır

2.1.8.Diğer İhracat Şekilleri

2.1.8.1.Ticari Kiralama Yoluyla Yapılacak İhracat

Malların kira bedeli karşılığı belirli bir süre kullanılmak üzere geçici olarak Türkiye gümrük bölgesi dışına veya serbest bölgelere çıkarılmasını ifade eder

Ticari kiralama yoluyla yapılacak ihracat³ talepleri, kiracı firma veya kuruluşla yapılan sözleşme (Türkçe tercümesi ile birlikte) ve ekteki ticari kiralama yoluyla yapılacak ihracata ilişkin başvuru formu ile üyesi olunan veya bulunulan bölgedeki ihracatçı birliğine yapılır

Ticari kiralama sözleşmesinin; malın cinsi, birim fiyatı, miktarı,

---

3 Ticari Kiralama Yoluyla Yapılacak İhracata İlişkin 2006/3 nolu Tebliğ 06.06.2006 tarih ve 26190 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır

toplam değeri, kira süresi, döviz veya YTL olarak nakdi kira bedeline dair bilgileri içermesi gereklidir.

İhracatçı birlikleri, başvuruları bu Tebliğ hükümlerine göre değerlendirerek uygun görülenlerin ticari kiralama yoluyla ihracına izin verir.

Hacizli, ihtiyati tedbirli veya mülkiyeti muhafazalı olan malın ticari kiralama yoluyla ihracına, bu kısıtlamaların kaldırıldığına tevsiği halinde izin verilir.

Mülkiyeti birden fazla kişiye ait olan malın, ticari kiralama yoluyla ihracata konu olması halinde, hissedarların veya ortakların noter onaylı izni aranır

Ticari kiralama yoluyla yapılacak ihracatta süre, ihracatçı birliği tarafından kira sözleşmesine uygun olarak verilen süredir. Bu süre; fiili ihraç tarihinden itibaren toplam üç yılı aşamaz. Ancak, bu süre haklı ve zorunlu nedenlere istinaden Dış Ticaret Müsteşarlığı'nca (İhracat Genel Müdürlüğü) uzatılabilir. Bu durumda müracaat mercii, ilk iznin verildiği ihracatçı birliğidir. Süre uzatım taleplerinin iznin bitim tarihinden önce yapılması esastır Ancak, süresi içerisinde yapılamayan talepler haklı ve zorunlu hallerin tevsiği kaydıyla Dış Ticaret Müsteşarlığı (İhracat Genel Müdürlüğü) tarafından incelenip sonuçlandırılır

İhracatçı birliğince verilen izinler, ilgili çıkış gümrüğüne, kambiyo müdürlüğüne ve talep sahibi firmaya bildirilir.

Ticari kiralamaya konu malın yurt dışında satılması halinde satış bedelinin yurda getirilmesi kambiyo mevzuatı hükümlerine tabidir.

2.1.8.2.Takas ve Bağlı Muamele Kapsamında Yapılacak İhracat

Takas, ihraç veya ithal edilen mal veya hizmet bedelinin, kısmen veya tamamen mal, hizmet veya döviz ile karşılanması işlemini, bağlı muamele ise, ikiden fazla taraf arasında yapılan takas işlemidir.⁴

Takas veya bağlı muamele taleplerine ilişkin başvurular, ithalatçı ile yapılan sözleşmenin aslı ve yeminli tercüman tarafından yapılan Türkçe çevirisi ve ekteki "Takas veya Bağlı Muamele Başvuru Formu" ile birlikte İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğine yapılır

Takas veya bağlı muamele sözleşmesinin; ithal ve ihraç edilecek malın cinsi, Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu (G.T.İ.P), miktarı, birim fiyatı, toplam değeri ve sözleşme süresini içermesi gereklidir.

Takas veya bağlı muamele yoluyla ihracat izni verilmiş ihracat işlemlerine ilişkin izin yazısının 30 (otuz) gün içinde gümrük idarelerine sunulması gerekmektedir.

Takas veya bağlı muamele iznini müteakiben işlemler, yürürlükteki ithalat ve ihracat rejimleri çerçevesinde yürütülür.

İhracat ve ithalat işlemleri, ihracat ve ithalatta alınan her türlü gümrük, vergi, resim ve harçlar ile fonlara tabi olarak yapılır İhracatın desteklenmesine ilişkin mevzuat ile takas veya bağlı muamele konusu mal ve nakit ödemelerine ilişkin diğer mevzuat hükümleri saklıdır

İhraç veya ithal edilen mal veya hizmet bedelinin, kısmen veya tamamen mal, hizmet veya döviz ile ödenmesi mümkündür.

---

⁴ Takas ve Bağlı Muamele Yoluyla Yapılacak İhracata İlişkin 2006/4 nolu Tebliğ 06.06.2006 tarih ve 26190 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır

Takas veya bağlı muamele konusu ihracat ve ithalat bedellerinin mahsup ve transfer işlemleri, Kambiyo Mevzuatı çerçevesinde işleme aracılık eden bankalarca sonuçlandırılır Ancak, takas veya bağlı muameleye konu karşılıklı ödeme yükümlülüklerinin eşit olması esastır.

Takas veya bağlı muamele konusu işlemlerin tek bir aracı banka tarafından yapılması esastır Ancak, takas veya bağlı muamele izni verildikten sonra ihracat ve ithalat işlemleri başlamamış ise, İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğine bildirilmek suretiyle aracı banka değişikliği yapılabilir.

Takas veya bağlı muamele izinlerinin süresi, 6 (altı) ayı aşmamak kaydıyla firmanın ibraz ettiği sözleşmede yer alan süre kadardır Süre bitiminden önce başvurmak kaydıyla İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği tarafından toplam 3 (üç) yıla kadar ek süre verilebilir 3 (üç) yılı aşan süre uzatım talepleri, ithalat taahhüdünde noksanlık bulunması halinde Gümrük Müsteşarlığı'nın (Gümrükler Genel Müdürlüğü) görüşü alınarak Dış Ticaret Müsteşarlığı'nca (İhracat Genel Müdürlüğü), ihracat taahhüdünde ise Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın (İhracat Genel Müdürlüğü) görüşü alınarak İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğince sonuçlandırılır

Sözleşmede yer alan hususlardaki değişiklik talepleri, akit tarafların yazılı mutabakatı olması şartıyla, İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği tarafından sonuçlandırılır

2.1.8.3.Bedelsiz İhracat

Bedeli yürürlükteki kambiyo mevzuatı çerçevesinde yurda getirilmesi zorunlu olmaksızın yurtdışına yapılan mal çıkışlarıdır⁵

---

5 Bedelsiz İhracata İlişkin 2006/5 nolu Tebliğ 06.06.2006 tarih ve 26190 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır

Bedelsiz olarak ihraç edilebilecek mallar aşağıda belirtilmiştir.

a) Gerçek veya tüzel kişiler tarafından götürölen veya gönderölen hediyeler, miktarı ticari teamöllere uygun numuneler ile reklam ve tanıtım malları, yeniden kullanıma veya geri dönuşüme konu ithal edilmiş mal ve ambalaj malzemeleri,

b) Daha önce usulüne uygun olarak ihraç edilmiş malların bedelsiz gönderilmesi ticari örf ve adetlere uygun parçaları, fireleri ile garantili olarak ihraç edilen malların garanti süresi içinde yenilenmesi gereken parçaları,

c) Yabancı misyon mensuplarının, Türkiye'de çalışan yabancıların, yurt dışına hane nakli suretiyle gidecek Türk vatandaşlarının, daimi veya geçici görevle yurt dışına giden kamu görevlilerinin, bu durumlarının ilgili mercilerce belgelenmesi şartıyla, beraberlerinde götüröcekleri, gönderecekleri veya adlarına gönderölecek mal ve taşıtlar,

ç) Yurt dışında yerleşik tüzel kişiler, yabancı turistler ve yurt dışında ikamet eden Türk vatandaşlarının beraberlerinde götüröcekleri, gönderecekleri veya adlarına gönderölecek mal ve taşıtlar,

d) Kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler ve üniversitelerin; görevleri veya anlaşmalar gereği gönderecekleri mal ve taşıtlar,

e) Savaş, deprem, sel, salgın hastalık, kıtlık ve benzeri afet durumlarında; kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler, üniversiteler, Kızılay ile kamu yararına çalışan dernek ve vakıfların gönderecekleri insani yardım malzemeleri.

Yukarıda belirtilenler dışında kalan hususlar, Dış Ticaret Müsteşar-

lığının (İhracat Genel Müdürlüğü) görüşü alınarak, ilgili gümrük idaresi veya İhracatçı Birliği Genel Sekreterliğince sonuçlandırılır

(a) ve (b) bendlerinde yer alan mallardan, değeri 100.000 (yüzbin) ABD dolarına kadar olanlar ile değer ve miktarına bakılmaksızın (d) ve (e) bendlerinde belirtilen malların bedelsiz ihracat izni başvuruları doğrudan ilgili gümrük idaresine yapılır Bu mallardan, değeri 100.000 (yüzbin) ABD doları ve üzeri olanların bedelsiz ihracat izni başvuruları ise, ekteki Bedelsiz İhracat Formu doldurularak İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliklerine yapılır İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterlikleri, değeri 250.000 (ikiyüzellibin) ABD Dolarına kadar olan bedelsiz ihraç taleplerini kendileri sonuçlandırır, 250.000 (ikiyüzellibin) ABD Doları ve üzerindeki talepleri görüşleriyle birlikte Dış Ticaret Müsteşarlığına (İhracat Genel Müdürlüğü) intikal ettirirler.

İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterlikleri ve Dış Ticaret Müsteşarlığı (İhracat Genel Müdürlüğü), verdikleri bedelsiz ihraç izinlerinin bir örneğini talep sahibine, bir örneğini de ilgili gümrük idaresine intikal ettirirler.

Bedelsiz ihraç izinlerinin geçerlilik süresi 90 gündür.

(c) ve (ç) bendleri çerçevesinde yapılacak bedelsiz ihracata, doğrudan gümrük idaresince izin verilir. Ancak (ç) bendi uyarınca bedelsiz ihracı yapılacak malların yolcu beraberinde götürülmeyip, önce veya sonra gönderilmesi halinde, Türkiye'de satın alındığının belgelenmesi, taşıt götürülmesi halinde ise taşıtın trafik tescil kuruluşlarınınca ve vergi dairelerince kayıtlarının kapatıldığının belgelenmesi gerekir.

(ç) bendi kapsamında, yurt dışında yerleşik tüzel kişiler, yabancı tu-

ristler ve yurt dışında ikamet eden Türk vatandaşlarının, Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 11/1-b maddesinde düzenlenen istisnadan yararlanarak yurt dışına götürecekleri, gönderecekleri veya adlarına gönderilecek mal ve taşıtların bedelsiz ihracına, satıcı tarafından verilen satış faturası nüshası/veya satıcı onaylı örneklerine istinaden, ilgili gümrük idarelerince izin verilir.

Söz konusu satış faturasının bir nüshası veya satıcı onaylı bir örneği, Türkiye İstatistik Kurumuna gönderilmesini teminen, ilgili gümrük idaresince Gümrük Müsteşarlığına (Gümrükler Genel Müdürlüğü) intikal ettirilir.

Kanun, Kararname ve uluslararası anlaşmalarla ihracı yasaklanmış malların bedelsiz ihracatına izin verilmez. İhracı ön izne bağlı malların bedelsiz olarak ihraç edilmesi de, ancak ilgili merciin ön iznine istinaden mümkündür.

İhracında Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu'na prim kesintisi yapılan malların bedelsiz olarak ihraç edilebilmesi için, söz konusu primin ödendiğine dair banka dekontunun ibrazı gerekir. Ancak FOB değeri 1.000 ABD Dolarını geçmeyen malların bedelsiz ihracı DFİF kesintisine tabi değildir.

İhracı Kayda Bağlı Mallara İlişkin Tebliğ eki listedeki mallardan, değeri FOB 1.000 ABD Dolarını geçenlerin bedelsiz olarak ihracında kayıt şartı aranır

Ayrıca bedelsiz ihracata konu mal, ihracatta uygulanan desteklerden yararlandırılmaz.

2.1.8.4. Transit Ticaret

Yurtdışında veya serbest bölgede yerleşik bir firmadan ya da antrepodan satın alınan malların, ülkemiz üzerinden transit olarak veya doğrudan doğruya yurtdışında veya serbest bölgede yerleşik bir firmaya ya da antrepoya satılmasına ilişkin usul ve esaslar aşağıdaki şekilde belirlenmiştir.⁶

Transit ticarete alış ve satış bedelleri arasında lehte fark olması esastır.

Ancak, alış ve satış bedelleri arasında aleyhte farkın söz konusu olması halinde, transit ticaret formunun düzenlenmesine ilişkin talepler;

a) Aleyhte farkın, kambiyo mevzuatında belirlenen genel terkin limitini aşmaması ya da genel terkin limitini aşmakla birlikte kambiyo mevzuatında belirlenen mücbir sebep hallerine dayandığının tespiti halinde ilgili bankalarca,

b) Aleyhte farkın, genel terkin limitini aşmakla birlikte, mücbir sebep halleri dışında kalan haklı durumlara dayanması halinde Dış Ticaret Müsteşarlığınca (İhracat Genel Müdürlüğü), sonuçlandırılır.

Transit ticaret talepleri, "Transit Ticaret Formu" düzenlenmek suretiyle bankalara yapılır.

Transit ticarete konu olan mallarla ilgili olarak, ithalata ve ihracata ilişkin vergi, resim, harç ve fon tahsil edilmez.

---

⁶ Transit Ticarete İlişkin 2006/6 nolu Tebliğ 06.06.2006 tarih ve 26190 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Gümrük idarelerince verilebilecek izne istinaden, malların Türkiye Gümrük Bölgesi'ne gelerek işçilik görmek üzere geçici depolama yeri veya antrepolara alınması "ithalat" hükmünde değildir.

Uluslararası anlaşmalarla ticareti yasaklanmış mallar ile Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın madde politikası itibarıyla transit ticaretinin yapılmasını uygun görmediği mallar transit ticarete konu olamaz.

İthalat ve ihracat yapılması yasaklanmış ülkelerle transit ticaret yapılamaz.

Transit ticarete ilişkin bankacılık uygulamaları Dış Ticaret ve Kambyo Mevzuatı çerçevesinde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'na belirlenecek esaslara göre yapılır.

Yurt dışında veya serbest bölgede yerleşik bir firmadan ya da antrepodan satın alınan malın, ülkemiz üzerinden transit olarak veya doğrudan doğruya yurt dışında veya serbest bölgede yerleşik bir firmaya ya da antrepoya satılmasını

2.1.8.5.Savunma Sanayii Dışındaki Alanlarda Offset Kapsamında Yapılacak İhracat

Kamu kurum ve kuruluşları ile kamu ortaklıklarının açacakları uluslararası ihaleler çerçevesinde yapacakları ithalat neticesinde gerçekleştirecekleri döviz ödemelerini asgari seviyeye indirmek amacıyla, ihaleyi kazanan firma ve/veya kuruluşların taahhüdü gereğince Türkiye'den yapılacak ihracat ile taahhüt gereğince Türkiye'nin mevcut üretim ve ihracat potansiyelinin geliştirilmesine yönelik diğer işlemlerdir.

2.1.8.6.Yurt Dışı Müteahhitlik Ve Teknik Müşavirlik Kapsamında Yapılacak İhracat

Yurt dışı müteahhitlik ve teknik müşavirlik kapsamında yapılacak ihracat diğer ihracat çeşitleri arasında yer almaktadır. Yurtdışında inşaat, tesisat ve montaj işi alan müteahhitlerin; üstlendikleri işlerle ilgili her türlü makine, teçhizat ve ekipmanın geçici ihracına ilişkin talepler ile inşaat malzemeleri ve işçilerinin ihtiyacı olan tüketim maddelerinin kesin ihracatına ilişkin talepler;

-Yurtdışında alınan işe ait sözleşme,

-Yurtdışında iş alındığını gösterir belge (DTM yurtdışı teşkilatınca veya konsolosluklarımızca düzenlenen),

-Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'ndan alınanYurtdışı Müteahhitlik Belgesi,

-Yurtdışı Müteahhitlik Hizmetleri Kapsamında Yapılacak İhracata İlişkin Başvuru Formu

ile birlikte Dış Ticaret Müsteşarlığı'na (Anlaşmalar Genel Müdürlüğü) yapılır

Yurtdışında iş yapan müteahhit firmaların, Kambiyo Mevzuatına göre, kesin ihracat bedelleri dövizlerini 365 gün içinde yurda getirmeleri zorunludur. Söz konusu firmaların, üstlendikleri işlerde kullanılmak üzere geçici olarak ihraç ettikleri makine, teçhizat ve ekipmanın iki yıla kadar yurtdışında kalış süreleri DışTicaret Müsteşarlığı'nca (Anlaşmalar Genel Müdürlüğü) belirlenir.

Haklı ve zorunlu nedenlerin olması durumunda ve önceden başvurulmak kaydıyla bu süre, Gümrük Müsteşarlığınca uzatılabilir

Yurtdışında iş yapan müteahhit firmaların, üstlendikleri işlerde kullanılmak üzere geçici olarak ihraç ettikleri makine, teçhizat ve ekipmanın kesin satışına, Dış Ticaret Müsteşarlığı (Anlaşmalar Genel Müdürlüğü) tarafından izin verilebilir. Bu durumda, satış bedelinin, kesin satış faturası tarihinden itibaren 30 gün içerisinde yurda getirilmesi gerekmektedir. Müteahhitlerin belirtilen konularda yapacakları ihracatta, İhracat Birliklerine üye olmaları şartı aranmaz.

Yukarıda ifade edilen bütün ihracat çeşitlerine ait ihracat bedellerinin yurda getirilmesi hususu ise kambiyo mevzuatı hükümlerine tabidir.

3. GÜMRÜK TARİFELERİ VE KOTALAR

Bu sınıflandırma şekli ihracat ve ihracatçılara dolaylı olarak fayda sağlamaktadır.

Gümrük tarifeleri, ithal ve ihraç edilen mallar üzerinde belirli esaslara göre advalorem (ithal malın değerinin yüzdesi) veya spesifik (birim ithal malı başına) olarak tahsil edilen gümrük vergisi oranlarını gösteren cetvel listeleri ifade eder. Tarife kontenjanı Bir üçüncü ülke tarafından Türkiye'den ithal edilen mal veya mal grubunun gümrük vergisi oranlarında belirli bir miktar veya değer için indirim yapılması yada muafiyet sağlanması veya Türkiye'nin bir mal veya mal grubunun ihracatında belli bir oranda vergi veya eş etkili veya değer için indirim yapılması veya muafiyet sağlanmasıdır. Yaygın olan ithalat üzerine konan tarifelerdir.

Ayrıca gümrük tarifelerinin dışında uluslararası malzeme hizmet akımlarını serbest ticaret koşulları altındaki normal gelişme seyrinden saptıran tarife dışı engellerde mevcuttur. Bunlar kotalar, gönüllü ihracat sınırlamaları veya tarife kotalar yolu ile getirilebilir. Bilindiği üzere kotalar, ithalat veya ihracatta miktar veya değer kısıtla-

ması uygulanması halinde bir takvim yılı veya muayyen bir dönem itibariyle yapılmasına izin verilen ihracat veya ithalatın değeri veya miktarını ifade eder Tarife kotalarda ise üst sınır söz konusu olmayıp, belli bir miktar veya değerdeki malların gümrüksüz olarak ithal edilerek, aşan kısmın yüksek gümrük vergilerine tabi tutulmaktadır.

Dolayısıyla gümrük tarifeleri ve uygulanan kota gibi tarife dışı engeller ithal malların fiyatını yükselterek bu malların benzerlerini üreten yerli yöneticileri doğrudan olmasa bile dolaylı olarak ihracatçıları dış rekabetten bu şekilde koruyucu etkiye sahip olduğu görülmektedir.

4. İHRACATÇININ DÖVİZ TUTMA YETKİSİ

Devlet tarafından belirlenen süre içerisinde ihracatçıya yaptığı ihracat belgelerinin döviz olarak ülkesine getirip bir banka veya benzeri finans kurumuna yatırması halinde, bu bedelin bir kısmını yerli paraya çevirmeksizin döviz olarak istediği biçimde tasarruf etme yetkisi tanır. Böylece ihracatçı, yeni siparişler için üreteceği ihracat mal içinde kullanacağı ithal girdiyi hemen temin edebilir, yapacağı ithalatın bedelini ödemek için ek bir maliyetle karşılaşmaz.

Kambiyo mevzuatımıza göre Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar'ın 8. maddesinin a bendinde ticari amaçlarla ihraç edilen malların bedelinin, 32 Sayılı Karar'da öngörülen haller ve Karar'a ilişkin Tebliğ'de belirtilen mücbir sebeplerden kaynaklanan gecikmeler hariç, fiili ihraç tarihinden itibaren en çok 180 gün içinde ihracatçılar tarafından yurda getirilerek bankalara veya özel finans kurumlarına, Türk parası olması halinde tevsik edilmesi, döviz olması halinde ise satılması zorunludur Ancak ihraç bedeli

dövizin % 70'inin fiili ihraç tarihinden itibaren 90 gün içerisinde getirilerek bankalara veya özel finans kurumlarına satılması halinde, kalan % 30'una tekabül eden kısmı üzerinde ihracatçılar serbestçe tasarrufta bulunabilirler.⁷

5. EKONOMİK AVANTAJLAR

5.1. Serbest Bölgelere Yapılan İhracat Ve Antrepo Rejimi:

Serbest bölgeler, bir ülkenin ulusal egemenlik sınırları içinde bulunmakla beraber gümrük hattı dışında sayılan, ülkede geçerli ticari, mali ve ekonomik alanlara ilişkin hükümlerine idari düzenlemelerin uygulanmadığı veya kısmen uygulandığı, sınai ve ticari faaliyetler için daha geniş teşviklerin tanındığı ve fiziki olarak ülkenin diğer bölgelerinden ayrılan ama coğrafi alan olarak da siyasi sınırlar içinde bulunan yerlerdir.

Serbest bölgelerin kuruluş amaçları;

- Yabancı sermaye yatırımlarını ve dış ticareti artırmak.
- Yerli üreticilerin uluslararası rekabet güçlerine katkıda bulunmak.
- İhracata yönelik sanayilerin gelişmesini teşvik etmek suretiyle, ihracatı artırmak,
- Döviz girişini artırmak,

---

⁷ 11.08.1989 tarih ve 20249 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır

- Yeni iş imkanları yaratarak istihdamın artırılmasına yardımcı olmak,

şeklinde sıralanabilir.

Ülkemizde Serbest Bölgeler Mevzuatı, 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanununa dayanmaktadır⁸. Bu kanunun 5084 sayılı kanunla değişen hali halen yürürlükte olup, söz konusu kanunun 6. Maddesine göre; “Serbest bölgeler gümrük bölgesi dışında sayılır Bu bölgelerde gümrük ve kambiyo mükellefiyetine dair mevzuat hükümleri uygulanmaz.

Kullanıcıların tutmak zorunda oldukları defter ve düzenleyecekleri belgelere ilişkin olarak 04.01.1961 tarihe 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu'nun hükümlerine bağımlı olmaksızın düzenleme yapmaya Maliye Bakanlığı yetkilidir

İşleticiler kullanıcılar, yatırım ve üretim safhalarında Bakanlar Kurulunca belirlenecek vergi dışı teşviklerden yararlandırılabilir” şeklindedir.

6. maddenin değişmeden önceki hali “Bu bölgelerde vergi resim harç,” gümrük mükellefiyetlerine dair mevzuat hükümleri uygulanmaz” şeklinde idi. Bölgede faaliyette bulunan firmalar gelir kurumlar ve KDV dahil bütün vergilerden muaftı. Ancak 5084 sayılı kanunla 3218 sayılı kanuna eklenen geçici 3. Madde hükmüne göre; “Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibariyle bu kanuna göre kurulan serbest bölgelerde faaliyette bulunmak üzere ruhsat almış mükelleflerin;

a) Bu bölgelerde gerçekleştirdikleri faaliyetleri dolayısıyla elde et-

---

8 15.06.1985 tarih ve 18785 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır

tikleri kazançları, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih, itibariyle faaliyet ruhsatlarında belirtilen süre ile sınırlı olmak üzere gelir ve kurumlar vergisinden müstesnadır. Bu istisnaların 193 sayılı GVK'nun 94. Maddesinin birinci fıkrasının 6. bendinin (b) alt bendi kapsamında yapılacak tevkifata etkisi yoktur.

b) Bu bölgelerde istihdam ettikleri personele ödedikleri ücretler 31.12.2008 tarihine kadar gelir vergisinden müstesnadır. Ancak bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla ruhsatlarında belirtilen süre 31.12.2008 tarihinden daha önceki bir tarihte sona eriyorsa, istisna uygulamasında ruhsatta yer alan sürenin bitiş tarihi dikkate alınır.

c) Bu bölgelerde gerçekleştirdikleri faaliyetleri ile ilgili olarak yaptıkları işlemler 31.12.2008 tarihine kadar her türlü vergi, rejim ve harçtan müstesnadır.

Serbest bölgelerde faaliyette bulunan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin bu bölgelerde imal ettikleri ürünlerinin satışlarından elde ettikleri kazançları Avrupa Birliğine tam üyelerin gerçekleştirdiği tarihi içeren yıllık vergilere döneminin sonuna kadar gelir ve kurumlar vergisinden müstesnadır. Bu istisnanın GVK'nun 94. Maddesinin birinci fıkrasının (6) bendinin (b) alt bendi kapsamında yapılacak tevkifata etkisi yoktur.” şeklinde değiştirilmiştir.⁹

3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanununun 8. Maddesine göre; “Serbest bölgelerle Türkiye'nin diğer yerleri arasında yapılacak ticaret dış ticaret rejimine tabidir. Ancak serbest bölge ile diğer ülkeler arasında dış ticaret rejimi uygulanmaz.”

---

9 06.02.2004 tarih ve 25365 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır

Görüldüğü üzere vergi, resim, harç muafiyetleri belirli sürelerle bağlanarak kaldırılmıştır

Serbest bölgelerin vergisel açıdan avantajları zamana bağlı olarak ortadan kalksa da ihracatçılar serbest bölgelere yerleşerek esneklik kazanır, dış piyasaları inceleyerek en uygun zamanda (fiyat yükselişi vs olduğunda) uygun bir yabancı ülkeye ihraç edebilir. Oysa gümrük sınırları içindeki firmalar gerekli mercilerden izin almak vs. bürokratik işlemlere tabidir. Serbest bölgelerde ise bunlar olmadan bu ülkeden alınan mal başka bir ülkeye satılıp transit ticaret yapılabilir.

Ayrıca imalattaki girdi olan hammadde ve yarı mamul için gümrük vergisi ödenmediğinden imalat maliyetleri düşer, rekabet gücü, ihracat, üretim artar. Bu etki zincirleme olarak devam eder. Bu bölgelerde daha çok üretim ve ihracatın yapılması depolama, nakliye, sigorta vb yan hizmetleri ve bunlara ücret ödemelerini artırır, dolayısıyla istihdam artar.

Antrepo rejimi de vergiye tabi yabancı menşeli eşyanın, memleket içinde ayrılmış bir yerde vergi ödenmeksizin bir süre alıkonmasının sağlanmasıdır Antrepoya konan eşya bir bakıma milli arazi dışındadır. Eşya ancak antrepodan çıkıp ülkeye ithalinde vergiye konu olur. Antrepoda bekleme süresi beş yıldır.

5.2. İhracatta Katma Değer Vergisi İstisnası (İadesi) Tecil Terkin İşlemi:

5.2.1. İhracatta Katma Değer Vergisi İstisnası (İadesi)

Katma Değer Vergisi Kanununun 32. maddesinde bu kanunun 11(ihracat) maddesi uyarınca vergiden istisna edilen işlemlerle ilgili fatura ve benzeri vesikalarda gösterilen KDV'nin mükellefin

vergiye tabi işlemleri üzerinden hesaplanan KDV'den indirileceği ,vergiye tabi işlemlerin bulunmaması veya hesaplanan KDV'den az olması hallerinde indirilemeyen KDV'nin Maliye Bakanlığınca belirlenen esaslara göre mükelleflere iade edileceği belirtilmiştir.¹⁰

KDV kanununun 11.maddesi ile ihracat istisnası kapsamına giren işlemler

a- Mal ihracatı,

b-Uluslararası sefer yapan gemilere ihracat sayılan teslimler,

c-Sınır ve kıyı ticareti yoluyla ihracat,

d-İhraç kaydıyla teslimler,

e-Dahilde işleme ve geçici kabul rejimleri kapsamında tecil-terkin,

f- Bavul ticareti yoluyla ihracat,

g-Yolcu beraberli eşya ihracı,

h-Hizmet ihracı şeklinde sayılmış olup,bir vergilendirme döneminde 4.000 YTL' ye kadar olan(84 seri nolu genel tebliğ-92 seri nolu genel tebliğ ile YTL cinsinden belirlenen tutar.)iadeler,inceleme raporu ve teminat aranmaksızın yerine getirilir.¹¹ ¹²Nakit iade taleplerinde mükellefçe teminat gösterilmesi halinde (4000 YTL' yi aşan kısım için) iade tutarının tamamı yerine getirilir.Hizmet ihracı istisnasından doğan KDV iadeleri hariç olmak üzere aşağıdaki şartlara haiz mükellefler indirimli teminat uygulamasından faydalanırlar

---

10 02.11.1984 tarih ve 18563 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır

11 23.11.2001 tarih ve 24592 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır

12 22.12.2004 tarih ve 25678 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır

5.2.1.1. Teminat Tutarı % 4 Olarak Belirlenen 1. Grup Mükellefler:

Dış Ticaret Sermaye Şirketleri İle Sektörel Dış Ticaret Şirketleri

Dış Ticaret Sermaye Şirketleri ile Sektörel Dış Tic Şirketlerinden aşağıdaki şartlara haiz olanların iade talepleri,4 milyar lirayı aşan kısmının % 4'ü kadar teminat göstermeleri üzerine yerine getirilecektir.

a) Son 5 yıl içinde (5 yıldan daha az geçmişi olan firmalarda faaliyete geçtikten bu yana) tahakkuk etmiş olan gelir vergisi ,kurumlar vergisi ve KDV 'leri ödeyen(vergilerin tecil edilmiş olması bu şartların ihlali sayılmayacaktır)

b) KDV iadesi amacıyla yapılan incelemeler sonunda sahte ve muhteviyatı itibariyle yanıltıcı belge düzenlediği veya kullandığı konusunda hakkında rapor yazılmamış olan,

c) İade hakkı doğuran işlemlerin bulunduğu birbirini izleyen son 5 vergilendirme döneminde haklarında olumlu rapor yazılmış olanlar(Tam tasdik sözleşmesi yapılan YMM tarafından düzenlenen olumlu raporlar da geçerlidir.

Son olumlu raporun vergi dairesine intikal etmesi halinde,diğer şartlarda gerçekleşmiş olması kaydıyla raporun ilgili olduğu vergilendirme döneminden sonraki iade talepleri için indirimli teminat uygulanmaya başlanır.Bu dönemler için daha önce verilmiş olan teminatların fazlası(% 96 sı) mükellefin talebi halinde geri verilir

Birbirini izleyen 5 vergilendirme döneminden kasıt,iade hakkı doğuran işlemlerin yapıldığı birbirini izleyen dönemlerdirBu dönem-

ler arasında herhangi bir dönemde iade hakkı doğuran işlem bulunmadığı takdirde bu dönemler birbirini izleyen 5 dönemin hesabında dikkate alınmayacaktır

Yukarıdaki şartları haiz dış ticaret sermaye şirketleri ile sektörel dış ticaret şirketleri, 4.000 YTL'yi aşan kısmının % 4'ü oranında teminat vermek suretiyle iadenin tamamını alabileceklerdir. Örneğin 4.750 liralık iade talebi, 4000 YTL'yi aşan 750 liranın % 4'ü olan 30 YTL olan teminat karşılığı yerine getirilecektir

5.2.1.2. Teminat Tutarı % 8 Olarak Belirlenen 2. Grup Mükellefler:

5.2.1.2.1. İmalatçılar ve İmalatçı-İhracatçılar:

Dış ticaret sermaye şirketleri ile Sektörel Dış Ticaret Şirketleri için belirlenmiş olan yukarıdaki şartların yanı sıra aşağıdaki şartlara da haiz İmalatçılar ve İmalatçı-İhracatçıların iade talepleri, 4.000YTL'yi aşan kısmının % 8 i oranında teminat karşılığı yerine getirilecektir.

a) Sanayi siciline kayıtlı olmak

b) Ödenmiş sermayeleri toplamı en az 80.000 YTL olmak veya en son bilançoda kayıtlı amortisman tabi iktisadi kıymetlerin(gayri menkuller hariç)amortisman düşülmeden önceki toplam tutarları 80.000 YTL'yi aşmak Söz konusu amortisman tabi iktisadi kıymetlerin VUK'nun 189/2 maddesinde belirtilen 'özel amortisman defteri' veya 'demirbaş defteri'nde açıkça gösterilmiş olması gerekir.

c) İşletmenin sahip olduğu ve kapasite raporunda yer alan amortisman tabi iktisadi kıymetlerin kayıtlı defterlerin, noter onayları ile

numaraları,kaç yıldır amortismanına tabi tutuldukları kapasite raporlarında belirtilmek(kapasite raporunda işletmenin muhasebe müdürünün de imzasının olması gerekir (73 seri nolu KDVG Genel Tebliğiyle geçmişe yönelik olarak kaldırılmıştır). Raporda bu hususların yer almaması halinde mükelleflerin üretim kapasitesi ile bu kapasitesinin gerektirdiği iktisadi kıymetlere sahip olup olmadığı ve amortismanla ilgili hususların vergi inceleme elemanlarınca veya bir vergi dairesi müdür yardımcısı başkanlığında oluşturulacak yoklama grubu tarafından düzenlenecek tutanakla tespit edilmiş olmak,(87 seri nolu Genel Tebliğ)¹³

d)İmalat işinde 20 veya daha fazla işçi çalıştırmak(işçi sayısının tespitinde bizzat imalat işinde çalışan işçiler dikkate alınacaktır.Yönetici,büro personeli ve muhasebeci gibi personel dikkate alınmaz.

5.2.1.2.2. İhracatçılar:

Dış ticaret sermaye şirketleri ile Sektörel Dış Tic Şirketlerinin % 4 teminat uygulamasından yararlanabilmeleri için belirlenen yukarıdaki şartların yanında aşağıdaki şartlara da haiz olan ihracatçıların 4.000 YTL' yi aşan nakit iade talepleri ,aşan kısmın % 8'i oranında teminat verilmek suretiyle yerine getirilir.

-Son üç takvim yılı itibariyle ihracat tutarı her yıl için 5 milyonABD Dolarını aşmış olmak,

-Son beş takvim yılı itibariyle ihracatı tutarı her bir yıl için 1 milyon ABD Dolarını aşmış olmak.

---

13 18.06.2003 tarih ve 25142sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır

5.2.1.2.3. Özel Finans Kurumları:

Dış Ticaret Sermaye Şirketleri ile Sektörel Dış Tic Şirketlerinin % 4 teminat uygulamasından yararlanabilmesi için belirlenmiş olan yukarıdaki şartlara haiz olan özel finans kurumlarının 4.000YTL'yi aşan nakit iade talepleri,aşan kısmın % 8'i oranında teminat vermek kaydıyla yerine getirilir.

Yukarıda üç gurup halinde belirlenen şartları haiz mükellefler 4.000YTL 'yi aşan iade taleplerinde aşan kısmın % 8' i kadar teminat verilmek kaydıyla,iadenin tamamının yapılmasını sağlayabileceklerdir.

5.2.2. İhraç Kaydıyla Teslimler İçin Tecil Terkin Uygulaması:

KDV kanununun 11/1-c maddesinde tecil terkin sistemi "İhraç edilmek şartıyla imalatçılar tarafından kendilerine teslim edilen mallara ait katma değer vergisi, ihracatçılar tarafından ödenmez.Mükelleflerce tahsil edilmeyen ancak ilgili dönem beyannamesinde beyan edilecek olan bu vergi, vergi dairesince tarh ve tahakkuk ettirilerek tecil olunur.

Söz konusu malların, ihracatçıya teslim tarihini takip eden ay başından itibaren 3 ay içinde ihraç edilmesi halinde, tecil edilen vergi terkin olunur."şeklinde düzenlenmiştir.

5.2.3. Vergi Resim Harç İstisnası

5.2.3.1. Damga Vergisi ve Harçlar Açısından

5.2.3.1.1. İhracatla İlgili İstisnanın Kapsamı Fiili Mal İhracında (Belgesiz İhracat)

Belgesiz İhracat Kredileri; Herhangi bir belge ile bağlantılı olmak-

sızın ihracatın finansmanı için kullanılan kredileri ifade etmektedir
Buna göre;

Kredi kuruluşlarınca ihracatın finansmanı gayesi ile kullanılacak nakdi veya gayri nakdi krediler (döviz ve gayri kabili rücu ihracat akreditiflerinin dahili devri suretiyle imalatçılara kullanılan ihracat kredileri, Türk Eximbank kredileri ile T.C. Merkez Bankası tarafından Türk Eximbank'a ihracatta kullanılmak kaydıyla yaptığı fon temini işlemleri, bu banka tarafından aracı bankalar vasıtasıyla kullanılan krediler ve Türk Parası Koruma Hakkındaki Mevzuat uyarınca ihracat taahhüdüne bağlı olarak kullanılan altın kredilere ilişkin sözleşmeler dahil), firmaların sağladıkları prefinansmanlar ile bunların geri ödenmesi ve bu krediler ile ilgili olarak verilecek teminatlar, (kredi mukavelesini ve teminata ilişkin belgelerin muhtevassından, münhasıran ihracatın finansmanı kredisi ile olduğunun anlaşılması şarttır

İhracat karşılığı yapılacak ödemeler (Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu çerçevesinde yapılan ödemelere ilişkin taahhütnameler ile temliknameler ve Sosyal Sigortalar Kurumu prim borçları ile genel bütçeli idarelere olan borçların mahsubu dahil)¹⁴

İhracatçı lehine tesis olunan akreditifin, ihracatçıya mal teslim eden imalatçıya temlik ile ihracattan doğan alacakların faktoring şirketlerine ve Türk Eximbank'a devri,

---

14 14/1/2000 tarihli ve 23933 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İhracat 2000/1 sayılı İhracat, İhracat Sayılan Satış ve Teslimler ile Döviz Kazandırıcı Hizmet ve Faaliyetlerde Vergi, Resim ve Harç İstisnası Hakkında Tebliğ, İhracat, ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz Kazandırıcı hizmet ve faaliyetlerde vergi, resim ve harç istisnası hakkında ihracat 2006/1 nolu tebliğle yapılan değişiklik 19.07.2006 tarih ve 26234 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmıştır

Yapılacak ihracat bağlantıları için düzenlenecek anlaşmalar ve bu konuda alınacak teminatlar,

Transit ticarete konu malın ithalat ve ihracatı (açılan akreditifler dahil)

Tedarik edildikleri şekliyle ihraç edilmek üzere mal alımı,

4458 sayılı Gümrük Kanununun 131. maddesine istinaden ithalat vergilerinden tam muafiyet suretiyle geçici ithalat çerçevesinde dahilde işleme iznine bağlanmak kaydıyla, değeri 10.000.- ABD Dolarını aşmayan yardımcı maddeler ile tamir edilmek, yenilenmek, monte edilmek ve benzeri bir işlem görmek üzere getirilen eşyanın ithalatı ile, bu işlemler sebebi ile düzenlenen kağıtlara, ihracata ilişkin olduğunun tevsik edilmesi kaydıyla işlem yapan kurumlarca resen damga vergisi ve harç istisnası tatbik edilecektir.

5.2.3.1.2. Belgeli İhracatta:

Belgeli İhracat Kredileri; Dahilde İşleme İzin Belgesi ve/veya Vergi, Resim, Harç İstisnası Belgesi kapsamında; ithalat, ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetlerin finansman amacıyla kullanılan kredileri ifade etmektedir. Buna göre;

Dahilde işleme izin belgesi kapsamında ve belgelerin geçerlilik süresi içinde, ihracat amaçlı olmak kaydıyla yapılan ithalat ile yurt içinde ham madde, yardımcı madde ve ambalaj maddesi alımları,

Belge almak maksadı ile ihracat proje formu ekinde verilecek taahhütname,

ve bunlarla ilgili işlemler yukarıda yer alan açıklamalar doğrultusunda istisnadan yararlanacaktır.

5.2.3.1. 3. Döviz Kazandırıcı Faaliyetler :

Döviz kazandırıcı faaliyetler aşağıdaki gibidir;

1-Yatırım programında yer alan kamu yatırımlarından uluslararası ihaleye çıkarılanların (Yerli ve yabancı firmaların ayrı ayrı veya birlikte iştirakine açık olmak üzere) ihalesini kazanan veya yabancı para ile finanse edilenlerin yapımını üstlenen firmaların,

a – Yerli firma olması halinde, uluslararası ihalelerde tamamı üzerinden, yabancı para ile finanse edilenlerde ise yabancı paraya isabet eden oranda yapacakları hizmet ve faaliyetler ile yerli imalatçı firmaların, mükerrer olmamak kaydıyla bahse konu işte kullanılmak üzere bu işin yapımını yüklenen firmaya üreterek yapacakları mal ve malzeme ile hizmet satış ve teslimleri,

b – Yabancı firma olması halinde, yabancı firmanın bu işte kullanacağı mal ve malzemeyi üreten yerli imalatçı firmaların (iş i taahhüt eden firmalar dahil) yapacakları satış ve teslimleri,

c – Yerli ve yabancı firmaların ortaklığı şeklinde olması halinde, yerli firmaya kendi faaliyeti oranında, yabancı firmaya ise bu alt bendin (b) numaralı hükmü çerçevesinde yerli imalatçı firmaların üreterek yapacakları satış ve teslimleri,

d – Bu alt bendin (a), (b) ve (c) numaralı hükümleri çerçevesinde proje sahibi kamu kurumları ile bu projeleri üstlenen firmalara yapılacak teknik müşavirlik, mühendislik vb. hizmet satışları,

2-Savunma Sanayi Müsteşarlığınca onaylanan Savunma Sanayi projelerini üstlenmiş yerli imalatçı firmaların satış ve teslimleri,

3-Savunma Sanayi Müsteşarlığınca Savunma Sanayi açısından önem arz ettiği belirtilen savunma araç ve gereçlerini üreten yerli

imalatçı firmaların, ülkenin savunma ile ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına satış ve teslimleri,

4- İmalatçılar tarafından Gümrük Hattı Dışı Eşya Satış Mağazalarına yapılan satış ve teslimler, (bu mağazalarda yapılan satışlar hariç)

5- Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında yer alan yatırım mallarını üreterek Yatırım Teşvik Belgesi sahibi yatırımcılara teslim eden imalatçı firmaların satış ve teslimleri,

6- İmalatçıların Dış Ticaret Müsteşarlığınca yayımlanan tebliğler eki yatırım malları listesinde yer alan malları üreterek yurtiçindeki firmalara satış ve teslimleri,

7- Yatırımlarda Devlet Yatırımları Hakkındaki Karar esasları çerçevesinde CKD ithal edebilecek firmalara ithal edebilecekleri söz konusu maddeleri yerli imalatçı firmaların yurtiçinde üretilip satış ve teslimleri,

8- Kamu kurum ve kuruluşlarınca uluslararası ihaleye çıkarılan yatırım malı ve sınai mamül alımları ihalesini kazanan yerli imalatçı firmaların satış ve teslimleri,

9- Ambalaj malzemesi imalatçıların, belge süresi içinde teslim edilmek ve ihracatçının ihracat ürünü ile birlikte ambalaj olarak 6 ay içerisinde ihracat edilmek üzere yapılan ambalaj malı ve malzeme satış ve teslimleri,

10- Uluslararası ikili veya çok taraflı anlaşma hükümlerine göre yurt içinde bulunan yabancı kuruluşların yurtdışından getirme imkanına sahip buldukları sınai mamüllerini teslim eden imalatçı firmalar ile 25.01.1998 tarih, 19705 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan T.C. ile ABD Hükümetleri Arasındaki İkili Anlaşmalar Kapsa-

mına Giren İnşaat Faaliyetlerine Ait Esas ve Usulleri Hakkındaki 2 Sayılı Tebliğ kapsamı dışında kalan tesislerin yapımını üstlenen müteahhit firmaların faaliyet ve teslimleri,

11- İmalatçıların yabancı uyruklulara (diplomatik temsilcilikler ve mensupları dahil), turistlere ve yurtdışında çalışan Türk vatandaşlarına yapacakları ve yıllık 100.000 ABD Dolarını aşan, ihracatçıların ise aynı cins malda yıllık 500.000 ABD Dolarını aşan satış ve teslimleri (Gümrük Hattı Dışı Eşya Satış Mağazalarında yapılan satış ve teslimler ile gıda maddeleri hariç)

12- Yap-İşlet modeli çerçevesinde Müsteşarlık tarafından uygun görülecek sektörlerde yapılacak yatırım projelerini üstlenen yerli firmaların yapacakları hizmet ve faaliyetler,

13- Kazanılan navlun bedellerinin yurda getirilmesi kaydıyla kara, deniz veya hava ulaştırma hizmet ve faaliyetleri ile kamu kurum ve kuruluşlarınca yaptırılan uluslararası taşımacılık ve bu kurum ve kuruluşlar tarafından uluslararası ihaleye çıkarılmış yurtiçi taşımacılığı yüklenen yerli firmaların bu faaliyetleri,

14- Turizm müesseseleri ile seyahat acentalarının yurtiçi ve yurtdışındaki turizm faaliyetleri sırasında yaptıkları hizmet satışları,

15- Uluslararası ihaleye çıkartılan kamu projeleri ile yurtdışı müteahhitlik, müşavirlik ve mühendislik hizmetleri gibi döviz kazandırıcı hizmet projeleri,

16- Bedelleri döviz olarak alınmak kaydıyla yurtdışında yerleşik firmaların adına garanti kapsamında gerçekleştirilen bakım onarım hizmeti ile yabancı bandıralı gemi, uçak veya tırların bakım onarım ve bunlara yapılan mal ve hizmet (yakıt ve madeni yağlar hariç) satışları,

17- Yabancı uyruklulara, turistlere, yurtdışında çalışan Türk vatandaşlarına yapılan ve yıllık 100.000ABD Dolarını aşan satış ve teslimler (Duty-free shop mağazalarında yapılan satışlar dahil)

18- Yalnız petrol türevi üreticilerinin devletler arası ikili veya çok taraflı anlaşma hükümleri çerçevesinde yurtiçinde faaliyet gösteren yabancı veya uluslar arası kuruluşlara serbest döviz karşılığı akaryakıt satış ve teslimleri,

19- Yerli firmalarca, ihraç ürünlerimizin pazarlanması gayesiyle yurtdışında mağaza açılması veya işletilmesi,

20- İmalatçıların Dahilde İşleme İzin Belgesi sahibi firmalara yapacakları kütük, blum satış ve teslimleri,

21- Yerli firmalarca, yabancı ülkelerde ekonomik ve sosyal araştırmalar yapmak suretiyle bilgi bankası oluşturulması ve bu bilgilerin yurtiçinde ve yurtdışında pazarlanması amacıyla bilgi iletişim ağı kurulması ve işletilmesi,

22- Yabancı uyruklulara, turistlere ve yurtdışında çalışan Türk vatandaşlarına ülkemizde buldukları sürede, bedelleri yurtdışındaki sağlık ve sigorta kuruluşlarından tahsil edilmek kaydıyla döviz karşılığı verilecek sağlık hizmetleri,

23- Profesyonel spor kulüpleri ile bunların %51'den fazla iştiraki olan şirketlerin uluslararası spor müsabakalarına iştirak etmeleri nedeniyle sağladıkları hasılat ile yurt dışına sporcu transferlerinden elde ettikleri gelirler,"

24- Kamu kurum ve kuruluşlarınca uluslararası ihaleye çıkarılan maden havzalarından rdvans karşılığında maden çıkarımı ve işletmesi ile ilgili üretim faaliyetleridir¹⁵.

Döviz kazandırıcı faaliyetler için uygulanacak damga vergisi ve harç istisnası, ilgili kuruluşlarca, bu kanunda düzenlenmiş bulunan vergi resim ve harç istisnası belgesi veya özel durumlarda bu belgenin yerine geçmek üzere düzenlenen ‘‘Dahilde İşleme İzin Belgesi’’nin ibrazı üzerine, başka bir belge aranmaksızın resen uygulanacaktır.

Ancak, vergi ve harca konu işlemin belgenin geçerlilik süresi içinde yapılması şarttır. Vergi, resim harç istisnası belgelerinin süreleri azami 18 aydır. Süre başlangıcı belge tarihidir. Ayrıca, belge kapsamında, ilk istisnanın uygulandığı tarihe kadar azami 3 ay olmak üzere belge süresi uzatılabilir. Belgenin alınmasından önce veya belgenin geçerlilik sresinin dolmasından sonra, belgeye bağlanan işli ile ilgili olarak yapılan işlemlere, damga vergisi ve harç istisnası tatbik edilmez. Ancak, tebliğde yer alan mücbir sebep ve fevkalade hal durumları nedeniyle belge süresi uzatılabilir veya ilave olarak ek süre verilebilir. İstisna uygulaması belgede yer alan değer ve esaslar dikkate alınarak uygulanır.

Kredilerle ilgili istisna, kredilerin alınmasından, kredinin ilk alındığı esnada tespit olunan vadede veya ihracatı teşvik mevzuatında be-

---

15 14/1/2000 tarihli ve 23933 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İhracat 2000/1 sayılı İhracat, İhracat Sayılan Satış ve Teslimler ile Döviz Kazandırıcı Hizmet ve Faaliyetlerde Vergi, Resim ve Harç İstisnası Hakkında Tebliğ, İhracat, ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz Kazandırıcı hizmet ve faaliyetlerde vergi, resim ve harç istisnası hakkında ihracat 2006/1 nolu tebliğe yapılan değişlik 19.07.2006 tarih ve 26234 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanmıştır.

lirtilen sürede tasfiyesine kadar geçen süre içerisinde yapılan işlem ve kağıtlara uygulanır Yurtdışı müteahhitlik, mühendislik ve müşavirlik hizmetlerinde işin proje safhası da dahil olmak üzere yapılan işlemlerle bu konuda düzenlenen kağıtlarda istisna kapsamındadır

Döviz kazandırıcı faaliyetlerde, belgeye bağlı olarak uygulanan damga vergisi ve harç istisnasının; belge sahibi yatırımcı, ihracatçı veya üstlenicinin belge kapsamındaki iş nedeniyle ihale makamı dışında kalan ve belge sahibi olmayan diğer kişi ve kuruluşlarla (taşeron, malzeme müteahhidi vb.) yapacağı muamelelere tatbiki mümkün değildir.

Ancak, belge kapsamındaki döviz kazandırıcı faaliyetlerde kullanılmak şartıyla; belge sahibi kişi veya kuruluşlardan temin edilecek mal, malzeme ve hizmet alımları istisna kapsamındadır (Her iki tarafında o işle ilgili olarak düzenlenmiş belgeye sahip olması gerekir.)

5.2.3.2. Sorumluluk:

Damga vergisi ve harç istisnası uygulanmak suretiyle işlem yapan banka, noter, tapu, gümrük, ihaleyi yapan kuruluş vb.) kuruluşlar, yukarıda anlatılan esas ve usuller çerçevesinde herhangi bir makam veya merciden muafiyete dair yazı talep etmeksizin damga vergisi ve harç istisnasını resen tatbik edeceklerdir Tereddütlü durumlarda Defterdarlıktan görüş alınabilir. İstisnayı uygulayarak işlem yapan kuruluşlar işlemin yapıldığı tarihi takip eden 30 gün içinde istisnaya konu işlemin mahiyeti ile alınmayan vergi ve harcın miktarını, işlem yapılan ihracatçı, yatırımcı veya yüklenici kuruluşların gelir ve ya kurumlar vergisi yönünden bağlı buldukları vergi dairesine bildireceklerdir.

Teşvik mevzuatı hükümlerine göre teşvik şartlarına uyulup uyulma-

dığını takip ve izlemekle görevli bankalar (TC. Merkez Bankası dahil) taahhüt edilen ihracatın gerçekleştirilmemesi veya teşvik şartlarına uyulmadığının tespit edilmesi halinde, durumu, tespit tarihini takip eden 30 gün içinde ilgili vergi dairesine bildirmek zorundadır. Aksi halde 213 sayılı VUK'un 355. maddesi uyarınca ceza kesilmesinin yanı sıra, istisna uygulaması nedeniyle alınmayan damga vergisi ve harç tutarları ile ceza ve gecikme faizinin ödenmesinden mükelleflerle birlikte müteselsilen sorumlu olacaklardır.

5.2.3.3. Yaptırımlar :

Damga vergisi ve harç istisnasından faydalanan ihracatçı veya yatırımcı kişi veya kuruluşlarca;

-Temin edilen kredilerin amaç dışı kullanıldığıının,

-Taahhüt edilen ihracatın gerçekleştirilmediğinin veya belgedeki şartların ihlal edildiğinin,

tespiti halinde, ilgili bulunduğu (ihracat, döviz kazandırıcı faaliyet, yatırım vb.) konuda istisna uygulaması sonucu alınmayan damga vergisi ve harç, 213 sayılı VUK'un hükümleri uyarınca vergi zıyanının gerektirdiği ceza ve gecikme faizi ile birlikte geri alınacaktır (Gecikme faizi, kağıdın düzenlendiği veya işlemin yapıldığı tarihten başlayarak hesaplanacaktır.)

Döviz kazandırıcı faaliyetlerde ve yatırımlarda teşvik belgesinde ve ya bu tebliğde ön görülen kredi limitlerini aşan miktarlara istisna uygulayan, bu istisnanın kapsamına girmediği halde bu kanun ve tebliğ gerekçe gösterilerek damga vergisi ve harç istisnası tatbik edilen işlemleri yapan kuruluşlar (banka, noter, tapu, gümrük, ihaleyi yapan kuruluş), ziyaa uğratılan damga vergisi ve harç tutarları ile bunlara ilişkin ceza ve faizlerin ödenmesinden müteselsilen so-

rumlu olacaklardır. İstisnaya konu işlemi yaptığı halde gerekli bil-
diride bulunmayan kuruluşlar için de ziyaa uğratılan bir vergi veya
harç oluşması halinde müteselsilen sorumluluk uygulanacaktır.

5.2.3.4. Banka Ve Sigorta Muameleleri Vergisi Açısından :

İhracat ve döviz kazandırıcı faaliyetlerde banka ve sigorta muame-
leleri vergisi istisnası Dış Ticaret Müsteşarlığınca çıkarılan ihracatı
teşvik kararları ve kararlara istinaden yayımlanan tebliğlere göre
uygulanmaktadır.

İhracat, ihracat sayılan satış ve teslimler,döviz kazandırıcı hizmet ve
faaliyetler ile transit ticaretin finansmanında kullanılmak kaydıyla;
kredi kuruluşlarınca kullandırılan her türlü krediler (Türk Exim-
bank'ın fon temini işlemleri, bu banka tarafından aracı bankalar va-
sıtası ile kullandırılan krediler ve T.C. Merkez Bankasınınca Türk
Eximbank'a açılan kısa vadeli senet reeskont kredileri ile Türk Pa-
rası Kıymetini Koruma Hakkındaki Mevzuat uyarınca ihracatTaah-
hüdüne bağlı olarak kullandırılan altın kredileri dahil) ve firmaların
sağladıkları prefinansmanlar ile bunların geri ödenmesi, ihracatla il-
gili işlem yapan kuruluşların ihracat, ihracat sayılan satış ve teslim-
ler, döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetlerle ilgili olarak yapmış ol-
dukları bütün hizmet ve muameleler dolayısı ile kendi lehlerine her
ne nam ile olursa olsun nakden veya hesaben aldıkları paralar ve
kambiyo işlemleri, Dahilde İşleme Rejimi kapsamında yapılan itha-
lat ve/veya yurtiçi alımlar ile ilgili işlemler ve bunların finansmanı
amacıyla kullanılan krediler ihracat karşılığı yapılacak her türlü öde-
meler, ihracat, ihracat sayılan satış ve teslimler, döviz kazandırıcı
hizmet ve faaliyetler ile transit ticaret ile ilgili işlemler ve bu işlem-
ler sebebiyle ilgili kağıtlar, BSMV'den istisna uygulanır.

Belgesiz işlemler ve bu işlemler sebebiyle düzenlenen kağıtlara; ih-

racata ilişkin olduğunun tevsiki halinde, işlem yapan kuruluşlarca resen, belgeli işlemlerde ise, ihracat, ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetler çerçevesinde Vergi Resim ve Harç İstisnasından yararlanmak isteyen firmalar, Müsteşarlığa müracaat ederek Dahilde İşleme İzin Belgesi ve/veya Vergi Resim ve Harç İstisnası Belgesi almak ve işlem yapan kuruluşlara ibraz etmek zorundadırlar.

Uygulanan istisnaların gerçekleştirilmeyen ihracat taahhüdüne tekkabül eden kısımları, Vergi Resim ve Harç İstisnası Belgesinin iptal edilmesi halinde belge kapsamında uygulanan istisnalar 213 sayılı VUK ve 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsil edilir.

5.3. Dahilde İşleme Rejimi

Dahilde işleme, serbest dolaşımda bulunmayan eşyanın vergileri teminata bağlanmak suretiyle ve bu amaçla serbest dolaşıma giren yada eşdeğer eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesinde bir veya daha fazla işlem görebilerek, işlem görmüş ürünlerin elde edilmesi ve özel hükümleri saklı kalmak kaydıyla, elde edilen ürünlerin elde edilmesinin esas olduğu, ihracatın gerçekleşmesi halinde teminatın veya alınan vergilerin geri verildiği bir rejimdir. Bu rejimin amacı, 2005/8391 numaralı Dahilde İşleme Rejimi Kararında dünya piyasa fiyatlarından ham madde temin etmek suretiyle ihracatı artırmak, ihraç ürünlerine uluslararası piyasalarda rekabet gücü artırmak, ihraç pazarlarını geliştirmek ve ihraç ürünlerini çeşitlendirmek olarak belirtilmiştir.¹⁶ 2005/8391 numaralı Dahilde İşleme Rejimi Kararının 4. Maddesinde dahilde işleme tabanları şartlı muafiyet sistem ve geri ödeme sistemleri olmak üzere 2 tedbir belirlenmiştir.

---

16 27.01.2005 tarih ve 25709 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır

5.3.1. Şartlı Muafiyet Sistemi:

Şartlı muafiyet sistemi Dahilde İşleme İzin Belgesi kapsamında ihracı taahhüt edilen işlem görmüş ürünün elde edilmesinde kullanılan ve serbest dolaşımda bulunmayan ham madde, yardımcı madde, yarı mamül ile değişmemiş eşya, ambalaj ve işletme maddesinin, Türkiye Gümrük Bölgesinde (Serbest Bölgeler Hariç) yerleşik firmalarca, ticaret politikası önlemlerine tabi tutulmaksızın, vergisi teminata bağlanmak suretiyle ithal edilmesi ve ihracat taahhüdünün gerçekleşmesinden sonra alınan teminatın iade edilmesidir. İşletme malzemesi ithalatında KDV ve ÖTV tahsil edilir ve ticaret politikası önlemleri uygulanır. İşlem görmüş ürünün elde edilmesinde ithal eşyanın yerine eş değer eşya olarak asgari 8 (sekiz)'li baz da gümrük tarife istatistik pozisyonu, ticari kalite ve teknik özellikleri itibarıyla aynı kalite ve nitelikleri taşıyan serbest dolaşımdaki eşya kullanılabilir. Bu sistem çerçevesinde, Dahilde İşleme İzin Belgesi kapsamında önceden ihracat işleminden sonra ithalat yapılabileceği gibi ithal eşyası ile serbest dolaşımdaki eşya birlikte de kullanılabilir. Önceden ihracat konusu işlem görmüş ürünün ihracat vergisine tabi eşdeğer eşyadan elde edilmesi halinde ise, bu eşyaya tekabül eden ithalatın yapılmasından sonra iade edilmek üzere, ihracat vergisi kadar teminat alınır. Bu kapsamda yapılacak ithalat sırasında, KDV dahil tüm vergiler (4760 sayılı ÖTVK hükümleri saklı kalmak kaydıyla) teminata bağlanır. Ticaret politikası önlemleri uygulanmaz. Ancak 2005/1 sayılı Dahilde İşleme Rejimi Tebliği ve 2005/8391 sayılı Dahilde İşleme Rejimi Kararının 5. Maddesinde şartlı muafiyet kapsamında yapılacak işletme malzemeleri ithalatında KDV ve ÖTV alım tahsili edileceği, ticaret politikası önlemlerinin uygulanacağı belirtilmiştir.¹⁷

---

17 27.01.2005 tarih ve 25709 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır

Şartlı muafiyet kapsamında yapılacak ithalattan doğan vergi, 6183 Sayılı A.A.T.U.H. K.' da belirtilen esaslara göre Para ,Banka, Teminat mektupları, hazine tahvil ve bonoları şeklinde teminata tabi olup, aşağıdaki durumlarda indirimli teminat uygulaması geçerlidir.

- a) Sırasıyla A-B-C sınıfı onaylan kişi statü belgesi sahibi firmaların Dahilde İşleme İzin Belgesi / Dahilde İşleme İzni kapsamında yapacakları ithalatta, ithalattan doğan verginin % 1-5-10'nun,
- b) Onaylanmış kişi statü belgesi sahibi olmayan Dış Ticaret sermaye şirketleri ile sektörel dış ticaret şirketlerinin belge tarihinden önceki takvim yılı içinde gerçekleştirdikleri ihracat kadar Dahilde İşleme İzin Belgesi / Dahilde İşleme İzni kapsamında yapacakları ithalatta, bu ithalattan doğan verginin % 10'nun ,
- c) İmalatçı- ihracatçıların, belge tarihinden önceki 4 yıl içinde düzenlenmiş, ihracat taahhüdü kapatılmış, Dahilde İşleme İzin Belgeleri ve bu kararın (tebliğin) yayımı tarihinden sonra düzenlenen Dahilde İşleme izinleri kapsamında sanayi ürünleri için toplam 1 Milyon ABD dolarından, tarım ve işlenmiş, tarım ürünleri için 500 Bin ABD Dolarından az olmamak kaydıyla gerçekleştirdikleri ihracat kadar Dahilde İşleme İzin Belgesi / Dahilde İşleme İzni kapsamında yapacakları ithalatta, bu ithalattan doğan verginin % 10'nun,
- d) Son 3 takvim yılı itibarıyla ihracatı her bir yıl için 5 milyon ABD Dolarını geçen veya son 5 takvim yılı itibarıyla ihracatı her bir yıl için 1 Milyon ABD Dolarını geçen ihracatçıların, belge müracaat tarihinden önce 4 yıl içerisinde düzenlenmiş, ihracat taahhüdü kapatılmış, Dahilde İşleme İzin Belgeleri ve bu kararın (tebliğin) yayımı tarihinden sonra düzenlenen Dahilde İşleme İzinleri kapsamında sanayi ürünleri için toplam 1 Milyon ABD Do-

larından, tarım ve işlenmiş tarım ürünleri için toplam 500 Bin ABD Dolarından az olmamak kaydıyla gerçekleştirdikleri ihracat kadar Dahilde İşleme İzin Belgesi / Dahilde İşleme İzni kapsamında yapacakları ithalatta, bu ithalattan doğan verginin teminat olarak yatırılması şartıyla gümrük idaresince ithalata izin verilir.

Ayrıca işlem görmüş ürünün elde edilmesinde kullanılan hammadde, yardımcı madde, yarı mamül, mamul, değişmemiş eşya ve ambalaj malzemeleri ithal edilebileceği gibi, yurt içinden de temin edilebilir. Dahilde İşleme İzin Belgesi kapsamında ihraç edilmek üzere yurt dışından temin edilen eşya ithal eşyası gibi değerlendirilir. Ayrıca yurtiçi alımının, belge süresi içinde gerçekleştirilmesi gereklidir.

5.3.2 Geri Ödeme Sistemi:

Geri ödeme sistemi, Dahilde İşleme İzin Belgesi / Dahilde İşleme İzni kapsamında serbest dolaşıma giren hammadde, yardımcı madde, yarı mamul, mamul ile değişmemiş eşya, ambalaj ve işletme malzemesinden elde edilen işlem görmüş ürünün ihracı halinde, ithalat esnasında alınan verginin (işletme malzemesine ait KDV ve ÖTV hariç) geri ödenmesidir.

Geri ödeme sisteminden;

- a) İthalat miktar kısıtlamalarına tabi olan,
- b) Tercihli tarife yada özel bir şartlı muafiyet düzenlemesinden kotalar dahilinde yararlanabilen,
- c) Tarım politikası veya işlenmiş tarım ürünleriyle ilgili özel düzenlemeler çerçevesinde ithalat vergilerine tabi olan,

d) İthal eşyasının serbest dolaşıma giriş beyanının kabulü sırasında, işlem görmüş ürünlerden parasal ihracat iadesine tabi olan eşya ve ayrıca,

e) 3. ülke menşeli eşya kullanılarak elde edilen işlem görmüş ürünün ATR

dolaşım belgesi eşliğinde Avrupa Topluluğuna üye ülkelere,

f) 3. ülke menşeli eşyadan elde edilen işlem görmüş ürünün menşe ispat belgeleri eşliğinde anlaşma imzalanmış ülkeye ,

g) Serbest Ticaret Antlaşması imzalanmış ülke menşeli olmayan eşyadan elde edilen işlem görmüş ürünün menşe ispat belgeleri eşliğinde anlaşma imzalanmış ülkeye,

h) Pan-Avrupa Menşe Kümülyasyonuna taraf ülkeler menşeli olmayan eşyadan elde edilen Kümülyasyonuna dahil işlem görmüş ürünün menşe ispat belgeler eşliğinde Kümülyasyona taraf ülkelere,

ı) Serbest dolaşımında bulunan eşyadan üretilen işlem görmüş ürünün serbest bölgelere ihracı halinde bu ihracat geri ödeme sisteminde yararlanamaz.

Geri Ödeme sistemi çerçevesinde düzenlenen Dahilde İşleme İzin Belgesi ihracat taahhüdünün 2005/1 sayılı Dahilde İşleme rejimi tebliğinin 38. maddesine göre kapatılmasını izleyen 3 ay içinde, it halat sırasında ödenen verginin iadesi için ilgili gümrük iadesine başvurulması zorunludur.

5.3.3. Dahilde İşleme Tedbirlerine Uygulanması:

Dahilde İşleme Rejimi tedbirlerine uygulanmadığı takdirde;

- a) Şartlı muafiyet sistemine göre ithal edilen ve Türkiye Gümrük Bölgesi dışına veya belge/izin süresi bitiminden 3 ay içinde başka bir ülkeye satışının yapılması kaydıyla belge/izin süresi içinde serbest bölgeye ihraç edilmeyen eşya belge izin süresi bitiminden 3 ay içinde başka belge/izin kapsamında ithali şartıyla Türkiye Gümrük Bölgesine getirilmeyen eşyanın ithali esnasında alınmayan vergi,
- b) Belge/izin kapsamında izin verilen miktardan fazla ithalat yapılması halinde, bu kısma tekabül eden ithalattan doğan vergi;
- c) Belge kapsamında ithal eşyanın tamamı ihraç edilen işlem görmüş ürünün elde edilmesinde kullanılmış olsa dahi döviz kullanım oranının (Dahilde işleme İzin Belgesi kapsamındaki CİF ithal tutarının FOB ihraç tutarına yüzde oranı) % 80'i (ikinci işlem görmüş tarım ürünlerinde %100'ü) geçmesi halinde, bu oranı aşan kısma tekabül eden ithalatla ilgili alınmayan vergi,
- d) Belge/izin kapsamında ithal edilen işletme malzemesinin CİF ithal tutarının ,gerçekleşen FOB ihraç tutarının % 2'sinden fazla olması halinde, aşan kısma düşen ithalatta ilgili alınmayan vergi,
- e) Belge/izin kapsamında ithal edilen değişmemiş eşyanın CİF ithal tutarının, gerçekleşen FOB ihraç tutarının % 1'inden fazla olmaması halinde, bu oranı aşan kısma tekabül eden ithalatla ilgili alınmayan vergi,
- f) Geri ödeme sistemine göre ATR dolaşım belgesi eşliğinde Avrupa Topluluğuna üye ülkelere veya menşe ispat belgeleri eşliğinde Avrupa Topluluğuna üye ülkelere , Pan, -Avrupa menşe Kümülasyonuna taraf ülkelere veya Serbest Ticaret Antlaşması imzalanmış bir ülkeye işlem görmüş ürün olarak ihraç edilmek üzere ithal edilen ancak süresinde ihraç edilmeyen eşyaya ilişkin alınmayan vergi

g) Dahilde işleme İzin Belgesinin/Dahilde işleme izninin iptali halinde, Belge/izin kapsamında varsa alınmayan vergi,

h) Dahilde işleme İzin Belgesinin/Dahilde işleme İzninin re'sen kapatılması halinde, Belge/izin kapsamında varsa alınmayan vergi,

İthal tarihi itibarıyla 4458 sayılı Gümrük Kanunu ile 6183 Sayılı A.A.T.U.H.K. hükümlerine göre tahsil edilir. Ayrıca ithal edilen ve süre içinde ihraç edilmeyen eşya için 4458 sayılı kanunun 238. Maddesine göre gümrük vergilerinin 2 katı para cezası alınır Yukarıda belirtilen vergisi ve cezası ödenen eşyanın serbest dolaşıma giriş rejime tabi tutulmasının talebi halinde, ticaret politikası önlemlerinin uygulanması ve eşyanın ithali için öngörülen dış ticarete teknik düzenlemeler ve standardizasyon mevzuatı dahil diğer işlemlerin tamamlanması şartı aranır Ayrıca gümrük beyannamesi ve ekli belgelerin sahte olması, üzerinde tahrifat yapılması, gerçek dışı olması veya gerçeği yansıtmaması durumunda;

- Söz konusu gümrük beyannamesi ihracat taahhüdünün kapatılmasında kullanılamaz

- İhracat taahhüdünün kapatılmasında kullanılması durumunda bu beyanname kapsamındaki ihracata tekabül eden ithalata ilişkin vergi , tebliğin 45. maddesine (Dahilde işleme tedbirlerine uygulanmaması hükümlerine) göre tahsil edilir ve ilgililer hakkında kanuni işlem yapılır

- Bu gümrük beyannamesinde kayıtlı belge sahibi firma ve aracı ihracatçıya ait Dahilde işleme İzin Belgelerine 1 yıl sonrasında indirimli teminat uygulanmaz. Aracı ihracatçı beyanname konusu işlem görmüş ürünün elde edilmesinde kullanılan eşyanın ithalatı esnasında alınmayan vergiden, belge sahibi firma ile birlikte müştereken ve müteselsilen sorumludur.

Dahilde işleme rejimden yararlanan ihracatçı firmalar ihraç ettikleri malların üretiminde kullanılan hammadde, yardımcı madde, ambalaj malzemeleri, yarı mamul, mamul, değişmemiş eşyaların ithalatında vergileri önce ödeyip sonra kendilerine iade edilerek yada belirtilen oranlarda teminat karşılığı olarak ithalat yapmaktadırlar. Böylelikle üretimde ihtiyaç duyulan malzemelere daha kolay ve daha düşük maliyetli kavuşarak ihracat teşvik edilmektedir.

6- FİNANSAL AVANTAJLAR

İhracat, sürdürülebilir bir ekonomik büyümenin gerçekleştirilmesinde önemli rol üstlenmesi nedeniyle kalkınmanın vazgeçilmez unsurlarından birini oluşturmaktadır. İhracat artışı, hem milli geliri artırarak doğrudan kalkınmayı olumlu yönden etkilerken, diğer yandan döviz darboğazını aşarak ekonomik kalkınmaya destek olmaktadır. Bu nedenle ihracatın artışına ilişkin çaba ve politikalar, öteden beri uluslararası ticari rekabetin temel unsurunu oluşturmuştur.

Türk İhracat Kredi Bankası A.Ş. (Türk Eximbank) 1987 yılında çıkarılmış olan 3332 sayılı kanun bazına diğerlerinin verdiği yetkiye dayanarak Bakanlar Kurulu Kararı ile kurulmuş olan ülkemizin resmi ihracat destek kurumu olan Türk Eximbank'ın faaliyetleri ;

- Mal ve hizmet ihracatı, kısa orta ve uzun vadeli kredilerle finanse etmek,
- İhracatın finansmanı amacıyla, ihracatçıya yurtiçi ve yurt dışı finansman kurumlarından sağlanacak kredi için garanti vermek,
- Mal ve hizmet ihracatında, ihracatçının ticari ve politik risklerinden kaynaklanabilecek zararların belli bir bölümünü teminat altına almak şeklinde sıralanabilir. Eximbank kredi vererek ihracatı teşvik ederken araç olarak ticari bankaları kullanır.

Türk Eximbank (Türkiye İhracat Kredi Bankası A.Ş.)'in amacı; ihracatın geliştirilmesi, ihraç edilen malzemelerin çeşitlendirilmesi, ihraç mallarına yeni pazarlar kazandırılması, ihracatçıların uluslararası ticarete paylarının artırılması, girişimlerde gerekli desteğin sağlanması, ihracatçılar ve yurt dışında faaliyet gösteren müteahhitler ve yatırımcılara uluslararası rekabet gücü ve güvence sağlanması, yurt dışında yapılacak yatırımlar ve ihracat malı satımına yönelik yatırım malları üretim ve satışının desteklenerek teşvik edilmesidir

İhracatın finansmanı; ihracatçının veya ihracatçının sevkiyat yapacağı alıcının sevk öncesi veya sonrası dönemde kredi ve sigorta yöntemleri ile desteklenmesi olup, vadeye göre kısa, orta ve uzun; riskin alındığı tarafa göre alıcı ve satıcılara girdilere kullanım yeri ve amacına göre sevk öncesi ve sevk sonrası finans gibi türlere göre sınıflandırılmaktadır

Eximbank'ın ihracatçılara destekleri ;

- 1) Sevkiyat öncesi ve sonrası verilen ihracat kredileri
- 2) İhracat bedelini garanti altına alan ihracat kredi sigorta programı
- 3) Ülke kredi/Garanti Programları
- 4) Enformasyon Faaliyetleri'nden oluşmakta olup, bu yazımızda 1., 2.ve3. bentte yer alan desteklere yer verilmiştir.

İhracatın finansmanında Türk Eximbank kredileri ;

- 1) Kısa Vadeli Krediler
  - a) İhracat kredileri
  - b) Döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetler kredileri

2) Orta ve Uzun vadeli krediler

a) Özellikle ihracat kredisi

b) Yurtdışı mağazalar kredisi

c) İKB kaynaklı krediler

d) Yurtdışı Müteahhitlik Hizmetlerine Yönelik Teminat Mektubu

e) Gemi İnşaa ve İhracatına Yönelik Teminat Mektubu

3) Ülke kredileri şeklinde sınıflandırılabilir Yukarıda belirtilen sınıflandırmaya göre her bir tür bazında kredilendirmenin ortak hükümleri belirtilmiştir.

6.1. Eximbank Kredileri:

6.1.1.Kısa Vadeli Krediler

6.1.1.1. Kısa Vadeli İhracat Kredileri:

Kısa vadeli ihracat kredilerinden imalatçı/ihracatçı veya ihracata yönelik mal üreten imalatçı firmalar, Türk menşeli malların, serbest dövizle kesin olarak ihraç taahhüt karşılığı faydalanabilirler Bu Krediler Teşvik mevzuatı gereğince vergi resim harç istisnasından yararlanırlar. Azami Vade TL kredilerinde 360; döviz kredilerinde ise 540 gün olup, FOB ihracat taahhüdünün % 100'ü kredilendirilir.

İhracat taahhüdü, Döviz kredilerinde ana para, faiz ve varsa komisyon toplamı, TL kredilerinde ise, kredinin başvuru tarihindeki TCMB Döviz alış kuru üzerinden döviz karşılığı kadardır FOB ihracat taahhüdünün kredinin orijinal vadesi içerisinde yapılan ihracatlarla ve kredi talep formunda taahhüt edilen malların ihracatlar-

la ve kredi talep formunda taahhüt edilen malların ihracatı ile kapatılması esastır Kredinin tamamen ve kısmen geri ödenmemesinde, ödemesi gereken tarihten fiilen ödenmesi gereken tarihe kadar cari en yüksek faiz oranının 1,2 katı kadar temerrüt faizi, vergi ve fonlar tahsil edilir. Aynı şekilde ihracat taahhüdünün yerine getirilmemesinde cari en yüksek faiz oranının 1,2 katı üzerinden hesaplanacak ceza faizi ile vergi ve fonlar tahsil edilir.

Teminatlar

Kredi verilecek firmalardan istenen teminat türleri;

- 1) Banka ve Özel Finans Kurumlarından alınacak Teminat mektubu,
- 2) Devlet İç-Dış Borçlanma Senetleri,
- 3) Firmaların Maliye Bakanlığı nezdinde kesinleşmiş KDV alacaklarının Eximbank adına gayrikabili rücu olarak temlik edilmesi,
- 4) TCMB nezdinde kesinleşmiş prim alacaklarının temliki,

Ayrıca teminat indiriminden yararlanan firmalardan anapara tutarında emre muharrer senet alınır

Firmaların getirdikleri teminatlarda indirim yapılabilmesi için gerekli koşullar aşağıda sıralanmıştır

- 1- Firmanın son 3 yıllık dönemde tahakkuk edip, ödenmemiş vergi borcunun bulunmadığının vergi dairesinden alınacak yazı ile belgelenmesi,
- 2- Firmada % 10 ve üzerinde hisse sahibi gerçek ve tüzel kişi ortakların , yönetim kurulu başkan ve üyelerinin,

- Müflis veya konkordato ilan etmiş olmadıklarının icra-iflas daire-sinden alınacak yazı ile belgelenmesi,

- Ağır hapis veya 5 yıldan fazla hapis yahut zimmet , ihtilas, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik , inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlardan mahkumiyetlerinin bulun maması ve vergi kaçakçılığı veya vergi kaçakçılığına teşebbüs suç larından dolayı hüküm giymemiş olmaları gerekir

3) Son 1 yıllık dönemde firma adına karşılıksız çek keşide edilme miş olması, protestolu senedinin bulunması gerekir.

4) İhracat taahhütlerinin zamanında ve düzenli olarak kapatılması gerekir.

5) Teminatsız tutarın özkaynak tutarından küçük olması ve bankanın belirlediği kriterlere göre teminat oranı, borç/özkaynak oranı ve ca-ri oran rakamlarının uygunluğu aranmaktadır

6.1.1.1.1 Sevk Öncesi İhracat Kredileri:

Bu tür kredilerden sektörel dış ticaret şirketleri, imalatçı, imalatçı – ihracatçı ve ihracatçı firmalar ticari bankalara kredi talep formu, fir-ma bilgi formu, firma taahhütnamesi ve firma sadece imalatçı ola-rak başvuruyor ise ihracatçı tarafından imalatçı lehine düzenlenen muvafakatname ile başvurmak suretiyle faydalanırlar. Kredi Exim-bank tarafından onaylandıktan sonra kullanılır

Sevk öncesi Döviz kredilerinde azami limit 10.000.000.ABD Dola-rı olup, sevk öncesi TL kredilerinde ise azami limit 6 milyon YTL ile sınırlıdır TL kredilerinde 120, 180 ve 360 gün olmak üzere 3 ay-rı vade yapısı vardır Döviz kredilerinde TL kredilerdeki vadelere ilaveten 540 gün vardır. 120 ve 180 gün vadeli krediler vade sonun-

da anapara ve faizleri defaten tahsil edilir. 360 vadeli kredilerde kredinin yarı anaparası ve tahakkuk eden faizleri 180nci günde, bakiye anapara ve tahakkuk eden faizler 360ncı günde ödenir. 540 gün vadeli döviz kredilerinde ise 180nci günde anaparanın üçte biri ve o döneme kadar tahakkuk eden faiz; 360ncı günde yine anaparanın üçte biri ve o dönem için tahakkuk eden faiz ve vade sonu olan 540ıncı günde bakiye anapara ve dönem faizi tahsil edilir

Ticari bankalar tarafından TL kredilerde 1 puan, Döviz kredilerinde ise 0,50 puan aracılık komisyonu alınır Aracı bankalar, kendilerine Türk Eximbank tarafından tahsil edilen TL ve döviz bazındaki sevk öncesi ihracat kredileri limitlerinin en az %30 'unu KOBİ'lere kullanılmak zorundadır. Ayrıca aracı bankaların, kendilerine tanınan TL limitlerinin %5-25'ini kanuni ve iş merkezlerinin yanısıra ekonomik ve ticari faaliyetlerini kalkınmada öncelikli yörelerde icra eden firmalara kullanılmak zorunluluğu bulunmaktadır

Kalkınmada Öncelikli Yörelerde Sevk öncesi kredisinden Kanuni ve iş merkezlerinin yanı sıra, ekonomik ve ticari faaliyetlerini de kalkınmada öncelikli yörelerde (Gaziantep İli dahil) icra eden imalatçı, imalatçı- ihracatçı ve ihracatçı firmaların kalkınmada öncelikli yörelerde mukim olması ve ihraç konusu malın kalkınmada öncelikli yörelerde üretilmesi kaydıyla yararlanırlar Kalkınmada öncelikli yörelerde faaliyette bulunan firmanın kullanacağı kredinin faiz indimi uygulanan dilimi kredi talep tarihindeki T.C.M.B Döviz kuru üzerinden hesaplanacak 500.000.-ABD Doları karşılığı Türk Lirasıdır.

6.1.1.1.2. İhracata Hazırlık Kredileri:

Bu tür krediler, kullandırım ve geri ödeme şartları açısından Sevk Öncesi İhracat Kredileri çok benzer. Her iki kredinin faiz oranları,

vade yapıları, geri ödeme aşaması aynıdır En önemli farklılık kredinin kullandırım şeklidir. Sevk Öncesi İhracat Kredileri aracı bankalar vasıtasıyla kullandırılırken; İhracata Hazırlık Kredileri Eximbank tarafından direkt olarak kullandırılmaktadır

Söz konusu kredi programında firma limitleri belirlenirken; firmaların geçmiş takvim yılı itibarıyla veya geriye dönük 12 ay içindeki ihracat performanslarına bakılır Firmalara ihracat performanslarının yarısı kadar limit tanınır Ancak her halükarda TL bazında 6 milyon YTL'den; döviz bazında ise 10 milyon dolardan fazla olamaz. İhracat performansı olmayan firmalara ise azami 100.000 \$ tutarında limit tanınır

6.1.1.1.3. KOBİ İhracata Hazırlık Kredileri:

Bu krediden yararlanmak için ön şart, firmanın KOBİ (Küçük ve orta büyüklükteki işletme) niteliğini taşımasıdır. 1 ile 200 arasında işçi istihdam ettiğini SSK kayıtları ile yani SSK'na verdiği bir aylık bildiğe ile belgeleyen, imalat sanayi alanında faaliyette bulunan, arsa ve bina dışında mevcut sabit sermaye tutarı, son takvim yılı bilanço net değeri itibarıyla 2 milyon ABD karşılığı YTL'yi aşmayan imalatçı/ihracatçı firmalar KOBİ olarak nitelendirilir

Bunun dışında firmanın % 50 oranında teminat mektubu ve anapara tutarında teminat senedi tutarında garanti getirmesi ile başvurusu kabul edilir.

Diğer kredilerden daha düşük faizli ve daha düşük teminat oranına sahip bu kredilerde, vade TL kredilerinde 360 gün; döviz kredilerinde ise 540 gündür. TL kredilerinde 180inci günde sadece o güne kadar tahakkuk eden faiz tahsil edilir. Anaparanın tamamı ve ikinci dönem için tahakkuk eden faiz vade sonu olan 360ıncı günde tahsil

edilir. Döviz kredilerinde ise geri ödeme aşaması diğer kredilerde olduğu gibi gerçekleştirilir. Anapara üç eşit taksitte tahsil edilir.

6.1.1.1.4 Dış Ticaret Sermaye Şirketleri Kredileri:

Kredinin kullanımı için ön koşul, firmanın Sektörel Dış ticaret şirketi veya Dış ticaret Şirketi ünvanına sahip olması ve istenen oranda teminat getirmesi gerekir. Kredide firma limiti, Türk Eximbank tarafından firmaların bir önceki takvim yılı ihracat performanslarına bağlı olarak belirlenir. Kullanılacak kredinin anapara ve faiz tutarının % 100'ü oranında teminatla kredi kullanılır. Ancak belli kriterlere sahip firmalara daha düşük oranda teminatla kredi kullanılmaktadır. Kredinin vadesi TL kredilerinde 120 ve 180; döviz kredilerinde ise 120, 180 ve 360 gündür.

6.1.1.1.5. Sevk Öncesi Reeskont Kredisi:

Bu kredi ihracatçı firmaların Eximbank'a borçlu sıfatıyla düzenlenecekleri Eximbank nezdinde kısa vadeli teminat mektubu limiti olan bankalardan birinin avalini (ödeme garantisini) taşıyan ve vadesine en fazla 360 gün kalan bonoların Eximbank tarafından TCMB reeskontuna götürülmesi, TCMB'nda kırdırılması (iskonte ya tabi tutulması) suretiyle uygulanır. Bu kredi programının kapsamında Türk Eximbank'ın değerlendirmeleri sonucu uygun bulunan;

- Amir banka sıfatıyla açılmış, gayrikabili rücu akreditifli veya,
- Aynı bankaların aracılık edeceği vesaik mukabili veya ,
- Mal mukabili ödeme şekillerine göre yapılacak ihracat işlemleri için düzenlenecek bonolara ilişkin reeskont talepleri dikkate alınır. Eximbank tarafından yapılacak değerlendirmenin sonucunda kredibilitesi uygun bulunan, Eximbank'tan kullandığı kredilere ilişkin

ihracat taahhüdü açığı olmayan imalatçı, ihracatçı ve imalatçı ihracatçı firmalar bu programdan yararlanabilir. Kredi kapsamında finanse edilecek işlemlerde reeskonta götürülecek bonolar için firma bazında uygulanacak firma limitinin konvertibl döviz cinsinden karşılığı, işlem tarihindeki TCMB döviz alış kuru dikkate alınarak hesaplanır. Bu krediden yararlanıp, sevk sonrası aşamaya gelen firmalar, sonraki bölümde açıklanan Kısa Vadeli İhracat Alacakları İskonto Programından da uygun bulunduğu takdirde aynen yararlanır. Firma limiti Kısa Vadeli İhracat Alacakları İskonto Programı kapsamındaki işlemleri de kapsamak üzere 5 milyon YTL'dir. Vade ise 120, 180 ve 360 gündür.

6.1.1.1.6. Kısa Vadeli İhracat Alacakları İskonto Programı:

Bu program TCMB'nın "Banka Kabullerine İlişkin Reeskont işlemleri" şartları doğrultusunda Eximbank'a tahsis ettiği limit çerçevesinde, poliçe veya bonoya bağlı kabul kredili ihracat işlemlerinden doğan alacakları ve gayri kabili rücu vadeli ihracat akreditiflerine dayalı alacakların TCMB reeskontuna götürülmesi suretiyle uygulanır. Eximbank tarafından yapılacak değerlendirme sonucunda kredibilitesi uygun bulunan, Eximbanktan kullandığı kredilere ilişkin ihracat taahhüdü açığı olmayan imalatçı ihracatçı ve imalatçı ihracatçı firmalar bu programdan yararlanır. Firma limiti, sevk öncesi reeskont programı kapsamındaki işlemleri de kapsamak üzere 5 milyon YTL'dir. Vadesine en fazla 180 gün kalan alacaklar iskonto edilir.

6.1.1.2 Döviz Kazandırıcı Hizmet ve Faaliyetler Kredileri:

6.1.1.2.1. Turizm Pazarlama Kredisi :

Bir önceki takvim yılı itibariyle, bankalarca düzenlenmiş döviz alım belgesi bazında yurda en az 500.000 ABD Doları ya da muadili tu-

tarda döviz getirdiğini tevsik eden tüzel kişiliği haiz ticaret şirketi şeklinde faaliyet gösteren; TÜRSAB Üyesi, A grubu seyahat acentaları, Ticari hava taşıma işletmeciliği yapmaya ilişkin Ulaştırma Bakanlığı işletme ruhsatı sahibi Türkiye'ye yurt dışından yolcu taşıyan Türkiye'de mukim özel hava yolu şirketleri krediden faydalanır.

Firma Limiti, TÜRSAB üyesi A grubu belgeli seyahat acenteleri için proje tutarının % 80'ı ile sınırlı olmak üzere döviz girdisi tutarının % 10'u olarak belirlenmiştir. Bu durumda herhalükarda 2.000.000 ABD Dolarını aşamaz. Ancak TC. Kültür ve Turizm Bakanlığınca tespit edilecek tur operatörü niteliğine haiz A grubu belgeli seyahat acentaları ile özel havayolu şirketleri için , döviz girdisi tutarının azami % 15'ine kadar limit (ABD Doları) tahsis edilebilir. Bu durumda kredi riski her halükarda 4.000.000 ABD dolarını aşamaz. Kredinin vadesi Bakanlık tarafından tespit edilecek tur operatörü niteliğini haiz A grubu belgeli TÜRSAB üyesi seyahat acentaları ve özel havayolu şirketleri için 36 aydır. Vergi resim, harç istisnası belgesi süresi ile sınırlı kalmak kaydıyla vade azami 540 gündür.

6.1.1.2.2.Uluslararası Nakliyat Pazarlama Kredisi:

Bu krediden Türkiye'de yerleşik uluslararası nakliyat firmaları kredi vadesi içinde yapacakları kara, deniz, hava taşımacılık hizmetine karşılık gerçekleştirmeyi taahhüt ettikleri döviz gelirleri karşılığında faydalanabileceklerdir.

Bu firmalarca yapılacak taşımacılık hizmeti, yurtdışına ihraç malı götürülmesi yurtdışından yurtiçine ithal malı getirilmesi, transit mal taşımacılığı yapılmasını ifade eder

Bir önceki takvim yılı itibariyle ,navlun bedellerine ilişkin faturalar

bazında en az 500.000 ABD Doları ya da muadili döviz tutarında taşımacılık hizmeti gerçekleştiren, Vergi Resim Harç İstisnası Belgesi olan, C-2 yetki belgesi bulunan, karayolu, gemi tasdiknamesi ya da kira sözleşmesi bulunan, denizyolu işletme ruhsatı bulunan havayolu nakliyat firmalarından Türkiye’de yerleşik olanlar bu krediden faydalanır.

Firma limiti, geçmiş takvim yıl bazında gerçekleştirilen navlun girdisinin % 20’si ile sınırlı olup, her halükarda kredi riski 2.000.000 ABD Dolarını aşamaz. Firma limitini aşmamak kaydıyla kredi süresi içinde gerçekleştirilecek navlun hizmetinin % 100’ü kredilendirilir. Kredinin vadesi Vergi resim harç istisnası belgesi süresi ile sınırlı kalmak kaydıyla vade azami 540 gündür

6.1.1.2.3. Döviz Kazandırıcı Hizmetler Kredisi:

Döviz kazandırıcı hizmetler kredisi Türkiye’de yerleşik firmaların yurtdışında gerçekleştirecekleri döviz kazandırıcı hizmetler ile yurtdışına ihraç edilecek proje niteliğindeki yazılım proje ve danışmanlık gibi hizmetlerin finansmanına yönelik olarak uygulanmaktadır Türk Eximbank tarafından yapılan istihbarat ve değerlendirme çalışması sonunda mali analiz, ticari etik açısından yeterli görülen ve belirtilen alanlarda faaliyet gösteren firmalar krediden yararlandırılır. Firma limiti, azami 4 milyon ABD Doları’dır Proje niteliğindeki faaliyetlerin firma limiti, sözleşmedeki proje bedelinin % 85’ini aşamaz. Vade ise proje bazında Türk Eximbank tarafından belirlenir.

Türk Eximbank Tarafından İhracatçılara Sağlanan Kısa Vadeli Krediler

Kredi kullananlar	Kredi Kullanım Özel Şartı	Kredilendirme Oranı	Firma Limiti	Vade-Faiz Oranı (Güm) (%)										
Kısa Vadeli İhracat Kredileri														
Sevki Öncesi İhracat Kredileri ve Kalkınmada Öncelikli Yörelere Kredisi (KÖY)														
Sektörel dış ticareti, şirketleri, imalatçı, ihracatçı, ihracatçı firmalar	Araç bankalara kredileri limitinin en az %30'unu KOBİ'lere kullanma ve TL limitlerinin %5-25'ini kanun ve iş merkezlerini yabancı ekonomik ve ticari faaliyetlerini kalkınmada öncelikli yönelde icra eden firmalara kullanma	FOB İhracat taahhüdünün % 100'ü	Döviz kredilerinde azami limit 10.000.000, ABD Dolar, TL kredilerinde ise azami limit 6 milyon YTL	<table border="1"> <tr> <td>Sigortalı Döviz TL</td> <td>120 LIBOR+0,50 10</td> <td>180 LIBOR+0,50 11</td> <td>360(L2,Taksitli) LIBOR+0,75 11</td> <td>540 (3Taksitli) LIBOR+1,00</td> </tr> <tr> <td>Sigortasız Döviz TL</td> <td>120 LIBOR+0,75 11</td> <td>180 LIBOR+0,75 12</td> <td>360 LIBOR+1,00 12</td> <td>540 LIBOR+1,25</td> </tr> </table>	Sigortalı Döviz TL	120 LIBOR+0,50 10	180 LIBOR+0,50 11	360(L2,Taksitli) LIBOR+0,75 11	540 (3Taksitli) LIBOR+1,00	Sigortasız Döviz TL	120 LIBOR+0,75 11	180 LIBOR+0,75 12	360 LIBOR+1,00 12	540 LIBOR+1,25
Sigortalı Döviz TL	120 LIBOR+0,50 10	180 LIBOR+0,50 11	360(L2,Taksitli) LIBOR+0,75 11	540 (3Taksitli) LIBOR+1,00										
Sigortasız Döviz TL	120 LIBOR+0,75 11	180 LIBOR+0,75 12	360 LIBOR+1,00 12	540 LIBOR+1,25										
Kalkınmada Öncelikli Yörelere Kredisi (KÖY)														
İmalatçı, imalatçı- ihracatçı ve ihracatçı firmalar	Kanun ve iş merkezlerinin ve ekonominin ve ticari faaliyetlerinin kalkınmada öncelikli yörelere (Gazi- antep İli dâhil) icra eden imalatçı- ihracatçı ve ihracatçı firmaların KÖY'lerde mukim olması ve ihracat konusunu malın KÖY'lerde üretimi	FOB İhracat taahhüdünün % 100'ü	Azami limit 6 milyon YTL	<table border="1"> <tr> <td>Sigortalı</td> <td>120</td> <td>180</td> <td>360</td> </tr> <tr> <td></td> <td>9</td> <td>10</td> <td>11</td> </tr> </table>	Sigortalı	120	180	360		9	10	11		
Sigortalı	120	180	360											
	9	10	11											
İhracata Hazırlık Kredileri														
İmalatçı, imalatçı- ihracatçı ve ihracatçı firmalar	Kredi kullanma dair özel şart bulunmamaktadır.	Türk Eximbank tarafından firmaların bir önceki takvim yılı performanslarının yansıması kadar kullanılmaktadır.	Döviz kredilerinde azami limit 10.000.000, ABD Dolar, TL kredilerinde ise azami limit 6 milyon YTL. İhracat performansı olmayan firmalara ise azami 100.000 \$	Vade ve Faiz Oranı Sevki Öncesi İhracat Kredilerine benzer niteliktedir.										

Kredi kullananlar	Kredi Kullanım Özet Şartı	Kredilendirme Oran	Firma Limiti	Vade-Faiz Oranı (Gün)- (%)
KOBİ İhracata Hazarlık Kredileri				
KOBİ (küçük ve orta büyüklükteki işletme) niteliğini taşıması ve firmasının % 50 oranındaki terminat miktarda ve anapara tutarında terminat seracidi tutarında garantisi getirilmesi	Firmasının KOBİ (küçük ve orta büyüklükteki işletme) niteliğini taşıması ve firmasının % 50 oranındaki terminat miktarda ve anapara tutarında terminat seracidi tutarında garantisi getirilmesi	FOB ihracat taahhüdünün % 100'ü	100.000 ABD Doları karşılığı YTL veya 100.000 ABD Doları	360 - 10 360 - 11
KOBİ (küçük ve orta büyüklükteki işletme) niteliğini taşıyan imalatçı/ihracatçı firmalar	Firmasının KOBİ (küçük ve orta büyüklükteki işletme) niteliğini taşıması ve firmasının % 50 oranındaki terminat miktarda ve anapara tutarında terminat seracidi tutarında garantisi getirilmesi	FOB ihracat taahhüdünün % 100'ü	100.000 ABD Doları karşılığı YTL veya 100.000 ABD Doları	360 (3 Taksit) LIBOR+0,75
Diğer Ticaret Sermaye Şirketleri Kredileri				
Sektörel Diğer ticaret şirketi veya Diğer ticaret şirketi	Firmasının Sektörel Diğer ticaret şirketi veya Diğer ticaret şirketi niteliğini taşıması ve istenen oranda terminat getirilmesi	FOB ihracat taahhüdünün % 100'ü	Türk Eximbank tarafından firmaların bir önceki takvim yılı ihracat performanslarına bağlı	120 LIBOR+0,50 10 180 LIBOR+0,75 12
Sevki Öncesi Reeskont Kredisi ve Kısa Vadeli İhracat Alacakları İskonto Programı				
Eximbank tarafından kredi-hizmeti uygun bulunan, kurulmuş, kredi-hizmeti uygun ve finansal olarak sağlam ve güvenilir olmayan imalatçı, ihracatçı ve imalatçı/ihracatçı firmalar	İhracatçı firmaların Eximbank'a borçlu sıfatıyla düzenleyecekleri Eximbank nezdinde kısa vadeli terminat mektubu limiti olan bankalardan birinin avaralı (ödeme garantisini) taşıyan ve vadesine en fazla 360 gün kalan bonolar kârdır.	FOB ihracat taahhüdünün % 100'ü	5.000.000 YTL Her iki program için ortak firma limiti geçerlidir	120 LIBOR+0,25 180 LIBOR+0,50 360 LIBOR+0,75
			Sevki Öncesi Reeskont Kredisi Döviz Kısa Vadeli İhracat Alacakları İskonto Programı Döviz	120 LIBOR+0,25 180 LIBOR+0,50 360 LIBOR+1,00

Kredi kullananlar	Kredi Kullanım Özel Şartı	Kredilendirme Oran	Firma Limiti	Vade-Faiz Oran (Gün), (%)
Döviz Kazandırıcı Hizmet ve Faaliyetler Kredileri				
Tunizni Pazarlama Kredisi				
Seyahat acemileri, özel hava yolu şirketleri	Bir öncelik takvim yılı itibarıyla, bankalarca düzenlenmiş döviz alın belgesi bazında yılda en az 500.000 ABD Doları ya da muadili tutarda döviz güdülgünü temsil eden tüzel kişiliği haiz ticaret şirketi şeklinde faaliyet gösteren, TÜRSAB Üyesi, A grubu seyahat acemileri olan Ticari Hava Taşıma İşletmeciliği yapmaya ilişkin Ulaştırma Bakanlığı işleme ruhsat sahibi Türkiye'ye yurt dışından yolcu taşıyan Türkiye'de mülkim özel hava yolu şirketleri	FOB ihracat taahhüdünün % 100'ü	TÜRSAB üyesi A grubu belgeli seyahat acemileri için proje tutarının % 80'i ile sınırlı olmak üzere döviz güdüldü tutarının % 10'u olup, 2.000.000 ABD Doları geçemez.	Döviz 120 LIBOR+0,50 180 LIBOR+0,75 360 LIBOR+1,00 540 LIBOR+1,25
Uluslararası Nakliyat Pazarlama Kredisi				
Bir öncelik takvim yılı itibarıyla en az 500.000 ABD Doları mülkiyetinde bulunan nakliyat firmaları, Resim Harç İstisnası Belgesi olan, C-2 yetki belgesi bulunan taşımacılık hizmetleri veren, gümrük müşavirliği, taşımacılık, deniz taşımacılığı, uluslararası nakliyat firmaları, Türkiye'de yerleşik olanlar	Türkiye'de yerleşik uluslararası nakliyat firmaları kredi vadeleri için yapılacak kara, deniz, hava taşımacılık hizmetlerine karşılık gerçekleştirilecek taahhüt ettikleri döviz gelirleri karşılığı	FOB ihracat taahhüdünün % 100'ü	Geçmiş takvim yılı veya başvuru tarihinden geriye dönük 12 ay bazında gerçekleştirilen navlun girişinin % 20'si olup, 2.000.000 ABD Doları geçemez.	Döviz 120 LIBOR+0,50 180 LIBOR+0,75 360 LIBOR+1,00 540 LIBOR+1,25
Döviz Kazandırıcı Hizmetler Kredisi				
Döviz kazandırıcı hizmetler ve proje niteliğindeki yazılım ve danışmanlık gibi hizmetleri uygulayan firmalar	Esimbank tarafından mali analiz, ticari etik açısından yeterli görülmesi	FOB ihracat taahhüdünün % 100'ü	Proje niteliğindeki faaliyetlerin firma limiti, sözleşmedeki proje beklennin % 85'i olup, 4 milyon ABD Doları geçemez.	Vade ise proje bazında Türk Esimbank tarafından belirlenir.

6.1.2 Orta ve Uzun Vadeli Krediler:

Orta ve Uzun Vadeli Krediler olarak yaygın kullanılan ve daha çok işletme sermayesi desteği sağlayan kısa vadeli ihracat kredileri kapsamı dışında kalan kredi talepleri,

-Özellikli ihracat kredisi,

-Yurtdışı mağazalar yatırım kredisi,

-Gemi inşa ve ihracına yönelik Kredi ve Teminat Mektubu,

-Yurtdışı Müteahhitlik Hizmetlerine Yönelik Teminat Mektubu gibi orta vadeli nakdi ve gayrinakdi kredi programlarıyla karşılanmaktadır.

6.1.2.1. Özellikli İhracat Kredisi:

Özellikli ihracat kredisi programı ile döviz kazandırıcı yurtdışı projelere ihracata hazırlık aşamasında (sevk öncesinde) orta vadeli finansman desteği sağlanması, imalatçı-ihracatçı firmaların veya ihracata yönelik mal üreten imalatçıların uluslararası piyasalardaki rekabet güçlerinin artırılması ve yeni ürünlerle yeni pazarlara girilmesi amaçlanmaktadır. İhracata yönelik otomotiv, elektronik, eşya, dayanıklı tüketim malları gibi yüksek katma değer içeren sanayi malı imal/ihraç eden,gemi inşa, komple tesis, fabrika yapımında faaliyet gösteren firmalar ile yeni pazarlara yeni ürün ihracı gibi özellik arz eden ihracat projelerine destek sağlar. Kredilendirme oranı, FOB ihracat taahhüdünün % 80'ini aşamaz. Ayrıca krediye konu ve ihracı taahhüt edilen malın üretiminde en az % 50 oranında yerli girdi içermesi gerekir. Kredi konusu proje için Türk Eximbank tarafından uygun görülen yurtdışı yatırım tutarının azami % 85'i kredilendirilir.

6.1.2.2. Yurt Dışı Mağazalar Yatırım Kredisi:

Bu kredi ile, Türk firmalarının değişik pazarlarda Türk menşeli tüketim malı niteliğindeki ürünleri doğrudan pazarlama amacıyla, herhangi bir ülkede değişik ürün gruplarının sergilendiği çeşitli bölümleri içeren satış mağazalarından oluşan mağaza zincirleri ile birden fazla firmanın bir araya gelerek kuracakları büyük alışveriş merkezi kurulmasına yönelik yatırımlara destek verilir

Krediden, krediye konu yatırım projesi Türk Eximbank tarafından uygun bulunan ve Türkiye’de yerleşik yurtiçi ve yurtdışında daha önce benzer işlerde deneyim sahibi olan firmalar yararlanabilir. Kredi tutarı olarak, kredi konusu proje için Türk Eximbank tarafından uygun görülen yurtdışı yatırım tutarının azamı % 85’i kredilenir.

Kredisinin vadesi en fazla 7 yıldır. Ancak kredinin vadesi ve geri ödeme (geri ödemesiz dönem ve taksitlendirme) şartları her bir proje bazında münferiden Türk Eximbank tarafından proje bazında belirlenir. Kredi;

-Vadesi içerisinde Türk Eximbank tarafından tespit edilen tutarda Türk Ürünleri ihraç ve satışının gerçekleştirilmesi ve

-Krediye ait Vergi Resim Harç İstisna Belgesi taahhüdünün kapatılması taahhüdü koşulu ile kullanılır

Ayrıca Krediden faydalanmak isteyen firmanın Türk Eximbank tarafından incelenerek tespit edilen yurtdışı sabit tesis yatırım tutarı 200.000 ABD Dolarının altındaki işlemler bu program kapsamında kredilendirilmez.

İhracat Performansı, projenin yatırım döneminde kredi konusu yatı

rımla ilgili olarak gerçekleştirilen Türk malı ihracatları ile kredi kullanan firmanın kredi konusu yatırımı tamamlamasının ardından kredi vadesi içerisinde yatırım konusu tesiste satılmasını taahhüt ettiği kendisi ya da başka firmalar tarafından ihracı gerçekleştirilmiş veya yerel piyasadan temin edilmiş Türk menşeli ürünlerinin toplam tutarı olup, bu tutar her halükarda kredi tutarının iki katından az olmaz.

6.1.2.3. Yurtdışı Müteahhitlik Hizmetlerine Yönelik Teminat Mektubu Programı:

Yurtdışı müteahhitlik Hizmeti ile yurtdışında bir ihaleye girerek alınan bir inşaat hizmetinin, projesinin ve bu çerçevede yapılacak inşaat malzeme, teçhizat ve ekipmanın yurtdışına çıkarılması ve bunun karşılığında ülkeye döviz kazandırılması nedeniyle ihracattır. Bu hizmetin sürekliliği kalıcılığı için Eximbank müteahhitlik firmalarını teminat mektubu ile destekler. Müteahhitlik firmalarının yurtdışında katılacakları ihalelere ve taahhütlerine yönelik olmak üzere Türk Bankalarının Türk Eximbank'a muhatap kontrgarantileri karşılığında Türk müteahhitlik firmaları lehine yurtdışı işverenin ihale makamına yada işverenin bankasına muhatap,

-Geçici teminat mektubu,

-İhalenin müteahhit firma tarafından kazanılması halinde kesin teminat mektubu,

-İşverenin müteahhit firmaya avans şeklinde yapacağı ödemelerin geri ödeme garantisi olarak avans teminat mektubu talepleri karşılanır.

Firma Limiti, program kapsamında Türk bankalarının kontrgaranti-

si karşılığında, bir firma lehine düzenlenecek toplam garanti tutarı olup, en fazla 25 milyon ABD Doları'dır

Proje limiti, firma limitini aşmayacak şekilde işveren ihale makamı ile yapılmış sözleşmede belirtilen tutarın yada ihale bedelinin azami % 25'ine kadar teminat mektubu verilmektedir.

Ülke limiti, Ülke bazında teminat mektubu tahsili toplam program limitinin % 20'sini aşamaz. Düzenlenecek teminat mektubunun tutarı ve vadesi, talep edilen mektubun türü, ihale şartnamesi yada sözleşme metni esas alınarak işlem bazında Türk Eximbank tarafından belirlenir.

6.1.2.4. Gemi İnşa ve İhracına Yönelik Teminat Mektubu Programı:

Gemi inşa ve ihraç edecek Türk Firmaları lehine düzenlenecek teminat mektupları ile alıcı (ithalatçı) firma avans ödemelerinin gerçekleştirilmesine imkan sağlanması, firmaların gemi inşa aşamasındaki finansman ihtiyaçlarının karşılanması, rekabet güçlerinin desteklenmesi, bu konuda yurtdışında kalıcı pazarlar elde edilmesi, yurtdışındaki müşteri ve kreditor kuruluşlar (banka ve banka dışı finans kurumları) nezdindeki kredibilitelerinin artırılması için gemi imalat ve ihracatçıları adına teminat mektubu verilir

Program kapsamında düzenlenecek teminat mektupları ile;

-Geminin finansmanı amacıyla inşa süresince alıcı firma, alıcının bankası veya finans kurumunca yapılacak avans niteliğindeki ödemeler ve buna ilişkin doğabilecek faizler,

-Proje konusu gemide kullanılacak makine ve ekipmanların vadeli ithalatı ile vadeli yurtiçi tedarik işlemlerine ilişkin ödeme yükümlülükleri Türk Eximbank tarafından belirlenen limit çerçevesinde

garanti kapsamına alınır Teminat mektubundan (Krediden) Türkiye'de yerleşik firmalar;

- Teminat mektubuna konu olan geminin, mektup süresi içerisinde geminin inşa ve ihracı,

- Bu inşa ve ihrac faaliyetinden elde edilecek dövizlerin Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karardaki süreler içinde yurda getirilecek bir bankaya satılması taahhüdü karşılığında yararlanabilir. Destekleme oranı ve teminat mektubu komisyonu Türk Eximbank tarafından proje bazında, kredinin vadesi ise her bir gemi için alıcı ve satıcı firmalar arasında imzalanmış olan sözleşme esas alınarak Türk Eximbank tarafından belirlenir.

6.1.2.5. İslam Kalkınma Bankası (İKB) Kaynaklı Krediler:

Eximbank-İslam Kalkınma Bankası işbirliği ile sevk sonrası ihracat finansmanı ve ihracata yönelik ithalatın finansmanı programlarına aracılık yapar. Bu kredi programları İslam ülkeleri ile ticaret hacmini geliştirmek amacı taşımakta olup, alıcı kredisi niteliğindedir.

6.1.2.5.1. İhracat Finansmanı Programı:

İKB ile Türk Eximbank arasında 1988 yılında imzalanan anlaşmaya göre İKB bünyesindeki finansman programlarından İhracat Finansmanı Programına Türk Eximbank aracılık etmektedir. Söz konusu program alıcı kredisi niteliğinde olup, ihracatçılara kredili satış olanakları ile mevcut ve yeni pazarlarda rekabetin artırılması amaçlanmıştır.

Proje kapsamında iki tür işlem vardır.

a-Aracılık İşlemleri:

Bu işlemlerde ithalatçının riski İslam Kalkınma Bankası tarafından üstlenir, kredi onay yetkisi İslam Kalkınma Bankası'na aittir.

Programdan yararlanmak isteyen ihracatçı ithalatçı ile anlaşma yapar, Türk-Eximbank'a başvurur. Mal bedeli akreditifli ödeme kapsamında gerçekleştirilen sevkiyat sonrasında İslam Kalkınma Bankası tarafından ihracatçıya ödenir Kredilendirme oranı, ihracat tutarının % 100 olup , krediden yararlanma koşulu satışı gerçekleştirecek malın en az %30 oranında İslam Kalkınma Teşkilatı üyesi ülkelerden sağlanan girdi içermesi gerekmektedir. Sözkonusu İslam Kalkınma Teşkilatı üyesi ülke girdi oranının hesabında herhangi bir İslam Kalkınma Teşkilatı üyesi ülkeden temin edilen girdi de dikkate alınır Kredinin vadesi ihraç ürünün cinsine göre 6-60 ay arasında değişir. Yatırım malları için 60 aydır Firma limiti, İslam Kalkınma Bankası'nın onayına bağlı olarak değişmektedir

İthalatçıya vadeli satış yoluyla kullanılan kredi karşılığında İslam Kalkınma Bankası tarafından ithalatçıdan faiz yerine "mark-up" adı altında fiyat farkı alınır Bununla birlikte ithalatçı İslam Kalkınma Bankası'na vadesinde geri ödeneceğine dair, İslam Kalkınma Bankası tarafından kabul edilecek bir bankanın garantisini sağlamalıdır İthalatçının İslam Kalkınma Bankası'na ödeyeceği yıllık mark-up oranları, 12 aylık LIBOR+ Risk primi (işlem bazında) şeklinde uygulanır.

b-Türk Eximbank'a Tanınan Limit Kapsamındaki İşlemler:

Türk Eximbank Aracılık işlemlerinin yanı sıra, İslam Kalkınma Bankası'ndan temin ettiği limit dahilinde ithalatçının riskini kendi üstlenerek (İslam Kalkınma Teşkilatı üyesi olmayan ülkelere olan ihracat dahil) İslam Kalkınma Teşkilatı üyesi ülkelere yapılan ihracatlara destek verir. İhracat bedelinin ödenmesine ait fon ihtiyacı İs-

İslam Kalkınma Bankası tarafından, ihracatçının kullandığı kredinin geri ödeme garantisi ise Eximbank tarafından kabul edilen bir bankanın ithalatçı lehine vereceği garanti mektubu ile verilir. İhracat tutarının azami % 85'i finanse edilir. Yerli girdi oranı, ihrac değerinin en az % 50'si olmak zorundadır.

Kredinin maliyeti olan ithalatçının İslam Kalkınma Bankası'na ödeyeceği yıllık mark-up oranları; 12 aylık LIBOR+ Risk Primi olarak uygulanmakta olup, "Risk Primi" ithalatçı ülke ve alıcının değerlendirilmesi sonucu işlem bazında belirlenmektedir.

6.1.2.5.2. İhracata Yönelik İthalat Finansman Programı:

İKB bünyesinde yürütülen bu program kapsamında, ihracatçıların İslam Kalkınma Teşkilatı'na üye olan veya olmayan diğer ülkelerden yapacakları ithalatın finansmanı amacıyla Türk Eximbank'a İslam Kalkınma Bankası tarafından bir limit tahsis edilmiştir. Program kapsamında; ihrac konusu malın üretiminin de girdi olarak kullanılan ara mal ve hammaddelerin ve ihracata yönelik üretimin gerçekleştirilmesinde kullanılacak yatırım mallarının ithalatına finansman desteği sağlanması sözkonusudur.

İmalatçı-ihracatçı veya ihracata yönelik mal üreten imalatçı firmaların ithal edilecek malların, ihracata yönelik malların üretiminde kullanılması şartı ile ihracat taahhüdünde bulunarak krediden yararlanabilmektedirler. Destekleme oranı, finanse edilecek ithalat işlemlerinde ithalat tutarının azami % 80'i olup, firma limiti ise kredi kapsamında finanse edilecek her bir işlem için alt ve üst limitler sırasıyla; 100.000 ile 2.000.000 Euro arasında değişmektedir. İthalatı finanse edilecek mallar ve tanınacak kredi vadeleri işlem bazında Türk Eximbank tarafından belirlenmekte olup, vade 9 ay ila 30 ay arasında değişmektedir.

Türk Eximbank Tarafından İhracatçılara Sağlanan Orta Ve Uzun Vadeli Krediler

Kredi kullananlar	Kredi Kullanım Özel Şartı	Kredilendirme Oranı	Firma Limiti	Vade-Faiz Oranı (Gün)-(%)
Orta ve Uzun Vadeli İhracat Kredileri				
Özellikli İhracat Kredisi				
İmalatçı-İhracatçı firmalar	İhracata yönelik otomotiv, elektronik, eşya, dayanıklı tüketim malları gibi yüksek katma değer içeren sanayi malı imal/ihraç eden, gemi inşa, komple tesis, fabrika yapımında faaliyet gösterilmesi ve krediye konu ve ihracı taahhüt edilen malın üretiminde en az % 50 oranında yerli girdi içermesi	FOB ihracat taahhüdünün % 80'i	Uygun görülen yurtdışı yatırım tutarının azami % 85'i finanse edilir.	Vade ise proje bazında Türk Eximbank tarafından belirlenir.
Yurt Dışı Mağazalar Yatırım Kredisi				
Mağaza zincirleri ile birden fazla firmanın bir araya gelecek kurucuları bütük alışveriş merkezleri	Krediye konu yatırım projesi Türk Eximbank tarafından uygun bulunma ve Türkiye'de yerleşik yurtdışı ve yurtdışında daha önce benzer işlerde deneyim sahibi olma ve vadesi içerisinde Türk Eximbank tarafından tespit edilen tutarda Türk Ürünleri İhraç ve Satışının Gerçekleştirilmesi ve Krediye ait Vergi Resim Harç İstisna Belgesi taahhüdünün kapatılması	Değişken	Yurtdışı yatırım tutarının azami % 85'i finanse edilir.	Kredisinin vadesi en fazla 7 yıl olup, kredinin vadesi ve geri ödeme (geri ödemez dönem ve taksitlendirme) şartları her bir proje bazında münferiden Türk Eximbank tarafından proje bazında belirlenir
Yurtdışı Mütteahhlik Hizmetlerine Yönelik Teminat Mektubu Programı				
Yurtdışı mütteahhlik hizmeti veren mütteahhlik firmaları	Yurt dışında katıldıkları ihalelere ve taahhütlerine yönelik olmak üzere Türk Bankalarının Türk Eximbank'a muhatap kontgarantileri karşılığında -Geçici kesin ve avans teminat mektubu talepleri karşılanır	Değişken	Firma Limiti , en fazla 25 milyon ABD Doları olup, Proje limiti ise , firma limitini aşmayacak şekilde işveren ihale makamı ile yapılmış sözleşmede belirtilen tutarın yada ihale bedelinin azami % 25'ine kadar teminat mektubu verilir. Ülke limiti , Ülke bazında teminat mektubu tahsil toplam program limitinin % 20'sini aşamaz.	Teminat mektubunun tutarı ve vadesi, ihale şartnamesi yada sözleşme metni esas alınarak işlem bazında Türk Eximbank tarafından belirlenir.

Kredi kullananlar	Kredi Kullanım Özel Şartı	Kredilendirme Oranı	Firma Limiti	Vade-Faiz Oranı (Gün)-(%)
Gemi İnşa ve İhracına Yönelik Teminat Mektubu Programı				
Gemi inşa ve ihrac edecek Türk Firmaları	Türkiye'de yerleşik firmalar; -Teminat mektubuna konu olan geminin, mektup süresi içerisinde geminin inşa ve ihracı, -Bu inşa ve ihrac faaliyetinden elde edilecek dövizlerin Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar'daki süreler içinde yurda getirilecek bir bankaya satılması taahhüdü karşılığında yararlanabilir	Değişken	Firma Limiti Türk Eximbank tarafından proje bazında belirlenir.	Destekleme oranı ve teminat mektubu komisyonu Türk Eximbank tarafından proje bazında, kredinin vadesi ise her bir gemi için alıcı ve satıcı firmalar arasında imzalanmış olan sözleşme esas alınarak Türk Eximbank tarafından belirlenir.
İslam Kalkınma Bankası (İKB) Kaynaklı Krediler				
1) İhracat Finansmanı Programı				
İthalatçı-İhracatçı firmalar	Türk Eximbank'ın Aracılık ettiği işlemlerinde satış gerçekleştirilecek malın en az %30 oranında İslam Kalkınma Teşkilatı üyesi ülkelerden sağlanan girdi içermesi ve ithalatçı İslam Kalkınma Bankası'na vadesinde geri ödeneceğine dair, İslam Kalkınma Bankası tarafından kabul edilecek bir bankanın garantisini sağlamalıdır Türk Eximbank'a Tanınan Limit Kapsamındaki işlemlerde ise yerli girdi oranı, ihracat değerinin en az % 50'si olmak zorundadır.	Kredilendirme oranı, ihracat tutarının % 100'üdür.	Firma limiti, Türk Eximbank'ın Aracılık ettiği işlemlerinde İslam Kalkınma Bankası'nın onayına bağlı olarak değişir. Türk Eximbank'a Tanınan Limit Kapsamındaki işlemlerde ise İhracat tutarının azami % 85'i finanse edilir.	Vadesi ihracat ürünün cinsine göre 6-60 ay arasında değişir. Yatırım malları için 60 aydır. İthalatçıya vadeli satış yoluyla kullandırılan kredi karşılığında İKB tarafından ithalatçıdan faiz yerine "mark-up" adı altında fiyat farkı alınır. İthalatçının İslam Kalkınma Bankası'na ödeyeceği yıllık mark-up oranları, 12 aylık LIBOR+ Risk primi (işlem bazında) şeklinde uygulanır.
2) İhracata Yönelik İthalat Finansman Programı				
İthalatçı-İhracatçı veya ihracata yönelik mal üreten İthalatçı firmalar	İthal edilecek malların, ihracata yönelik malların üretiminde kullanılması	Destekleme oranı, finanse edilecek ithalat işlemlerinde ithalat tutarının azami % 80'idir.	Firma limiti ise kredi kapsamında finanse edilecek her bir işlem için alt ve üst limitler sırasıyla; 100.000 ile 2.000.000 Euro arasında değişmektedir.	İthalatı finanse edilecek mallar ve tanınacak kredi vadeleri işlem bazında Türk Eximbank tarafından belirlenmekte olup, vade 9 ay ila 30 ay arasında değişmektedir. Faiz Oranı İKT'na üye ülkeler için EURIBOR+1,225, İKT'na üye olmayan ülkeler için EURIBOR+1,4 olarak uygulanır.

6.1.3. Ülke Kredi ve Garanti Programları:

Türk Eximbank'ın Ülke Kredi ve Garanti Programlarının çerçevesi,

- Ülkemizin dış politika hedefleri,
- Türk ihracatçı ve müteahhitlerinin rekabet potansiyeli olan ve stratejik olarak desteklenmesi gereken sektörler,
- İlgili ülke ile olan ticari ilişkilerimiz dikkate alınarak belirlenmektedir.

Ülke kredilerinden yararlanmak için;

- Finanse edilen projenin borçlu ülkenin önceliklerine uygun olması ve bu ülkelerle Türkiye arasındaki ekonomik ilişkilerin geliştirilmesine olumlu etki sağlayacak nitelikte olması gerekmektedir.
- Projenin yüksek oranda, döviz cinsinden net fon yaratma yeteneğine sahip olması ve projenin geri ödeme gücünün yüksek olması gerekir.
- İhraç düşünülen malın veya yatırım düşünülen projenin ilgili ülke bankasınca talep edilmesi gerekir.
- İhracatı yapılacak olan makine ekipman ve malzemenin yerli katkı payının en az % 50 olması gerekir
- Toplam vadenin ödemesiz dönemde dahil 8 yılı aşmaması gerekir

6.2. Kısa Vadeli İhracat Kredi Sigortası:

Bütün dünyada yaygın olarak kullanılan çağdaş ve etkin bir teşvik aracı olan ihracat kredi sigortası, ihracatçıların mal ve hizmet ihracından doğan alacaklarını ticari (ithalatçıdan) ve politik (ithalatçının

ülkesinden kaynaklanan) risklere karşı teminat altına alarak ihracatın teşvik edilmesi, yönlendirilmesi ve düzenlenecek poliçenin teminat olarak gösterilmesi sayesinde ihracatçının ticari bankalardan daha kolay ve ucuz kredi sağlaması, amacı olan bir sigorta türü olup,sevk sonrası ihracatta geçerlidir. Kısa vadeli ihracat kredi sigortası çerçevesinde ihracatçının bir yıl içinde yapılacak, 360 güne kadar vadeli, gayrikabili rücu akreditif, vesaik ve mal mukabili ödeme koşulları ile yapılan tüm sevkiyatlarını kapsar İhracat kredi sigortası iki farklı risk sigortası şeklinde uygulanır

6.2.1. Sevk Sonrası Ticari Risk Sigortası:

Bu kapsamdaki ticari riskler;

- İflas konkordato, Tasfiye,
- Mal Bedellerinin ödenmemesi,
- Malın ihracatçıdan kaynaklanılamayan nedenlerle kabul edilme-
mesi,

6.2.2. Sevk Sonrası Politik Risk Sigortası:

Bu kapsamdaki politik riskler;

- Savaş hali, ihtilal iş savaş, isyan ayaklanma,
- Transfer güçlükleri, ithalatçı ülkenin ithal malı hakkında ithal ya-
sağı getirmesi,
- İthalatçı ülkenin, ithal müsaadesini iptal etmesi,
- İthalatçı bir devlet veya devlet garantisini haiz bir kuruluş ise bu
kuruluşun ödeme yükümlülüğünü yerine getirmemesi olarak sayıla-
bilir.

Bu ticari ve politik risklerden kaynaklanan zararlar bu programı ile % 90 oranında tanzim edilir.

İhracatçı, ithalatçısı için herhangi bir şekilde satış bağlantısı kurulur kurulmaz bir Alıcı Limiti Başvuru Formu doldurularak sevkiyattan önce limit talebinde bulunur. Alıcı Limiti, Türk Eximbank'ın her bir alıcı (ithalatçı) için ortaya çıkacak zararlarla ilgili olarak ticari ve politik riskleri sonucu sevkiyat bedellerinin ödenmemesi durumunda ödemeyi yüklediği azami tutar olup, iki yıl süreyle geçerlidir ve rotatiftir. Alıcı limiti tutarı talep edilirken vade, ödeme sıklığı ve miktar esas alınmalıdır

Türk Eximbank'a beyan edilmesi gereken ancak Türk Eximbank tarafından sigorta kapsamına alınmayan sevkiyatlar ise Teyitli Akreditif, Anlaşma, menfaat ilişkisi sonucu satışlar, sıfır limit, pasif ihracat, peşin satış, başka firma adına sigortalı sevkiyat kapsam dışı ülkelere satış, serbest bölgelere yapılan ihracat, factoring, konsinye satış, transit ticaret, prefinansman, farklı ödeme şekli, talebe bağlı akreditifli işlem ve özel fatura ile yapılan satışlar olarak sayılabilir.

İhracatlarını sigorta kapsamına aldırarak ve faiz indiriminden yararlanan firmanın sigorta yükümlülüklerini yerine getirmemesi halinde sigorta poliçesi iptal edilir vadeyi takip eden 6 ay süre ile Eximbank kredilerinden yararlandırılmaz.¹⁸

7. DEVLET YARDIMLARI

Ülkemizde 1980 sonrası ithal ikameci kalkınma modelinden dışa açık büyüme modeline geçilmesiyle ihracatın teşvik edilmesi amacıyla, ihracatçılara doğrudan parasal ödemeler, istisnalar ve düşük

---

18 www.eximbank.gov.tr/kredi programları uygulama esasları

faizli krediler gibi avantajlar tanınmıştır 1994'te imzalanan DTÖ Anlaşması ve AB ile Gümrük Birliği sürecine gidilmesi nedeniyle Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından DTÖ ve AB normlara uygun olarak 94/6401 sayılı ihracata yönelik Devlet Yardımları Kararı ve tebliğler düzenlenerek teşvik tedbirleri (Devlet Yardımları) adı altında yürürlüğe konmuştur.

Devlet yardımlarını aşağıdaki şekilde sınıflandırıp, özetleyebiliriz.

- 1- Araştırma-Geliştirme (Ar-Ge) Yardımları
- 2- Yurtiçi ve Yurtdışı Uluslararası Nitelikteki İhtisas Fuarlarına İlişkin Yardımlar,
- 3- Çevre Koruma Yardımları,
- 4- Pazar Araştırmasına İlişkin Yardımlar,
- 5- Eğitim Yardımı,
- 6- İstihdam Yardımı,
- 7- Yurtdışı Ofis, Mağaza , İşletme ve Tanıtım Faaliyetlerine ilişkin yardımlar,
- 8- Patent, Faydalı Model ve Endüstriyel Tasarım Tesciline İlişkin Yardımlar,
- 9- Marka Tanıtım ve Türk malı imalına İlişkin Yardımlar,
- 10- Tarımsal ürünlerde ihracat iadesi yardımı.

Yukarıda belirtilen devlet yardımları dışında Teknik Müşavirlik Firmalarının yurt dışındaki faaliyetlerine sağlanan yardımları ve Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı'nca (KOSGEB) düzenlenen yönetmelikle Devlet Yardımları

kapsamına giren konularda verilen destekleri de bunlarla birlikte tebliğleri ve ilgili yönetmelik dahilinde yazımızda anlatmaya çalışacağız.

7.1. Ar-Ge Yardımları:

AR-GE Yardımlarının esasları 98/10 sayılı AR-GE yardımına ilişkin tebliğle düzenlemiştir.¹⁹ Tebliğe göre AR-GE yardımının amacı, değeri olan yeni bir ürün üretilmesi, ürün kalitesinin yükseltilmesi, üretim yöntem, sistem ve tekniklerinin geliştirilmesine yönelik AR-GE projelerine Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu'ndan projeyi yürüten sanayi kuruluşuna sermaye desteği sağlanmasıdır. Yardımdan yararlanmak için başvuru mercileri, TÜBİTAK (Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu) ve TTGV (Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı)'dır. Desteklenecek AR-GE faaliyetleri; Kavram geliştirme, Teknolojik/ Teknik ve ekonomik yapılabirlik etüdü, geliştirilen kavramdan tasarıma geçiş sürecinde laboratuvar çalışmaları vb. çalışmalar, Tasarım ve çizim çalışmaları, Prototip üretimi, Pilot tesisin kurulması, Deneme üretimi, Patent lisans çalışmaları ve satış sonrasında ürünün tasarımından kaynaklanan sorunların çözümü faaliyetleri olup, proje desteğinden faydalanırlar. Destek süresi proje bazında en çok 3 yıl olup, Destek oranı, faturalandırılan ve ölçülebilir AR-GE harcamalarının en az % 50, en fazla % 60'dır TCMB tarafından yapılacak ödeme esnasında ödenecek meblağın % 6'sı TÜBİTAK'ın hesabına yatırılır. Ayrıca AR-GE projeleri kapsamındaki ;

- Araştırması ve araştırmada çalışan teknisyenlere ilişkin personel giderleri,

---

¹⁹ 04.11.1998 tarih ve 23513 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır

- Araştırma faaliyetleri için kullanılan alet,teçhizat,yazılım giderleri,
- Araştırma için kullanılan danışmanlık hizmeti ve eşdeğer hizmet alım giderleri,
- Ülke içindeki üniversiteler, TUBİTAK'a bağlı AR-GE birimleri, özel sektör AR-GE kuruluşları vb. AR-GE kurumlarına yaptırılan AR-GE hizmet giderleri,
- Türk Patent Enstitüsü'nden alınacak patent, faydaki model ve endüstriyel tasarım tescili ile ilgili giderler,
- Doğrudan AR-GE faaliyetleri ile ilgili malzeme alım giderlerini içerir. Aşağıda belirtilen koşulların yerine getirilmesi halinde sanayi kuruluşlarının yararlanacakları temel destek oranlarına ilave destek sağlanır.
  - a) Sanayi kuruluşunun proje bazında desteklenen AR-GE faaliyetinin patentle sonuçlanması halinde, o proje bazındaki AR-GE giderleri için destek miktarının % 10'u patentin alınmasından hemen sonra, ek destek olarak ilgili sanayi kuruluşuna ödenir.
  - b) Sanayici kuruluşun geçmişteki AR-GE faaliyetine ve bunun sonucunda aldığı patente dayalı olarak, bir önceki yıl itibariyle ürettiği özgün ürün satış hasılatının toplam ürün hasılatına oranına göre AR-GE giderleri için sağlanan temel destek oranı % 25'e kadar %10, % 25-%50 arası %15, % 50'nin üstünde ise % 20 oranlarında artırılır
  - c) Belli bir proje bazında çalışan araştırmacı ve teknisyenlere yapılan giderler sırasıyla büyük işletmelerin, KOBİ nitelikli işletmelerin, teknopark, inkübatör vb. kuruluşların projelerinde % 60, % 75,

% 90 oranında destekleme kapsamına alınır AR-GE faaliyetinde doktoralı araştırmacı istihdam edilmesinde ise bu personel harcama-sının tamamı desteklenir

d) Sanayi kuruluğu belli bir proje bazında Türkiye'deki bir üniver-site ve/veya TUBİTAK 'a bağlı kurumlardan AR-GE hizmeti satın alınmışsa ya da AR-GE faaliyeti teknoparkta gerçekleşmişse bu tür hizmet alımları ve teknoparkta yapılan AR-GE giderleri için destek oranı % 30 oranında arttırılır

e) Sanayi kuruluşunun belli bir proje bazında desteklenen AR-GE faaliyetinin, enformatik, esnek üretim/esnek otomasyon teknoloji-leri ile ilgili uyarlama, ileri malzeme teknolojileri, gen mühendisli-đi/biyoteknoloji, Uzay ve havacılık teknolojileri, çevreye duyarlı teknolojiler alanlarında olması halinde sağlanan temel destek oranı % 20 oranında arttırılır

Ar-Ge Yardımları proje desteğinden başka sermaye desteği şeklin-de de verilir. Ticari değeri olan bir yeni ürün oluşturulmasına veya mevcut ürünlerinin rekabet gücünün yükseltilmesine yada bu amaç-la üretim yöntemi sistemi ve tekniklerinin araştırılmasına ve geliş-tirilmesine yönelik AR-GE projeleri ile Stratejik Odak Konuları projelerine DFİF' dan projeyi yürüten kuruma destek sağlanır."Stra-tejik Odak Konuları Projeleri" ölkemizde mevcut sanayi yapısı tek-noloji ve insan gücü birikimi ve uluslar arası karşılaştırılmalı üstün-lüklerin dinamiği esas alınarak, hangi alanlarda, teknolojik projeler yürütülmesinde yarar bulunduğu veya araştırma geliştirme faaliyet-lerinin ölkemizde gelişip yaygınlaşması için alınması gereken ted-birleri tespit eden projelerdir.

Sermaye yardımını talep eden kuruluş, başvuruyu TTGV'na sunar. Desteklenme kararı verilen, Müsteşarlıkça onaylanan projeyi geti-

ren kuruluş ile TTGV arasında bir sözleşme imzalanır. Projelerin uygulanması için gerekli AR-GE harcamaların % 50'sine kadar olan kısmı TCMB tarafından DFİF' ndan sermaye desteği tahsis edilir. Projenin değerlendirme masrafı olarak 1500 \$ ve izleme masrafı olarak da 12 aya kadar olan projeler için 3000 \$ ABD Doları, 12 ayı geçen projeler için 6000 ABD Doları her proje döneminde DFİF 'ndan TTGV' na ödenir. Sermaye desteği iki şekilde yapılır:

a) Ürün Geliştirme Projelerine sermaye yardımının süresi azami 2 yıl olup, azami yardım miktarı 10.000.000ABD Dolarıdır

b) Stratejik Odak Konuları Projelerine yapılan sermaye yardımının süresi azami 1 yıl olup, yardım tutarı azami 100.000ABD Dolarıdır. Projenin bitiminde projeye sağlanan sermaye destek miktarı ABD Doları olarak ve proje sözleşmesinde belirtilen şartlar ve vadeler esas alınarak , projeyi yöneten kuruluş tarafından TCMB nezdindeki DFİF'na geri ödenir. Sanayi kuruluşlarının katıldığı uluslararası EUREKA projeler , proje süresi kadar ve proje kapsamındaki harcamaların % 50'si desteklenir. Sanayi kuruluşları ile birlikte projeye katılan üniversitelere araştırma kurumlarının harcamalarının tamamı, her bir proje için 100.000 ABD Dolarını aşmamak üzere AR-GE yardımından yararlandırılır

Ayrıca birden çok sanayi kuruluşunun TTGV ve TUBİTAK ile birlikte kurdukları şirketlerin AR-GE harcamalarının % 60'ı desteklenir.

AR-GE Yardımları

Destek Türü	Desteklenecek Faaliyetler	Destekleyecek Kurum	Destek Süresi	Destek Oranı
Proje Desteği	Kavram geliştirme, Teknolojik/ Teknik ve ekonomik yapılabilirlik etüdü, geliştirilen kavramdan tasarıma geçiş sürecinde laboratuvar çalışmaları vb. çalışmalar, Tasarım ve çizim çalışmaları, Prototip üretimi, Pilot tesisin kurulması, Deneme üretimi, Patent lisans çalışmaları ve satış sonrasında ürünün tasarımından kaynaklanan sorunların çözümü	TUBİTAK (sağlanan desteğin %6'sı TUBİTAK'a yatırılmak şartıyla)	En çok 3 yıl	AR-GE harcamalarının en az % 50, en fazla % 60'ı arasında değişken
Sermaye Desteği	AR-GE Harcamaları	TTGV(1500\$değerlendirme masrafı ve 1 yıllık projelerde 3000 \$, daha uzun projelerde 6000 \$ izleme masrafı TTGV'na yatırılmak şartıyla) geri ödemeli	En çok 2 yıl	10.000.000 ABD Doları aşmamak üzere AR-GE harcamalarının % 50'si
a) Ürün Geliştirme Projeleri				
b) Stratejik Odak Konuları Projeleri	AR-GE Harcamaları	TTGV(1500\$değerlendirme masrafı ve 1 yıllık projelerde 3000 \$, daha uzun projelerde 6000 \$ izleme masrafı TTGV'na yatırılmak şartıyla) geri ödemeli	En çok 1 yıl	100.000 ABD Doları aşmamak üzere AR-GE harcamalarının % 50'si

Ayrıca Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı nca (KOSGEB) düzenlenen yönetmelikle²⁰ Teknoloji araştırma ve geliştirme desteği adı altında verilen destekle bilim ve teknolojiye dayalı yeni fikir ve buluşlara sahip işletmelerin, ulusal ve uluslararası platformlarda rekabet edebilecek teknolojik düzeyde kurulması, gelişmesi ve yeni zarar üretilmesi veya geliştirilmesi amacı ile Teknolojik geliştirme merkezleri, duvarsız teknoloji inkübatörleri, teknoloji yenilik merkezleri ve benzeri nitelikteki Ar-Ge projelerine yönelik işbirliği protokolleri çerçevesinde kurullarda desteklenmesine karar verilen işletmelere; malzeme, teçhizat ve prototip üretimi ile ilgili giderler ve deneme amaçlı hammadde temini, Kalite geliştirme, teknolojik donanım satın alma, danışmanlık, Ar-Ge sonuçlarını yayınlama, teknopark kira desteği, işlik tahsisi, yurt dışı kongre, konferans, panel, sempozyum ve teknoloji fuarlarına katılım için verilen destekleri kapsamakta olup, her konuda verilen destek üst sınırı sözkonusu yönetmelikte belirtilmiştir.

7.2. Yurtiçi Ve Yurtdışı Uluslararası Nitelikteki İhtisas Fuarlarına İlişkin Yardımlar:

7.2.1. Yurtdışı Uluslararası Nitelikteki Fuar Katılım Yardımları:

Yurtdışı Uluslararası nitelikteki Fuar KatılımYardımları 2004/6 numaralı Yurtdışı Fuar Katılımlarının Desteklenmesine İlişkinTebliğle düzenlenmiştir.²¹

---

20 24.04.2005 tarih 25795 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır

21 23.12.2004 tarih ve 25679 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır

Uluslararası fuarlara katılmak isteyen firmaların harcamalarının bir kısmı İhracatçı Birliklerine başvurarak, devlet tarafından devlet yardımı olarak finanse edilir

Bu destek kapsamında yurt dışında Türk İhraç Ürünleri Fuarı, Sektörel Türk İhraç Ürünleri Fuarı, Sektörel Türk İhraç Ürünleri Fuarı ve Milli katılım organizasyonu gerçekleştiren organizatörler ve sözkonusu fuar organizasyonlarına iştirak eden katılımcılar ve uluslararası sektörel nitelikteki fuarlara bireysel katılım sağlayan firma ve kuruluşlarca yapılan harcamaların bir kısmı DFİF'ndan karşılanır Tebliğe göre, desteklenecek faaliyetler aşağıda sıralanmıştır

a) Türk İhraç Ürünleri Fuarı, Sektörler Türk İhraç Ürünleri ve Milli Katılım Organizasyonlarının Desteklenmesi:

- Katılımcı tarafından, yurtdışı fuar organizasyonu düzenlenmek üzere müsteşarlıkça görevlendirilen organizatöre ödenecek katılım bedelinin %65 i katılımcıya, (01.01.2006 tarihinden itibaren %50),
- Katılımcıya Sektörel DışTicaret Şirketi olması durumunda organizatöre ödenecek katılım bedelinin %75'i SDŞ'ne ödenir
- Yurtdışı fuarlara iştirak eden komple tesis imalatı, makine ve otomotiv ana sanayi sektöründeki firmaların fuar nakliye masraflarının 10.000 ABD Dolarını geçmemek üzere %50'si, doğal taş, Seramik ve mobilya sektöründeki firmaların fuar nakliye masraflarının ise 6.000 ABD Dolarını geçmemek üzere %50'si katılım bedeline ek olarak desteklenir. (01.01.2006 tarihinden itibaren azami destek tutarı olmaksızın) Katılımcıya fuar başında ödenen destek tutarı, yurtdışı fuarın genel nitelikli Milli Katılım veya Türk İhraç Ürünleri Fuarı olması halinde 10.000 ABD Dolarını, sektörel nitelikli Milli katılım veya Sektörel Türk İhraç Ürünleri Fuarı olması halinde 15.000 ABD Dolarını geçemez.

Müsteşarlıkça yürütülen ihracat statüsü çerçevesinde yeni pazar olarak belirlenen ülkelerde düzenlenecek Yurtdışı Fuarlara katılan katılıma niteliğini haiz firmaların müsteşarlıkça görevlendirilen organizatöre ödeyecekleri katılım bedeli için belirtilen destek oranına 10 puan ilave destek sağlanır. Katılımcılar belirtilen ilave destekten aynı ülkede düzenlenen 2 yurtdışı fuar için yararlandırılırlar

b) Üretici/İmalatçı Organizasyonları ve Yurt Dışı Fuar Katılımlarının Desteklenmesi:

Üretici/İmalatçı tarafından, temsil ettikleri sektörlerin tanıtımı amacıyla, müsteşarlıkça görevlendirilen organizatörce düzenlenen yurtdışı fuara katılım sağlanması durumunda, organizatöre ödenen katılım bedelinin %65'i destek kapsamında Üretici/İmalatçı Organizasyonuna ödenir. Üretici/İmalatçı Organizasyonlarına ödenecek destek tutarı, yurtdışı fuarın genel nitelikli Milli Katılım veya Türk İhraç Ürünleri Fuarı olması halinde 10.000 ABD Dolarını, sektörel nitelikli Milli Katılım veya Sektörel Türk İhraç Ürünleri Fuarı olması halinde ise 15.000 ABD geçemez. Yapılacak ödemelerde, katılım bedelinin hesaplanmasında her fuar için azami 36 m²'lik alan esas alınır. Üretici imalatçı Organizasyonları kiraladıkları standda sadece temsil ettikleri sektör/sektörlerin genel tanıtımını yaparlar söz konusu alanda münferiden firmalara ait ürünleri sergileyemezler. Bu şartları yerine getirmeyenlerin başvuruları değerlendirilmeye alınmaz.

c) Yurt Dışı fuarlara İlişkin Organizatör Tanıtım Faaliyetlerinin Desteklenmesi:

Müsteşarlıkça görevlendirilen organizatörün, Türk İhraç Ürünleri Fuarı, Sektörel Türk İhraç Ürünleri Fuarı ve Milli Katılım Organizasyonuna yönelik tanıtım amacıyla yurt dışında gerçekleştirdiği,

- Defile,
- Fuar alanında düzenlenecek basın toplantısı ve kokteyl,
- Reklam panoları, afiş, katalog, broşür/kitapçık biçimindeki tanıtım etkinlikleri,
- Elektronik ortamda tanıtım/videowall, multivizyon gösterileri,
- Yazılı ve görsel kitle iletişim araçlarında yayınlanacak reklamlar
- Toplam alanı 20 m2'yi geçmemek üzere fuar konusu sektör/sektörlerin tanıtımı ve katılıma firmalara harcamaları destek kapsamındadır.

Yurt dışı fuar organizasyonlarında, müsteşarlıkça görevlendirilen organizatörce yapılan yukarıdaki tanıtım faaliyetlerine yönelik harcamaların %75'i yurtdışı fuarın genel nitelikli milli katılım veya Türk İhraç Ürünleri Fuarı olması halinde 80.000 ABD Dolarına kadar sektörel nitelikli milli katılım veya sektörel Türk ihraç Ürünleri Fuarı olması halinde ise ancak 120.000 ABD Doları ne kadar destekten faydalandırılır Sektörel Türk İhraç Ürünleri Fuarları ve sektörel nitelikli Milli Katılımlarda, müsteşarlığa sunulacak tanıtım projesine verilecek ön uygunluğa istinaden, organizatör tanıtım faaliyetlerine yönelik belirtilen destek miktarına ilaveten; Proje kapsamında yapılacak harcamaların %75 ini geçmemek üzere 80.000 ABD Dolarına kadar ödeme yapılır Bu madde kapsamında destekten yararlandırılan harcama kalemleri, organizatöre yurtdışı fuara katılan firmalarla katılım bedeline yansıtılamaz.

d) Sektörel Nitelikli Uluslar arası Fuarlara Bireysel Düzeyde Katılımların Desteklenmesi:

İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliklerince belirlenen ve Türkiye

İhracatçılar meclisi İcra Komitesi'nin görüşü alındıktan sonra müteşarlıkça uygun görülerek ilan edilen sektörel nitelikli uluslararası fuarlara bireysel iştirak gerçekleştirilmesi durumunda;

-Sektörel nitelikli Uluslararası fuarlar için katılımcının ödeyeceği boş stand kirasının %65 i (01.01.2006 dan itibaren %50)ve nakliye harcamalarının %50'si, 15.000 ABD Dolarını aşmamak üzere,

-Sektörel nitelikli Uluslararası fuarlara bireysel iştirakle gerçekleştiren katılımcının Sektörel DışTicaret Şirketi (SDŞ) olması durumunda boş stand kirasının tamamı ve nakliye harcamaların %75 'i , 15.000 ABD Dolarını aşmamak üzere ödenir.

Sektörel nitelikteki Uluslararası fuarlara iştirak eden komple tesis imalatı, makine ve otomotiv ana sanayi sektöründe faaliyet gösteren firmaların fuar nakliye masraflarının 10.000ABD Dolarını geçmemek üzere %50'si ,doğal taş seramik ve mobilya sektöründe faaliyet gösteren firmaların fuar, nakliye masraflarının ise 6.000ABD Dolarını geçmemek üzere %50'si ilaveten desteklenir. (01.01.2006 tarihinden itibaren bu sektörlerde ilave nakliye masrafı, ödenecek azami destek tutarı olmaksızın uygulanır) Üretici/imalatçı organizasyonlarının katılacağı sektörel nitelikli Uluslararası fuarlar için, stand alanı 36 m²'yi geçmemek şartıyla, boş stand kirasının %65'i ve nakliye harcamasının %50'si, 15.000 ABD Dolarını aşmamak üzere ödenir. Üretici/imalatçı organizasyonlarının destek müracaatları değerlendirilmeye alınmaz.

Katılımcı, bireysel olarak iştirak edeceği, uluslararası fuarın başlama tarihinden önce destek müracaatında bulunacağı ihracatçı Birliği Genel Sekreterliğine fuar idaresinden alınan ve ödenecek boş stand m² fiyatını gösteren yer tahsis belgesini ibraz eder. Yine bu

şartları yerine getirmeyen üretici/imalatçı organizasyonlarının destek başvuruları değerlendirilmeye alınmaz.

Katılıma ve organizatörün bu destekten yararlanabilmesi için harcamalarını fatura ve bankacılık sistemine göre düzenlenen ödeme belgeleri ile belgelemeleri gerekir. Desteklemede ibraz edilen faturalardaki harcamaların, TL cinsinden olanları TL, döviz cinsinden olanları fatura tarihindeki T.C.M.B. çapraz kurları ve döviz alış kuru esas alınarak, ABD Doları karşılığı TL olarak T.C.M.B. tarafından DFİF'ndan ödenir.

Organizatörlerin yurtdışı fuar organizasyonuna ilişkin başvuruları, düzenlenecek fuarla ilgili sunacakları tahmini maliyet raporu ve gerekli durumlarda istenecek ilave bilgi ve belgelerin müsteşarlık tarafından incelemesiyle sonuçlandırılır

Destekler için gerekli tüm bilgi ve belgeler fuarın bitiş tarihinden en geç 3 ay içinde, Türk İhraç Ürünleri, Sektörel Türk İhraç Ürünleri ve Milli Katılım Organizasyonlarında; organizatör kanalıyla ihracatçı Birlikleri Genel Sekreterliklerini bireysel düzeyde uluslararası fuar katılımlarında ise firma tarafından ihracatçı birlikleri Genel Sekreterliklerine intikal ettirilir, İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliklerince inceleme yapılarak katılımcı ve organizatör ile ödeme miktarlarını T.C.M.B.'ne bildirir. Fuarın bitişinden 3 ay içinde belgelerle birlikte müracaatta bulunulmazsa, ilgili fuar destek müracaatı değerlendirilemez.

Katılımcılar desteklerden yararlanabilmek için ürünleri standlarında sergilemek zorundadırlar. Ürünler doğrudan sergilenemezse, broşür, katalog vs. ile fuar katılımlarında en çok 16 m2 üzerinden desteklenirler.

Yurt dışı fuarlara katılan katılımcılar ile uluslararası fuarlara bireysel

katılan katılımcıların; asgari 9 m2 olmak üzere azami 50 m2 ye kadar kiralandıkları stand alanı üzerinden fuar giderleri bu destekten yararlandırılır 50 m2, nin üzerinde stand alanı kiralaması durumunda, 50 m2'nin ki kısma ait fuar masrafları katılımcı tarafından karşılanır.

Komple tesis imalatı, makine, otomotiv ana sanayi ve mobilya sektöründe faaliyet gösteren firmalar stand alanının desteklenmesine ilişkin azami 50 m2'lik, mücevherat sektöründe faaliyet gösteren firmalar ise asgari 9 m2'lik sınırlamadan muaftır

Organizatörün; ülke ekonomik potansiyeli teknolojik seviyesi ve ihraç ürünlerin imajını ve kalitesini en iyi şekilde tanıtma amacına uygun davranmadığı, fuardaki organizasyon yaklaşımının ülke itibarını zedelediği ,katılımcı firmalara taahhütlerini yerine getirmediği, yanıltıcı ve/veya gerçeğe aykırı bilgi verdiği ve/veya belge ibraz ettiği ve tebliğe aykırı fiillerde bulunduğu tespit edilirse ve

Katılımcının; yanıltıcı veya gerçeğe aykırı bilgi verdiği belge ibraz ettiği, Türk Malı imajına zarar verdiği, kalitesiz ürünler sergilediği, fuar süresince gösterdiği tanıtıma yönelik yaklaşımının ülke itibarını zedelediği ve tebliğe aykırı fiillerde bulunduğu tespit edilirse, destek talebi kabul edilmez. Bu fiiler ödeme yapıldıktan sonra tespit edilirse geri alma işleri için 6183 sayılı A.A.T.U.H.K. hükümleri uygulanır. Cezai müeyyide gerektiren diğer hallerde ilgililer hakkında ayrıca kanuni takibat yapılır

Yurtdışı Uluslararası Nitelikteki Fuar Katılım Yardımları

Desteklenecek Harcamalar	Maksimum Destek Tutarı	Destek Oranı
Türk İhraç Ürünleri Fuarı, Sektörler Türk İhraç Ürünleri ve Milli Katılım Organizasyonlarında Katılımcının		
Katılımcı tarafından, organizatöre ödenecek katılım bedeli	Üst limit genel nitelikli ise 10.000 ABD Doları sektörel nitelikli ise 15.000 ABD Doları	Katılım bedelinin % 65'i (01.01.2006 tarihinden itibaren % 50)
Katılımcının SDŞ olması durumunda organizatöre ödenecek katılım bedeli	Üst limit genel nitelikli ise 10.000 ABD Doları sektörel nitelikli ise 15.000 ABD Doları	Katılım bedelinin % 75'i
Komple tesis imalatı, makine ve otomotiv ana sanayi sektöründeki firmaların fuar nakliye masrafları (ek destek)	10.000 ABD Doları (01.01.2006 tarihinden itibaren azami destek yok)	Harcamaların %50'si,
Doğal taş, Seramik ve mobilya sektöründeki firmaların fuar nakliye masrafları(ek destek)	6.000ABDDoları (01.01.2006 tarihinden itibaren azami destek yok)	Harcamaların %50'si,
Üretici/imalatçı Organizasyonları		
Organizatöre ödenen katılım bedelinin %65'i	Genel nitelikli ise 10.000 ABD Doları sektörel nitelikli ise 15.000 ABD Doları	Katılım bedelinin %65'i
Organizatörün		
Organizatörce yapılan tanıtım faaliyetlerine yönelik harcamalar	Genel nitelikli ise 80.000 ABD Doları sektörel nitelikli ise 120.000 ABD Doları	Harcamaların %75'i

Desteklenecek Harcamalar	Maksimum Destek Tutarı	Destek Oranı
Sektörel Nitelikli Uluslar arası Fuarlara Bireysel Düzeyde Katılımların		
Katılımcının ödeyeceği boş stand kirası ve nakliye harcamaları	15.000 ABD Doları	Stand kirasının %65'i (01.01.2006 dan itibaren %50) ve nakliye harcamalarının %50'si
Katılımcının SDŞ olması durumunda boş stand kirası ve nakliye harcamaları	15.000 ABD Doları	Stand kirasının tamamı ve nakliye harcamalarının %75 'i
Komple tesis imalatı, makine ve otomotiv ana sanayi sektöründeki firmaların nakliye masrafları ,	10.000 ABD Doları	Nakliye masraflarının %50'si
Doğal taş seramik ve mobilya sektöründeki firmaların nakliye masraflarının ise 6.000 ABD Dolarını geçmemek üzere %50'si	6.000 ABD Doları	Nakliye masraflarının %50'si
Üretici/imalatçı organizasyonlarının katılacağı sektörel nitelikli Uluslararası fuarlar için, stand alanı 36 m2'yi geçmemek şartıyla	15.000 ABD Doları	Boş stand kirasının %65'i ve nakliye harcamasının %50'si

Öte yandan Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı'nca (KOSGEB) düzenlenen yönetmelikle Milli Katılım düzeyindeki ve dışındaki yurtdışı fuarlara katılım desteği adı altında verilen destekle işletmelerin uluslararası pazarlara girişi ,yurtdışı Pazar paylarını artırma,rakiplerini tanıma, yeni ürünler ve teknolojiler hakkında bilgi edinme ve ürünleri için marka imajı oluşturmalarını teminen, ülkemiz milli katılımını gerçekleştirdi

receği ve kendileri için hedef pazar olarak gördükleri ülkelerde düzenlenen milli katılım düzeyindeki ve kendileri için hedef pazar olarak öngördükleri ülkelerde organizatör kuruluşlar tarafından düzenlenen milli katılım dışında kalan yurt dışı fuarlara yönetmelikte belirtilen sınırlar dahilinde destek verilmektedir

7.2.2. Uluslararası Nitelikteki Yurtiçi İhtisas Fuarlarına İlişkin Yardımlar:

Bu tür yardımlar, Uluslararası nitelikte yurtiçi ihtisas fuarlarının Desteklenmesine İlişkin Karar'la ,Uluslararası nitelikteki yurtiçi ihtisas fuarlarının diğer tanıtımının sağlanması ve uluslararası düzeyde katılımın artırılması amacıyla düzenlenmiştir²²

Mali Destek Sağlanacak Faaliyetler:

- 1- Ticaret Müşavirliğince uygun görülen yayınlarda, organizatör firmaların fuar öncesi yapacakları yurtdışı tanıtım (basın-yayın, radyo, TV reklamları, afiş, broşür, basın toplantısı) faaliyetlerinin % 50'si, 25.000 ABD Doları'nı geçmemek üzere,
- 2- Organizatör firmanın önerdiği ve Ticaret müşavirliğinin uygun gördüğü fuara davet edilen ülke başına iki kişiyi geçmemek üzere önemli, yabancı alıcılarının yol giderlerinin % 50'si 15.000 ABD Doları'nı geçmemek üzere,
- 3- Fuar süresince fuarın konusu ile ilgili olarak düzenlenecek seminer, konferans, panel ve ödüllü yarışmalara ilişkin masrafların % 50'si 5.000 ABD Doları'nı geçmemek üzere desteklenir

---

²² 01.06.1995 tarih ve 22300 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır

Desteklenecek fuarın ikiden fazla destek almaması şartıyla, tekstil, konfeksiyon, halı, deri (ayakkabı dahil) taşıt araçları veya sanayi , gıda ve gıda teknolojisi işi, elektrik ve elektronik sanayi, madeni eşya sanayi, toprak sanayii, inşaat malzemeleri, mobilya sanayi-i ürünlerine yönelik olması, en az 3 defadır yapılıyor olması ve bir önceki dönemde yapılan fuara asgari 25'i yabancı olmak üzere en az 100 firmanın katılması gerekir

Organizatör firmalar fuar başlangıcından 2 ay önce desteklenen faaliyet türlerine ilişkin tahmini harcamaları da içeren bir proje ile birlikte İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğine başvurur. Fuar bitiminden 6 ay içinde ise harcamalara ilişkin belgeleri ihracatçı birliklerine iletir, uygun görüldükten ödeme miktarlarını Müsteşarlığa iletir. Belgelerdeki giderler TL ise TL, döviz ise fatura tarihindeki TCMB çapraz kurları ve döviz alış kuru esas alınarak ABD Doları karşılığı TL olarak TCMB 'nce DFİF' ndan ödenir.

Uluslararası Nitelikte Yurtiçi İhtisas Fuar Katılım Yardımları

Desteklenecek Harcamalar	Maksimum Destek Tutarı	Destek Oranı
Organizatör firmaların fuar öncesi yapacakları yurtdışı tanıtım (basın-yayın, radyo, TV reklamları, afiş, broşür, basın toplantısı) faaliyetleri	25.000 ABD Doları	Tanıtım faaliyetlerinin % 50'si
Fuara davet edilen ülke başına iki kişiyi geçmemek üzere önemli, yabancı alıcılarının yol giderler	15.000 ABD Doları	Yol giderlerinin % 50'si
Fuarın konusu ile ilgili olarak düzenlenecek seminer, konferans, panel ve ödüllü yarışmalara ilişkin masraflar	5.000 ABD Doları	Seminer, konferans, panel ve ödüllü yarışmalara ilişkin masrafların % 50'si

Ayrıca Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı'nca (KOSGEB) düzenlenen yönetmelikle Yurtiçi Sanayi ve Uluslararası Sanayi fuarlarına Katılım Desteği adı altında verilen destekle işletmelerin pazar paylarını artırma, rakiplerini tanıma, yeni ürünler ve teknolojiler hakkında bilgi edinme ve ürünleri için marka imajını oluşturmalarını teminen KOSGEB tarafından belirlenen 6-24 m2 arasındaki yurtiçi sanayi ihtisas ve genel sanayi fuarlarına katılımlarına ve yurt içi uluslararası yönetmelikte belirtilen ihtisas fuarlarına (İzmir Enternasyonal Fuarı dahil) yönetmelikte belirtilen sınırlar dahilinde destek verilmektedir.

7.3. Çevre Koruma Yardımları:

Bu tür devlet yardımları ise 97/5 sayılı İhracataYönelik Devlet Yardımları Kapsamında “Çevre Maliyetlerinin Desteklenmesi” Hakkındaki Tebliğ²³le ürünlerimizin uluslararası pazarlarda karşılaştıkları çevre, kalite ve insan sağlığına yönelik teknik mevzuata uyulması amacıyla kalite güvence sistemi ve çevre yönetim sistemi belgeleri ile CE işaretinin alınması halinde, Küçük ve Orta ölçekli işletmelere (KOBİ) devlet desteği sağlamak amacıyla düzenlenmiştir. Ayrıca 2006/3 sayılı “97/5 Sayılı İhracataYönelik Devlet Yardımları Kapsamında Çevre Maliyetlerinin Desteklenmesi” Hakkındaki Tebliğ²⁴de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ”le bu desteklerden Türkiye’de ticari ve sınai faaliyette bulunan veya yazılım sektöründe işigal eden şirketler, Dış Ticaret Şirketleri ile Sektörel Dış Ticaret Şirketleri yararlandırılabilir hale getirilmiştir.

KOBİ’lerin Türk Standartları Enstitüsü ile akredite edilmiş kuruluşlardan, kalite güvence sistemi belgeleri (ISO 9000), Çevre yö-

---

23 31.07.1997 tarih ve 23066 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır

24 24.05 2006 tarih ve 26177 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır

netim sistemi belgeleri (ISO 14000) ve CE işareti ve uluslararası nitelikteki kalite ve çevre belgelerinin alınması için yaptıkları belgelendirilmiş harcamalarının belirli bir kısmını karşılanmaktadır. Destek oranı belge başına en fazla % 50 olup en fazla 50.000 (Ellibin) ABD Dolarına kadar desteklenebilir, daha önceden belge almak için yeterli bulunmayan belgelendirme başvuruları dikkate alınmaz. Destek ödemesinden yararlandırılacak şirketler tarafından gerçekleştirilen giderlere ilişkin harcama belgeleri ile kalite, çevre belgeleri ve insan, can, mal emniyeti ve güvenliğini gösterir işaretlerin alınış tarihinden itibaren en geç 6 ay içerisinde gerekli incelemeler yapılarak Dış Ticaret Müsteşarlığı İhracat Genel Müdürlüğüne intikal ettirmek üzere İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliklerine ibraz edilerek başvuru yapılır. Uygun bulunursa TCMB ödemeyi DFİF 'dan yapar. Giderlerin TL veya döviz cinsinden olması durumuna göre ödeme esasları diğer yardımlarda olduğu gibidir.

Bir diğer yandan Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı'nca (KOSGEB) düzenlenen yönetmelikle genel test-analiz, kalibrasyon ve CE İşaretlemesine ilişkin test-analiz desteği adı altında verilen destekle işletmelerin ürün kalitelerinin artırılması, yeni ürün geliştirmeleri, uluslararası pazarlarda talep edilen ürün belgelerinin temini için; KOSGEB laboratuvarları dışında belirlenen kriterler çerçevesinde KOSGEB tarafından uygun bulunan yurt içi/yurt dışı kamu veya özel sektör kurum/kuruluş laboratuvarlarına yaptırdığı test-analiz, kalibrasyon hizmetlerin azami 10.000 YTL ve CE işaretlemesi uygunluk değerlendirme faaliyetleri kapsamındaki test-analiz ve denetim giderleri azami 20.000.-YTL desteklenir.

7.4. Pazar Araştırması Yardımları:

Yeni ihraç pazarları yaratmak ve geleneksel pazarlarımızda pazar payımızı artırmak amacıyla KOBİ'lere yönelik devlet desteği sağlamak maksadıyla pazar araştırması yardımları 97/6 sayılı ihracata yönelik Devlet Yardımları Kapsamında "Pazar Araştırması Desteği" hakkındaki tebliğle düzenleme yapılmıştır²⁵

Pazar Araştırması Desteğinden mal üretimi ve ticareti ile uğraşan KOBİ'ler, Sektörel Dış Ticaret Şirketleri ve sanayi sektöründeki üretici dernekleri yararlanır. Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler; 1-200 arasında işçi çalıştırdığı bağlı olduğu meslek kuruluşunca tevsik edilen, gerçek usulde defter tutan, imalat sanayi alanında faaliyet gösteren, arsa ve bina hariç mevcut sabit sermaye tutarı, bilanço net değeri iki milyon ABD doları karşılığı TL'yi aşmayan firmalar olarak tanımlanmıştır

Desteklenecek faaliyetler:

- 1- Pazar araştırması projelerinin desteklenmesi,
- 2- KOBİ'ler arasında işbirliği faaliyetlerinin desteklenmesi şeklinde gruplandırılabilir

1- Pazar Araştırması Projeleri:

Şirketlerin kendi bünyesinde yapacakları projeler, (İGEME tarafından belirlenecek standartlarda masabaşı ve alan araştırmasına dayanan Pazar araştırmaları olmalıdır)

- Pazar araştırması hizmeti veren (danışmanlık) şirketlerin şirket nam ve hesabına yapacakları projeler,

---

²⁵ 31.07.1997 tarih ve 23066 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır

- Üretici derneklerinin üyeleri veya buldukları imalat dalının ortak amacına yönelik yapacakları projeler Yukarıda belirtilen koşul, tüm projeler için gerekli bir koşul olup, ayrıca desteklenecek üretici derneklerinin,
- Bünyesinde aynı üretim dalında faaliyette bulunan şirketlerin en az % 30'unu bulundurması,
- Belirli bir üretim dalını temsil etmesi ,
- Yeni üyeliklere açık olması,
- Kar amacı yürütmemesi,
- Başvuruları kendisi için değil, üyeleri için yapması, koşullarını da taşıması gerekir. Şirket ve üretici dernekli bu koşulları diğer yardımlarda olduğu gibidir.

2- KOBİ'ler Arasında İşbirliği Faaliyetleri:

İktisadi Kalkınma Vakfı'nın (İKV) Organizasyonu ile Avrupa Birliği komisyonunca düzenlenen faaliyetler ve DTM'nin uygun gördüğü uluslararası düzeyde düzenlenen faaliyetleri ile SDŞ'lerinin DTM ile işbirliği halinde düzenleyecekleri organizasyonlara katılınması halinde, bir firmadan en fazla bir kişinin 500 ABD dolarını geçmemek kaydıyla yol ve günlük 100 ABD Dolarını geçmemek kaydıyla konaklama giderlerinin % 70'i desteklenir.

TCMB tarafından şirketlere yapılacak ödenecek tutarın % 5'i İGEME, İKV veya DTM'nin uygun gördüğü diğer kuruluşlara aktarılır.

Bir üretici şirketin pazar araştırması için kullanabileceği azami tutar 75.000 \$, bir yılı içinde kullanabileceği azami tutar 15.000 \$,bir projenin azami destek tutarı 7.500 \$'dır.

SDŞ ve üretici derneğince yürütülecek pazar araştırması için bir yıl içerisinde kullanabilecek en çok destek 50.000 \$, proje bazında ise en çok destek tutarı 10.000 \$'dır

Ayrıca;

- Bir projenin parçası olmayan genel nitelikte ön bilgi veren türden araştırmalar,
- Pazar araştırmasının amaçlanmadığı yurtdışı geziler
- Satış amaçlı yapılan geziler
- Ticaret fuarları, sergi ve konferanslara katılımlar
- Grup seyahati ,ticaret heyetiyle gidilen geziler veya resmi kurumlarınca yabancı ülkelerde tanıtım amaçlı programlar
- İhracata hazır olmayan ürünlere yönelik projeler,
- Başlanmış bir projeye dayalı olmayan veya satın alınmış araştırmalar,
- Aynı andan bir firma için firma bünyesinde danışmanlık şirketi ve İGEME' ce araştırmaları yürütülen projelere pazar araştırması desteği verilmez.

Pazar Araştırması Yardımları

Destek Türü	Desteklenecek Faaliyetler	Destekleyecek Kurum	Destek Oranı
Pazar Araştırması Projeleri	Şirketlerin kendi bünyesinde yapacakları, Pazar araştırması hizmeti veren (danışmanlık) şirketlerin şirket nam ve hesabına yapacakları, Üretici derneklerinin üyeleri veya buldukları imalat dalının ortak amacına yönelik yapacakları projeler.	İGEME (sağlanan desteğin % 5'i İGEME'ne yatırılmak şartıyla)	Bir üretici şirket için azami tutar 75.000 ABD Doları, bir yılı için azami tutar 15.000 ABD Doları, bir proje için azami tutar 7.500 ABD Doları, SDŞ ve üretici dernekler için bir yılı için azami tutar 50.000 ABD Doları, bir proje için azami tutar 10.000 ABD Doları
KOBİ'ler Arasında İşbirliği Faaliyetleri	İKV'nın Organizasyonu ile Avrupa Birliği komisyonunca düzenlenen faaliyetler ve DTM'nin uygun gördüğü uluslararası düzeyde düzenlenen faaliyetleri ile SDŞ'lerinin DTM ile işbirliği halinde düzenleyecekleri organizasyonlara katılımı halinde yol ve konaklama giderleri	İKV (sağlanan desteğin %5'i İKV'a yatırılmak şartıyla)	Bir firmadan en fazla bir kişinin 500 ABD dolarını geçmemek kaydıyla yol ve günlük 100 ABD Dolarını geçmemek kaydıyla konaklama giderlerinin % 70'i

7.5. Eğitim Yardımı:

KOBİ ve SDŞ ve bu şirketlerin ortağı şirketlerin dış ticarete ilişkin eğitim ihtiyaçların karşılanarak, uluslararası ticarete yönlendirilmeleri, elemanlarının pazarlama ve ihracat işlemleri ile ihracatta pazar bulma konusundaki niteliklerinin artırılarak dünya pazarlarını açılmalarını sağlamak amacıyla eğitim yardımları, 2000/2 sayılı Eğitim yardımı hakkındaki tebliğle düzenleme yapılmıştır²⁶

26 29.01.2000 tarih ve 23948 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır

İşletmelerinde dış ticarete ilişkin alanlarla sınırlı olmak üzere desteklenecek eğitim konuları,

- 1) Dış Ticaret, Gümrük ve Kambiyo Mevzuatı,
- 2) İhracat için pazar ve müşteri bulma, pazar analizi, pazar araştırması, alıcıyla müzakere ve yazışma teknikleri ve fiyat verme,
- 3) İhracata ulusal ve uluslararası finansman sağlama teknikleri,
- 4) Rekabet hukuku ve koşulları ile Avrupa Birliği ve Dünya Ticaret Örgütü Mevzuatı, uluslararası pazarlama teknikleri,
- 5) Moda-Marka tasarımı ve benzeri alanları kapsamakta olup, başvurular İGEME' ye yapılır Desteklemede ödeme koşulları, diğer yardımlardaki gibi olup, TCMB ' nca firmalara yapılan ödemenin % 5'i kesilerek İGEME hesabına aktarılır

KOBİ ve SDŞ' lerin yurtiçi programlar için 3, yurtdışı programlar için 3 olmak üzere en fazla 6 eğitim programına destek sağlanır

- 1) Eğitim programı başına KOBİ'ler için en çok 5000 ABD Dolarını ve SDŞ' ler için en çok 15.000 ABD Dolarını aşmamak ve 3 ayı geçmemek üzere yurtiçi eğitim harcamalarının SDŞ' ler için % 75 ve KOBİ' ler için % 50'si,
- 2) Eğitim programı başına 7500 ABD Dolarını aşmamak ve süresi 3 ayı geçmemek üzere yurtdışı eğitim harcamalarının SDŞ' ler için % 75 ve KOBİ' ler için % 50'si, DFİF' ndan karşılanır

Yurtdışı eğitime gönderilen elemanın şirkette eğitim konusuyla ilgili bir alanda çalıştırılması ve katıldığı programı anlayacak derecede yabancı dil bilmesi gerekir

Eğitim Yardımları

Desteklenecek Faaliyetler	Destekleyecek Kurum	Destek Süresi	Maksimum Destek Tutarı	Destek Oranı
KOBİ ve SDS' lerin yurt içi eğitim harcamaları (3 ayı geçmemek üzere)	İGEME (sağlanan desteğin % 5'i İGE-ME'ne yatırılmak şartıyla)	KOBİ ve SDS' lerin yurtiçi programlar için 3, yurtdışı programlar için 3 olmak üzere en fazla 6 eğitim programı	KOBİ'ler için 5000 ABD Doları ve SDS'ler için 15.000 ABD Doları	Harcamalarının SDS' ler için % 75 ve KOBİ' ler için %50'si
KOBİ ve SDS' lerin yurt dışı eğitim harcamaları (3 ayı geçmemek üzere)	İGEME(sağlanan desteğin % 5'i İGE-ME'ne yatırılmak şartıyla)	KOBİ ve SDS' lerin yurtiçi programlar için 3, yurtdışı programlar için 3 olmak üzere en fazla 6 eğitim programı	KOBİ ve SDS' ler için 7.500 ABD Doları	Harcamalarının SDS' ler için % 75 ve KOBİ' ler için %50'si

Ayrıca Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı nca (KOSGEB) düzenlenen yönetmelikle Eğitim Desteği olarak verilen destekle işletmelerin, yeni girişimci ve işletici kuruluşların yurtiçi ve yurtdışı pazarlarda rekabet edebilir düzeyde gelmeleri, istihdamı ve katma değeri artırabilmek için planlama, yatırım modernizasyon, teknolojik araştırma geliştirme, teknoloji adaptasyonu, üretim, pazarlama, finansman enformasyon, yönetim, mevzuat, girişimcilik gibi konulardaki bilgi ve belgeleri geliştirme amacı ile KOSGEB tarafından organize edilen eğitim Genel eğitim ve genel girişimcilik ve genç girişimci geliştirme eğitim programları ve işletmeleri KOSGEB vergi tabanında yer alan yurt içi özel/kamu eğitim kurum/kuruluşlarından satın alacakları özel eğitim işletmelerine ilişkin destekler şeklinde (aynı eğitim konusunda bir kez olmak üzere) farkın eğitim taleplerine en fazla 6.000 YTL olmak üzere desteklenir.

7.6. İstihdam Yardımları:

Sektörel Dış Ticaret Şirketi (SDŞ) statüsünü hala şirketlerin dış ticarete ilişkin işlemlerini yürütmek üzere konusunda tecrübeli ve yüksek öğrenimli yönetici ve eleman istihdamının sağlanması amacıyla bu tür yardımlar, 2000/1 numaralı istihdam yardımı hakkında tebliğ düzenlenmiştir.²⁷ Tebliğ kapsamında SDŞ'lerin ilk defa istihdam edecekleri konusunda tecrübeli ve yüksek öğrenimli;

1- Yöneticinin toplam azami 18.000 ABD Doları karşılığı Türk Lirasını aşmamak üzere yıllık brüt maaşlarının % 75'i,

2- Elemanlarının toplam azami 9000 ABD Doları Karşılığı Türk Lirasını aşmamak üzere yıllık brüt maaşlarının % 75'i DFİF'ndan en çok 1 yıl süreyle karşılanır. Bir SDŞ' ye istihdam edeceği en fazla bir yönetici ve iki elemanın ücretleri için ve bir defa destek verilir. Desteklerin DTM' na başvurulur ve sonuçlandırılır.

7.7. Yurtdışına Ofis Mağaza Açma, İşletme Ve Marka Tanıtım Faaliyetlerine İlişkin Yardımlar:

Bu tür yardımların amacı, Türkiye'de ticari ve sınai faaliyette bulunan veya yazılım sektöründe iştegal eden bir şirketin pazar potansiyellerini realize ederek pazar paylarını artırması ile ürünlerimizin geniş çaplı ve uzun süreli tanıtımının yapılmasını teminen yurt dışı da mal ticaretine yönelik faaliyette bulunmak üzere şirket kurmaları depo ve mağaza açmaları ve işletmelerinden doğacak giderlerinin uluslararası kurallara göre devletçe karşılanmasıdır. DTM tarafından bu şirketlerin mal ticareti yapmak amacıyla yurtdışında bulunan ve

---

27 29.01.2000 tarih ve 23948 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır

kurulacak olan şirketler ve şubeleri ile depo mağazaların (kendi ünvan ve markasıyla toptan veya perakende satış amaçlı) kuruluş, işletme ve tanıtım giderlerinin belirli bir kısmının DFİF'den desteklenir. Yurtdışında ofis-mağaza açma işletme ve marka tanıtım faaliyetlerine ilişkin yardımlar 97/9 sayılı "ihracata yönelik Devlet Yardımları Kapsamında "Yurtdışında Ofis Mağaza İşletme ve Marka Tanıtım Faaliyetlerinin Desteklenmesi" Hakkında Tebliğle düzenlenmiş olup,²⁸ tebliğ kapsamında sağlanan destekle yurtdışında faaliyette bulunan veya açılacak şirket/mağaza/depo/şubelerin;

a) Türkiye'de sınai ve ticari faaliyette bulunan veya yazılım sektöründe işgal eden bir şirketin yurtdışında kendi ünvan ve markasıyla toptan ve/veya perakende satış yapmak amacıyla şirket/mağaza/depo açması halinde;

1- Demirbaşların bir defalık alım giderlerinin 20.000 \$'ı aşmaması kaydıyla % 50'si ,

2- Kira bedelinin yıllık 50.000 \$'ı aşmaması kaydıyla birinci yıl % 50'si ,ikinci yıl % 30'u,

3- Yazılı ve görsel tanıtım araçları kullanılarak yapılan reklam harcamalarının 30.000'ı aşmaması kaydıyla birinci yıl % 30'u ,ikinci yıl % 20'si,

b) Türkiye'de ticari faaliyette bulunan veya yazılım sektöründe işgal eden bir şirketin yurtdışında mal ticareti amacıyla şirket /mağaza/depo/şube açması halinde,

Şirket / mağaza / depo / şubelerin kira ve münhasıran şirket / ma-

---

28 31.07.1997 tarih ve 23066 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır

ğaza / depo / şubenin yapacağı tanıtıma ilişkin harcamaların yıllık toplam 30.000 ABD Dolarını aşmaması kaydıyla birinci yıl % 50'si, ikinci yıl % 30'u,

c) Türkiye'de sınai ve ticari faaliyette bulunan veya yazılım sektöründe işgal eden bir şirketin SDS'nin yurtdışındaki bir firmaya temsilcilik/distribütörlük hakkı vermesi halinde;

1) Türk şirketi /SDS' nin payına düşen vergi, resim, harç, noter masrafı vb. temsilcilik /distribütörlük sözleşmesine ilişkin resmi giderlerinin 10.000 \$'ı aşmaması kaydıyla % 50'si ,

2) Temsilci /distribütörün sözleşme konusunu oluşturan Türk şirketi /SDS adına yazılı ve görsel tanıtım araçları kullanarak yaptığı reklam harcamalarının yıllık 30.000 \$ 'ı aşmaması kaydıyla birinci yıl % 30'u, ikinci yıl % 20'si desteklenir.

Ayrıca KOBİ'lerin bir araya gelmesiyle kurulan DTM'nce SDS statüsü verilen şirketler, yurt dışında doğrudan pazarlama amaçlı şirket/mağaza/depo/şube kurmaları halinde KOBİ tanımına uyan ortak sayılarıyla sınırlı kalmak, aynı ülke için bir defa olmak ve SDS' nin bu amaçla DTM tarafından tespit edilecek esaslar dahilinde kendi bünyelerinde veya danışmanlık şirketi aracılığıyla hazırlanacak fizibilite etüdü kapsamında yapacağı, kira, tanıtım ve demirbaş kalemlerinden oluşan toplam harcamaların % 50'sini aşmamak koşuluyla belirtilen limitler dahilinde yararlanırlar.

Ortak Sayısı	Destekleme Tutarı (\$)
10-20 arası	400.000
21-40 arası	500.000
41-100 arası	600.000
101-150 arası	700.000
151-200 arası	800.000
201-250 arası	900.000
251 ve üzeri	1.000.000

Yardımanın bu çevrede kullanılmasına ilişkin talepler hazırlanmış fizibilite etüdünün incelenerek uygun görülmesi ve faaliyetin yapılmasına bağlı olarak DTM 'nce sonuçlandırılır. Bu yardımlardan 2 yıl içinde en çok 5 şirket/şube ile depo veya mağaza (yurtdışındaki şirketlerin ve şubelerin farklı şehirlerde olması koşulu ile) yararlandırılır.

Söz konusu harcamaların desteklenebilmesi için harcamaların fatura, ödeme makbuzu ile mümkün değilse o ülkenin noter, meslek odası, vergi dairesi ve diğer idari mercilerinin onayı ile ödemenin tevsiki, kira desteği için kiracı ve kiraya veren arasında organik bağın bulunmaması ve kiralanan yerin konut olarak kullanılmaması,

b) Yurt dışındaki şirket/mağaza/depo/şubelerin faaliyette buldukları şehrin ilgili mercilerine (ticaret/sanayi odası, vergi dairesi vs.) kayıtlı olmaları tescili gösteren ilgili merciden alınan belgenin ilgi

li ÷lkedeki T÷rk Ticaret M÷şavirliği/Ataşeliği, bunların olmadığı yerde T÷rk Konsolosluğunca onaylanması talep eden şirketin İhracatçı Birliklerine başvurusunda T÷rkiye'deki ana şirketle organik bağını belgelemesi, yurt dışında açılan şirket/mağaza/depo/şubenin bulunduğu ÷lkedeki vergi kayıtları ve bankacılık işlemlerini y÷r÷tecek bankasından aldığı hesap numarasının ibrazı,

c) şirketlerin harcama kalemlerine ilişkin belgeleri d÷zenleyen firmaların faal olduğunu ispatı amacıyla ilgili mercilere tasdik ettirerek T÷rk Ticaret M÷şavirliği veya Konsolosluklarımıza başvurmaları gerekir. Konsolosluklarca yapılacak inceleme sonunda doğruluğu teyit edilen belgelerle birlikte İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğine, fatura/ödeme belgesini aldığı tarihten itibaren şirketin 6 ay içinde m÷racaat etmesi gerekir.

TCMB' nca yapılan ödemelerin koşulları , diğer yardımlarda belirtildiği şekilde d÷zenlenmiştir.

Yurtdışında Ofis-Mağaza Açma İşletme ve Marka Tanıtım Faaliyetlerine İlişkin Yardımlar

Desteklenecek Harcamalar	Maksimum Destek Tutarı	Destek Oranı
Türkiye’de faaliyette bulunan veya yazılım sektöründe iştegal eden bir şirketin yurtdışında <u>kendi ünvan ve markasıyla toptan ve/veya perakende satış yapmak amacıyla şirket/mağaza/depo açması durumunda</u>		
Demirbaşların bir defalık alım giderleri	20.000 ABD Doları	Giderlerin % 50’si
Kira bedeli	Yıllık 50.000 ABD Doları	Birinci yıl % 50’si, ikinci yıl % 30’u
Reklam harcamaları	Yıllık 30.000 ABD Doları	Birinci yıl % 30’u, ikinci yıl % 20’si,
Türkiye’de ticari faaliyette bulunan veya yazılım sektöründe iştegal eden bir şirketin <u>yurtdışında mal ticareti amacıyla şirket /mağaza/depo/şube açması durumunda</u>		
Tanıtıma ilişkin harcamalar	Yıllık toplam 30.000 ABD Doları	Birinci yıl % 50’si, ikinci yıl % 30’u,
Türkiye’de snai ve ticari faaliyette bulunan veya yazılım sektöründe iştegal eden bir şirketin SDS’nin <u>yurtdışındaki bir firmaya temsilcilik/distribütörlük hakkı vermesi</u> halinde;		
Şirket/SDS’ nin payına düşen vergi, resim, harç, noter masrafı vb. temsilcilik /distribütörlük sözleşmesine ilişkin resmi giderleri	10.000 ABD Doları	Giderlerin % 50’si
Temsilci /distribütörün sözleşme konusunu oluşturan Türk şirketi /SDS adına yazılı ve görsel tanıtım araçları kullanarak yaptığı reklam harcamaları	Yıllık 30.000 ABD Doları	Harcamaların birinci yıl % 30’u, ikinci yıl % 20’si
KOBİ’lerin bir araya gelmesiyle kurulan DTM’nce SDS statüsü verilen şirketler, yurt dışında doğrudan pazarlama amaçlı şirket/mağaza/depo/şube kurmaları halinde kendi bünyelerinde veya danışmanlık şirketi aracılığıyla hazırlanacak fizibilite etüdü kapsamında yapılacak, kira, tanıtım ve demirbaş kalemlerinden oluşan toplam harcamaları	Ortak sayısına göre yukarıda belirtilen limitler dahilinde	Harcamaların % 50’si

7.8. Patent, Faydalı Model Belgesi Ve Endüstriyel Tasarım Tesciline İlişkin Yardımlar:

98/3 sayılı Patent, Faydalı Model Belgesi ve Endüstriyel Tasarım Tescili Harcamalarının Desteklenmesine İlişkin Tebliğle²⁹ düzenlenen bu yardımların amacı, ihracat potansiyeli bulunan, teknoloji yoğun yeniliklerin yeni ürünlerin ve yöntemlerin geliştirilmesinin desteklemesi amacıyla Türkiye’de yerleşik gerçek kişiler tarafından yapılan çalışmalar sonucunda, patent, faydalı model belgesi veya endüstriyel tasarım tescili ile sonuçlanan bir buluş veya tasarım oluşmasında buluşan patent veya faydalı model belgesi, endüstriyel tasarıma da endüstriyel tasarım tescili alınması sırasında yapılan harcamaların bir kısmının desteklenmesidir Tebliğe göre;

Buluş: Tarım dahil sanayinin herhangi bir dalındaki teknik bir problemin çözümünü sağlayan ürünler ve yöntemler,

Patent: Dünyada yeni olan, sanayiye uygulanabilen ve tekniğin bilinen durumunu aşan buluşların kullanımı için buluş sahiplerine belirli bir süre (7-20 yıl arası) için tanınan,

a) Buluş konusu ürünün üretilmesi, satılması , kullanılması veya ithal edilmesi,

b) Buluş konusu yöntemin kullanılması, bu yöntemle doğrudan doğruya elde edilen ürünlerin satışa sunulması veya kullanılması ve ya ithal edilmesi hakkı ve bu hakkı gösteren belge,

Faydalı Model Belgesi: Dünyada yeni olan ve sanayiye uygulanabilen buluşların kullanımı için buluş sahiplerine belirli bir süre (10

---

29 27.02.1998 tarih ve 23271 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır

yıl) için tanınan buluş konusu ürünün üretilmesi, satılması, kullanılması veya ithal edilmesi hakkını gösteren belge,

Endüstriyel Tasarım Tescili ise; yeni ve ayırt edici niteliğe sahip tasarımların 5 yıl süre ile koruma altına alınması şeklinde tanımlanmıştır

551 sayılı Patent Haklarının Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve Patent İşbirliği Anlaşılması Kapsamında TPE'nin sicilinde kayıtlı patent vekilleri aracılığıyla ve doğrudan TPE'ye başvuran Türkiye'de yerleşik gerçek kişiler bu destekten yararlanabilir.

Yardımlar patentler aracılığıyla faydalı model belgeleri ve endüstriyel tasarımlar için olmak üzere 3 biçimde yapılmakta olup, patentler, faydalı model belgeleri ve endüstriyel tasarımlar alanlarında ibraz edilen harcama belgelerindeki giderlerin TL cinsinden olanları TL, döviz cinsinden olanları ise ödeme tarihindeki TCMB çapraz kurları ve döviz alış kuru esas alınarak ABD Doları karşılığı TL olarak TCMB'nca DFİF'ndan yapılır Bu yardım biçimleri belirtilen çerçevede verilir.

7.8.1. Patentler:

Patent başvurularının desteklenmesi amacıyla yapılan ilk ödeme başvuruya ait araştırma raporunun TPE tarafından değerlendirilerek desteklenmeye ilişkin kararın alınmasından sonra yapılır İlk ödeme, patent başvurusunun doğrudan veya vekil aracılığıyla yapılması halinde aşağıdaki harcamaları kapsar.

1- Başvuru yapılması ücreti : Patent başvurusu öncesinde buluşla ilgili konuda ön araştırma yaptırılması, tarifname, istemler ve resimlerin hazırlanması, tarifnamenin İngilizce veya Almanca dillerin-

den birine tercüme ettirilmesini kapsayan ücreti de dahil ödenen miktarın (1.000 ABD Dolarını aşmamak kaydıyla) % 75'i desteklenir.

2- Araştırma raporu düzenleme ücreti : Tekniğin bilinen durumu konusunda düzenlenecek araştırma raporu düzenlenmesi ücretinin % 75'i ,incelemesiz patent verilmesi durumunda TPE'ye ödenen belge düzenleme ücretinin % 75'idir.

Patent başvurularının desteklenmesi amacıyla yapılacak ikinci ödeme ise; inceleme patent verilmesinden sonra gerçekleşir. İkinci ödeme başvuru sahibinin inceleme talep etmesi halinde inceleme raporunun düzenlenmesi ücretinin % 75'ini ve belge düzenleme ücretinin % 75'ini kapsar.

TPE aracılığı ile yapılan Patent İşbirliği Antlaşması kapsamındaki patent başvuruları için TPE'ye ödenen ücretlerin % 75'i desteklenir.

Patent başvurusundan itibaren koruma süresi boyunca başvuru sahibi tarafından TPE'ye ödenmesi gereken ücretlerin ilk 6 yıl süresinde % 75'i desteklenir.

7.8.2. Faydalı Model Belgeleri:

Faydalı model başvurularının desteklenmesi amacıyla yapılacak ödeme, başvuruya faydalı model belgesi verilmesinden sonra gerçekleşir. Faydalı model başvurusunun doğrudan veya vekil aracılığıyla yapılması halinde başvuru ücreti;

a) Faydalı model başvurusu öncesinde buluşla ilgili konudan araştırma yaptırılması, tarifname, istemler ve resimlerin hazırlanmasını

kapsayan başvuru dosyası hazırlanması ile ilgili ödenen miktarın 500 ABD Dolarını aşmamak kaydıyla % 75'i,

b) TPE'ye ödenen başvuru ücretinin % 75'i,

c) Belge düzenleme ücretinin % 75'idir.

Faydalı model başvurusundan itibaren koruma süresi boyunca başvuru sahibi tarafından TPE'ye ödenmesi gereken yıllık ücretlerinin ilk 5 yıl boyunca % 75'i desteklenir.

7.8.3. Endüstriyel Tasarımlar:

Türkiye'de yerleşik kişilerin TPE'ye yaptıkları Endüstriyel Tasarım Tescili başvurusu sırasında TPE'ye ödenen tüm ücretlerin % 75'i desteklenir. Endüstriyel tasarım tescilinin desteklenmesi amacıyla yapılacak ödeme Endüstriyel Tasarım Tescil Belgesinin verilmesinden sonra yapılacaktır.

Geç ödemeleri için tahakkuk eden cezalı ödemeler, devir, lisans itiraz ücretleri ile endüstriyel tasarım yenileme masrafları destek kapsamı dışında olup, Patent, Faydalı Model Belgesi veya Endüstriyel Tasarım Tescil Belgesi alınan buluşun ve endüstriyel tasarımın ticari gelir sağlayan bir ürün haline gelmesi, patent, faydalı model belgesi veya endüstriyel tasarım tescilinin devri, satışı veya kullanma hakkının verilmesi durumunda sona erer.

Patent, Faydalı Model Belgesi ve Endüstriyel Tasarım Tescil Yardımları

Desteklenecek Harcamalar	Maksimum Destek Tutarı	Destek Oranı
Patent başvurularının desteklenmesi		
Başvuru yapılması ücreti	1.000 ABD Doları	Ödenen miktarın % 75'i
Araştırma raporu düzenlenmesi ve inceleme patent verilmesi durumunda TPE'ye ödenen belge düzenleme ücreti		Ödenen miktarın % 75'i
Başvuru sahibinin inceleme talep etmesi halinde inceleme raporunun düzenlenmesi ücreti ve belge düzenleme ücreti		Ödenen miktarın % 75'i
TPE'ye ödenen ücretler		Ödenen miktarın % 75'i
Patent başvurusundan itibaren koruma süresi boyunca başvuru sahibi tarafından TPE'ye ödenmesi gereken ücretler		İlk 6 yıl süresinde ödenen miktarın % 75'i
Faydalı model başvurularının desteklenmesi		
Başvuru yapılması ücreti	500 ABD Doları	Ödenen miktarın % 75'i
TPE'ye ödenen başvuru ücreti		Ödenen miktarın % 75'i
Belge düzenleme ücreti		Ödenen miktarın % 75'i
Faydalı model başvurusundan itibaren koruma süresi boyunca başvuru sahibi tarafından TPE'ye ödenmesi gereken yıllık ücretleri		İlk 5 yıl boyunca ödenen miktarın % 75'i
Endüstriyel Tasarım Tescili başvurularının desteklenmesi		
Endüstriyel Tasarım Tescili başvurusu sırasında TPE'ye ödenen tüm ücretler		Ödenen miktarın % 75'i

Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı'nca (KOSGEB) düzenlenen yönetmelikle sınai mülkiyet hakları desteği adı altında verilen diğer bir destekle işletmeler tarafından yapılan çalışmalar sonucunda, patent belgesi, faydalı model belgesi veya endüstriyel tasarım tescili ile sonuçlanan bir buluş veya tasarımın ortaya çıkması durumunda, yurtiçi ve yurtdışından patent, faydalı model belgesi endüstriyel tasarım tescili belgesi ve entegre devre topografyaları tescil belgesi alınması için yapılan giderlere bir yıllık süresince her bir belge için azami 6.000 YTL destek verilir.

7.9. Marka Tanıtım Ve Türkmalı İmajı Faaliyetlerine İlişkin Yardımlar³⁰

Türk Ürünlerinin Yurtdışında Markalaşması ve Türk Malı İmajının Yerleşmesine Yönelik Faaliyetlerin Desteklenmesi Hakkında 2006/4 sayılı Tebliğ'e^{31 32} göre bu tür yardımlarla İhracatçı Birlikleri, Üretici Dernekleri, Üretici Birliklerinin sektörlerinin tanıtımı

---

30 Destek kapsamına alınan şirketler, 25/11/2005 tarihli ve 26004 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2005/4 sayılı "Yurtdışında Ofis-Mağaza Açma, İşletme ve Marka Tanıtım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ" hükümlerinden yararlandırılmazlar

31 24.05.2006 tarih ve 26177 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmıştır

32 28/8/2003 tarihli ve 25213 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2003/3 sayılı "Türk Ürünlerinin Yurtdışında Markalaşması ve Türk Malı İmajının Yerleştirilmesine Yönelik Faaliyetlerin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ" ile 23/9/2005 tarihli ve 25945 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2005/2 sayılı "2003/3 Sayılı Türk Ürünlerinin Yurtdışında Markalaşması ve Türk Malı İmajının Yerleştirilmesine Yönelik Faaliyetlerin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ" uyarınca destek kapsamına alınmış İhracatçı Birliği, Üretici Derneği, Üretici Birlikleri ile Türk moda tasarımcılarının talepleri, destek süresi sonuna kadar anılan Tebliğ hükümleri çerçevesinde incelenip sonuçlandırılır

amacıyla gerçekleştirecekleri harcamalara ilişkin giderler, Türkiye’de ticari ve/veya sınıai faaliyette bulunan şirketlerin ürünlerinin markalaşması amacıyla gerçekleştirecekleri faaliyetlere ilişkin giderleri, İhracatçı Birliklerinin TURQUALITY programı kapsamında firmalara yurtiçinde ve yurtdışında markalaşma sürecinde vereceği desteklere ilişkin harcamalar, türk markalarının pazara giriş ve tutunmalarına yönelik gerçekleştireceği her türlü faaliyet ve organizasyonlara ilişkin giderler ile olumlu Türk malı imajının oluşturulması ve yerleştirilmesi için yurt içinde ve yurtdışında gerçekleştireceği her türlü harcamaların uluslar arası kurallara göre DFİF’ndan karşılanır.

Bu yardımdan ihracatçı Birlikleri, Üretici Dernekleri, Üretici Birlikleri, Türkiye’de ticari ve sınıai faaliyette bulunan şirketler, Dış Ticaret Şirketleri, Sektörel Dış Ticaret Şirketleri yararlandırılabilir. Ayrıca Türk Ürünlerinin Yurtdışında Markalaşması ve Türk Malı İmajının Yerleşmesine Yönelik Faaliyetlerin Desteklenmesi Hakkında 2003/3 sayılı Tebliğ çerçevesinde destek kapsamında bulunan şirket ve birliklerin bu tebliğ kapsamında onaylanan projelerinde belirtilmesi kaydıyla desteklenmesine devam edilir. Söz konusu şirket, Birlik/Birliklerin aşağıda belirtilecek yeni destek unsurlarından yararlandırılabilmesi için yeni hükümler çerçevesinde revize edilmiş projeleriyle Müsteşarlığa müracaat etmeleri halinde ve anılan projenin Müsteşarlıkça onaylandığı tarihten itibaren revize edilmiş proje kapsamındaki faaliyetler çerçevesinde desteklenir.³³ Başvuru

---

33 Destek kapsamına alınan kuruluş ile şirketlerin iş yönetimi kalitesi, operasyonel mükemmellik düzeyi, markalaşma potansiyeli, performansları, program ve proje kapsamındaki faaliyet ve işlemleri ile harcama belgelerinin içeriği, doğruluğu, rayicine uygunluğu vb. konularda kasıtlı olarak yanıltıcı bilgi ve belge ibraz ettiklerinin tespiti halinde, şirket ve kuruluş Marka/TURQUALITY® destek programından çıkarılır ve sağlanan destek 6183 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde geri alınır

merci DTM'na bağlı İhracat Genel M¼d¼rl¼ę¼ Yardımdan faydalanarak İhracatçı Birlikleri, Üretici Dernek ve Birlikleri, Şirketlerinin yardım kapsamındaki faaliyetleri ile ilgili harcamalar ve harcamalara istinaden verilen yardım miktarları ve oranları aşığıdaki gibidir

7.9.1. İhracatçı Birlikleri

Üretim sahasına giren ürünlerinin yurtdışı pazarlarda markalaşması amacıyla gerçekleştirecekleri tanıtım, reklam ve pazarlama (görsel ve yazılı tanıtım, show defile, ülke imaj kampanyası, pazar araştırması, sponsorluk, marka-promosyon ajansı ve stratejik danışmanlık giderleri vb.) faaliyetlerine ilişkin harcamaları, % 80 oranında ve yıllık en fazla 250.000 ABD Doları,

7.9.2. Üretici Dernekleri ve Üretici Birlikleri

İlgili oldukları üretim alanında yer alan ürünlerinin yurtdışı pazarlarda markalaşması amacıyla gerçekleştirecekleri tanıtım, reklam ve pazarlama (görsel ve yazılı tanıtım, show defile, ülke imaj kampanyası, pazar araştırması, sponsorluk, marka-promosyon ajansı ve stratejik danışmanlık giderleri vb.) faaliyetlerine ilişkin harcamaları % 50 oranında ve yıllık en fazla 100.000 ABD Doları, desteklenir.

Destek programı kapsamına alınan İhracatçı birliklerinin, Üretici Dernekleri ve Üretici Birliklerinin desteklenmesi destek kapsamına alındıkları tarihten itibaren dört yıldır

7.9.3. Şirketler

1) Destek kapsamına alınan markaların tescil ve korunmasına ilişkin olarak gerçekleştirecekleri giderleri, yıllık 50.000 ABD Dolarını aşmayacak şekilde % 50 oranında,

2) Projelerinde hedef pazarlar olarak belirtecekleri ülkelerde destek

kapsamına alınan markaları ile ilgili olarak gerçekleştirecekleri tanıtım, reklam ve pazarlama faaliyetlerine (görsel ve yazılı tanıtım, show,defile, ülke imaj kampanyası, showroomdaki ürün tanıtımı, pazar araştırması, sponsorluk marka promosyon ajans ve stratejik danışmanlık giderleri vb) ilişkin harcamaları, yıllık 300.000ABD Dolarını aşmayacak şekilde % 50 oranında,

3) Projelerinde hedef pazarlar olarak belirtecekleri ülkelerde destek kapsamına alınan markaları ile ilgili olarak açmış oldukları veya açacakları yurtdışı birimlere ait kira giderleri (Satış sonrası servis hizmeti vermek üzere açılan birimler dahil), yıllık 300.000ABD Dolarını aşmamak üzere % 50 oranında,

Yurtdışı birimlerden mağaza açılması amacıyla gerçekleştirecekleri uygun mahal araştırmasına yönelik danışmanlık ve belediye giderleri ile açtıkları ve/veya açacakları mağazalara ilişkin konsept mimari çalışmaları ve dekorasyon giderleri yıllık 200.000ABD Dolarını aşmamak üzere % 50 oranında,

4) Projelerinde hedef pazarlar olarak belirtecekleri ülkelerde faaliyet gösteren ve farklı markaların kendilerine ait reyonlarda satıldığı büyük mağazalarda sadece destek kapsamına alınan markalı ürünlerin satılması amacıyla kiraladıkları reyon/gondol/satış alanlarına ait kira ve komisyon harcamaları, yıllık 200.000ABD Dolarını aşmamak üzere %50 oranında,

5) Projelerinde hedef pazarlar olarak belirtecekleri ülkelerde destek kapsamına alınan markalı ürünlerin satışı amacıyla açtıkları veya açacakları showroomlar veya farklı markaların satıldığı showroomlarda yer alan ürünlerine ilişkin ödeyecekleri kira ve komisyon harcamaları, yıllık 200.000ABD Dolarını geçmemek üzere % 50 oranında,

6) Ürünleri ile ilgili olarak Türk Akreditasyon Kurumu (Türk Malı, Avrupa Akreditasyon Birliği (EA) üyesi veya bu birliğin karşılıklı Tanıma Anlaşması (MLA) yaptığı akreditasyon kuruluşlarının akredite ettiği belgelendirme kuruluşlarından alacağı çevre ve kalite belgeleri ile insan, can, mal emniyeti ve güvenliğini gösterir işaretlere ilişkin harcamaları, yıllık 50.000 ABD Dolarını geçmemek üzere % 50 oranında,

7) Destek kapsamına alınan markaları ile ilgili olarak franchise vermeleri halinde, franchising sistemi ile yurt dışında açılacak ve faaliyete geçirilecek yıllık en fazla 10 mağazaya ilişkin dekorasyon harcamaları, mağaza başına 50.000 ABD Dolarını aşmamak üzere % 50 oranında,

8) Destek kapsamına alınan markaları ile ilgili olarak modelizm (Kalıp, ebat setleri), moda ve trendler ile ürün ve ambalaj tasarımı konularında satın alacakları danışmanlık giderleri, %50 oranında ve yıllık en fazla 100.000 ABD Doları,

desteklenir.

Destek programı kapsamına alınan şirketlerin desteklenmesi destek kapsamına alındıkları tarihten itibaren dört yıldır.³⁴

7.9.4. Turquality Destek Programı Kapsamına Alınan Şirketlerin Desteklenmesi

TURQUALITY® Komitesi tarafından TURQUALITY® destek programı kapsamına alınan şirketlerin;

---

34 2003/3 sayılı "Türk Ürünlerinin Yurtdışında Markalaşması ve Türk Malı İmajının Yerleştirilmesine Yönelik Faaliyetlerin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ" çerçevesinde destek kapsamında bulunan şirketler, Tebliğin yayımlandığı 24.05.2006 tarihinden itibaren dört yıl süre ile yararlanmaya devam ederler.

- 1) Patent, faydalı model ve endüstriyel tasarım tesciline ilişkin harcamaları ile TURQUALITY® Sertifikasını haiz markalarının yurtdışında tescili ve korunmasına ilişkin giderleri,
- 2) Ürünlerine yönelik olarak Türk Akreditasyon Kurumu (TÜRKAK), Avrupa Akreditasyon Birliği (EA) üyesi veya bu Birliğin Karşılıklı Tanıma Anlaşması (MLA) yaptığı akreditasyon kuruluşlarının akredite ettiği belgelendirme kuruluşlarından alacağı çevre ve kalite belgeleri ile insan can, mal emniyeti ve güvenliğini gösterir işaretlere ilişkin sertifikasyon giderleri,
- 3) TURQUALITY® Sertifikasını haiz markalı ürünleriyle ilgili olarak istihdam edilen moda/endüstriyel ürün tasarımcısı (bir şirketin aynı anda desteklenecek moda/endüstriyel ürün tasarımcısı sayısı 3'ü geçemez) giderleri,
- 4) TURQUALITY® Sertifikasını haiz markalı ürünleriyle ilgili olarak projelerinde hedef pazarlar olarak belirtecekleri ülkelerde gerçekleştirilen reklam, tanıtım, basın-halkla ilişkiler, sponsorluk, web sitesi tasarımı, pazar araştırması, zincir marketlerin raflarına girebilmek için bir defaya mahsus ödenen listeleme bedeli, periyodik mağaza dergilerinde yer alma, doğrudan pazarlama (direct mailing) gibi alternatif pazarlama faaliyetleri ile çağrı merkezi (call center) hizmeti satın alınmasına yönelik giderleri,
- 5) TURQUALITY® Sertifikasını haiz markalı ürünleriyle ilgili olarak projelerinde hedef pazarlar olarak belirtilen ülkelerde açtıkları/açacakları;
  - a) Mağazalara (Bir şirketin desteklenecek mağaza sayısı bir yıl içerisinde 10, destek süresi boyunca 50) ilişkin uygun mahal araştırmasına yönelik danışmanlık, konsept mimari çalışmaları, dekorasyon (Mağaza başına desteklenecek konsept mimari çalışmaları, de-

korasyon ve demirbaş giderleri, 100.000 ABD Dolarını geçemez), demirbaş, kira harcamaları ile mağazanın kiralanmasıyla ilgili hukuki danışmanlık ve belediye giderleri,

b) Ofis, depo, showroom, satış sonrası servis vb. yurtdışı birimlerine ilişkin kira, dekorasyon, demirbaş, komisyon giderleri ile farklı markaların satıldığı showroom/büyük mağaza (department store), hipermarketlerde kiraladıkları reyon/showroom/gondol/satış alanlarına (floor display) ilişkin kira, dekorasyon, hizmet ve/veya komisyon harcamaları,

c) Franchise vermeleri halinde, franchising sistemi ile yurt dışında açılacak ve faaliyete geçirilecek mağazalara (Bir şirketin franchising sistemi ile desteklenecek mağaza sayısı bir yıl içerisinde 20, destek süresi boyunca 100) ilişkin dekorasyon giderleri (Mağaza başına desteklenecek dekorasyon giderleri, 50.000 ABD Dolarını geçemez),

6) Kurumsal kimlik oluşturulması, stratejik şirket yapılandırılması, kalite kontrol sistemi oluşturulması, numune tesis yapılandırılması, moda ve trendler, ürün ve ambalaj tasarımı, modelizm (kalıp ebat setleri) satın alma ve tedarik, stratejik pazarlama, perakende operasyonlar, şirket kuruluşu, mağaza açılması ve işletilmesi, uluslararası ihracat ve hukuk, maliyet muhasebesi, risk yönetimi, müşteri ilişkileri yönetimi (CRM), bilgi-işlem gibi uluslararası pazarlarda rekabet avantajını artırıcı diğer her türlü iş yönetimi kapsamında satın alacakları danışmanlık giderleri,

% 50 oranında desteklenir. Turquality destek programı kapsamına alınan şirketlerin desteklenmesi, destek kapsamına alındıkları tarihten itibaren beş yıldır.

7.9.5. TURQUALITY® Programının Desteklenmesi

Birliklerin TURQUALITY® Programının yürütülmesi konusunda;

- 1) Marka/TURQUALITY® destek programı kapsamına alınacak/alınan şirketlerin iş yönetimi kalitesi, operasyonel mükemmellik düzeyi ve markalaşma potansiyellerinin belirlenmesi, performanslarının izlenmesi, program ve program kapsamındaki faaliyet ve işlemleri ile harcama belgelerinin içeriği, doğruluğu, rayicine uygunluğu vb. hususlar ile TURQUALITY® Programı kapsamında yapılan faaliyetlerle ilgili gerçekleştireceği her türlü denetim ve danışmanlık giderleri,
- 2) Marka/TURQUALITY® destek programı kapsamına alınan şirketlere yönelik olarak ürün ve üretim süreçlerinin iyileştirilmesi, operasyonel mükemmellik, stratejik konumlandırma-planlama, pazar haberdarlığı, pazarlama, markalaşma, perakendecilik, halkla ilişkiler, iletişim, reklam, vb konularda gerçekleştireceği eğitim, seminer, rehberlik, danışmanlık vb. faaliyetlerine ilişkin giderleri,
- 3) TURQUALITY® Programının pazara giriş ve iletişim stratejisi kapsamında olumlu Türk malı imajının oluşturulması ve yerleştirilmesi için yurtiçi ve yurtdışında gerçekleştireceği her türlü halkla ilişkiler faaliyetleri (PR), Türk markalarının pazara giriş ve tutunmalarına yönelik gerçekleştireceği her türlü organizasyonlara ilişkin giderler ile pazar istihbaratı, pazar haberdarlığı, ulusal ve uluslararası iş ilişkileri ağı (networking), sponsorluk vb. giderleri,
- 4) TURQUALITY® Programın kurumsallaştırılması veTURQUALITY® Sekreteryasına yönelik giderleri ile eleman istihdamı ve eğitimine ilişkin harcamaları,

5) TURQUALITY® Programının stratejisinin güncellenmesi, yenilenmesi, geliştirilmesi, uygulanması ve program kapsamında yapılacak stratejik çalışmalara ilişkin harcamaları ile bu konularda gerçek ya da tüzel kişilerden satın alacağı danışmanlık giderleri,

yıllık en fazla 35 milyon ABD Doları ve %100 oranında desteklenir.

Destek ödemesinden yararlanacak kuruluş ve şirketler, tarafından yapılan harcamalara ait ödeme belgelerinin (fatura, kira ödemelerinde banka dekontu, çek vb) harcamanın yapıldığı bölgede faaliyet gösteren Ticaret Müşavirliği, bulunmuyorsa bu ülkelerdeki Türk Konsolosluklarına onaylatılması ve fatura (banka dekontu, çek vb) tarihinden itibaren en geç 6 ay (şirketlerin marka tescil giderleri 18 ay) içinde ve şirketler İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğine, İhracatçı Birlikleri, Üretici Dernek ve Birlikleri, tarafından Müsteşarlığa ibrazı gerekmektedir.

Destek için TCMB'dan yapılacak ödeme biçimi diğer devlet yardımlarında anlatıldığından yinelemiyoruz.

Türk Ürünlerinin Yurtdışında Markalaşması ve Türk Malı İmajının Yerleşmesine Yönelik Faaliyetlere İlişkin Yardımlar

Desteklenecek Harcamalar	Maksimum Destek Tutarı	Destek Oranı
İhracatçı Birliklerinin		
Üretim sahasına giren ürünlerinin yurtdışı pazarlarda markalaşması amacıyla gerçekleştirecekleri tanıtım, reklam ve pazarlama (görsel ve yazılı tanıtım, show defile , ülke imaj kampanyası, pazar araştırması, sponsorluk, marka- promosyon ajansı ve stratejik danışmanlık giderleri vb.) faaliyetlerine ilişkin harcamaları	Yıllık 250.000 ABD Doları	Harcamaların % 80'i En fazla 4 yıl
Üretici Dernekleri ve Üretici Birliklerinin		
İlgili oldukları üretim alanında yer alan ürünlerinin yurtdışı pazarlarda markalaşması amacıyla gerçekleştirecekleri tanıtım, reklam ve pazarlama faaliyetlerine ilişkin harcamalar	Yıllık 100.000 ABD Doları	Harcamaların %50'si En fazla 4 yıl
Birliklerin TURQUALITY® programının yürütülmesi konusunda; Marka/TURQUALITY® destek programı kapsamına alınacak/alınan şirketlerin iş yönetimi kalitesi, operasyonel mükemmellik düzeyi ve markalaşma potansiyellerinin belirlenmesi, performanslarının izlenmesi, kapsamında yapılan faaliyetlerle ilgili gerçekleştireceği her türlü denetim ve danışmanlık giderleri, Şirketlere yönelik olarak ürün ve üretim süreçlerinin iyileştirilmesi, operasyonel mükemmellik, stratejik konumlandırma-planlama, pazar haberdarlığı, pazarlama, markalaşma, perakendecilik, halkla ilişkiler, iletişim, reklam, vb konularda gerçekleştireceği eğitim, seminer, rehberlik, danışmanlık vb. faaliyetlerine ilişkin giderleri, Pazara giriş ve iletişim stratejisi kapsamında olumlu Türk malı imajının oluşturulması ve yerleştirilmesi için yurtiçi ve yurtdışında gerçekleştireceği her türlü halkla ilişkiler faaliyetleri (PR), Türk markalarının pazara giriş ve tutunmalarına yönelik gerçekleştireceği	Yıllık 35 milyon ABD Doları	Harcamaların %100

Desteklenecek Harcamalar	Maksimum Destek Tutarı	Destek Oranı
her türlü organizasyonlara ilişkin giderler ile pazar istihbaratı, pazar haberdarlığı, ulusal ve uluslararası iş ilişkileri ağı (networking), sponsorluk vb. giderleri, Programın kurumsallaştırılması ve TURQUALITY® Sekretaryasına yönelik giderleri ile eleman istihdamı ve eğitimine ilişkin harcamaları, Stratejisinin güncellenmesi, yenilenmesi, geliştirilmesi, uygulanması ve program kapsamında yapılacak stratejik çalışmalara ilişkin harcamaları ile bu konularda gerçek ya da tüzel kişilerden satın alacağı danışmanlık giderleri		
Şirketlerin		
Destek kapsamına alınan markaların tescil ve korunmasına ilişkin olarak gerçekleştirecekleri giderleri	Yıllık 50.000 ABD Doları	Giderlerin %50'si En fazla 4 yıl
Projelerinde hedef pazarlar olarak belirtecekleri ülkelerde destek kapsamına alınan markaları ile ilgili olarak gerçekleştirecekleri tanıtım, reklam ve pazarlama faaliyetlerine (görsel ve yazılı tanıtım, showdefile, ülke imaj kampanyası, showroomdaki ürün tanıtımı, pazar araştırması, sponsorluk marka promosyon ajans ve stratejik danışmanlık giderleri vb) ilişkin harcamaları ³⁵	Yıllık 300.000 ABD Doları	Harcamaların %50'si En fazla 4 yıl
Projelerinde hedef pazarlar olarak belirtecekleri ülkelerde destek kapsamına alınan markaları ile ilgili olarak açmış oldukları veya açacakları yurtdışı birimlere ait kira giderleri (Satış sonrası servis hizmeti vermek üzere açılan birimler dahil)	Yıllık 300.000 ABD Doları	Giderlerin %50'si, En fazla 4 yıl süre ile

35 31/7/1997 tarihli ve 23066 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 97/6 sayılı "İhracata Yönelik Devlet Yardımları Kapsamında 'Pazar Araştırması Desteği' Hakkında Tebliğ" ile 14/11/1998 tarihli ve 23523 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 98/12 sayılı "İhracata Yönelik Devlet Yardımları Kapsamında 'Pazar Araştırması Desteği' Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ" hükümleri çerçevesinde destekten yararlanan Üretici Dernekleri, Sektörel Dış Ticaret Şirketleri (SDŞ) ve Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler (KOBİ), aynı pazar araştırması projesi ve/veya yurtdışı faaliyeti için pazar araştırması desteğinden yararlandırılmazlar

Desteklenecek Harcamalar	Maksimum Destek Tutarı	Destek Oranı
Yurtdışı birimlerden mağaza açılması amacıyla gerçek leştirecekleri uygun mahal araştırmasına yönelik danışmanlık ve belediye giderleri ile açtıkları ve/veya açacakları mağazalara ilişkin konsept mimari çalışmaları ve dekorasyon giderleri	Yıllık 200.000 ABD Doları	Giderlerin % 50'si, En fazla 4 yıl süre ile
Projelerinde hedef pazarlar olarak belirtecekleri ülkelerde faaliyet gösteren ve farklı markaların kendilerine ait reyonlarda satıldığı büyük mağazalarda sadece destek kapsamına alınan markalı ürünlerin satılması amacıyla kiraladıkları reyonlara ait kira ve komisyon harcamaları	Yıllık 200.000 ABD Doları	Harcamaların %50'si, En fazla 4 yıl süre ile
Projelerinde hedef pazarlar olarak belirtecekleri ülkelerde destek kapsamına alınan markalı ürünlerin satışı amacıyla açtıkları veya açacakları showroamlar veya farklı markaların satıldığı showroamlarda yer alan ürünlerine ilişkin ödeyecekleri kira ve komisyon harcamaları	Yıllık 200.000 ABD Doları	Harcamaların %50'si, En fazla 4 yıl süre ile
Ürünleri ile ilgili olarak Türk Akreditasyon Kurumu (Türk Malı, Avrupa Akreditasyon Birliği (EA) üyesi veya bu birliğin karşılıklı Tanıma Anlaşması (MLA) yaptığı akreditasyon kuruluşlarının akredite ettiği belgelendirme kuruluşlarından alacağı kalite belgeleri ile insan can, mal emniyeti ve güvenliğini gösterir işaretlere ilişkin harcamaları ³⁶	Yıllık 50.000 ABD Doları	Harcamaların %50'si, En fazla 4 yıl süre ile

36 97/5 sayılı "İhracata Yönelik Devlet Yardımları Kapsamında 'Çevre Maliyetlerinin Desteklenmesi' Hakkında Tebliğ" ile 14/11/1998 tarihli ve 23523 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 98/13 sayılı "İhracata Yönelik Devlet Yardımları Kapsamında 'Çevre Maliyetlerinin Desteklenmesi' Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ" hükümleri çerçevesinde destekten yararlanan Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler (KOBİ), aynı kalite belgesi ve insan can, mal emniyeti ve güvenliğini gösterir işaretler için bu destekten yararlandırılmazlar

Desteklenecek Harcamalar	Maksimum Destek Tutarı	Destek Oranı
Destek kapsamına alınan markaları ile ilgili olarak franchise vermeleri halinde , franchising sistemi ile yurt dışında açılacak mağazalara ilişkin dekorasyon harcamaları,	Mağaza başına 50.000 ABD Doları	Harcamaların %50'si, En fazla 4 yıl süre ile
Destek kapsamına alınan markaları ile ilgili olarak modelizm (Kalıp, ebat setleri), moda ve trendler ile ürün ve ambalaj tasarımı konularında satın alacakları danışmanlık giderleri,	Yıllık 100.000 ABD Doları	Harcamaların %50'si, En fazla 4 yıl süre ile
Turquality Destek Programı Kapsamına Alınan Şirketlerin Desteklenmesi		
Patent, faydalı model ve endüstriyel tasarım tesciline ilişkin harcamaları ile TURQUALITY® Sertifikasını haiz markalarının yurtdışında tescili ve korunmasına ilişkin giderleri	Üst Sınır Yok	Harcamaların %50'si En fazla 5 yıl süre ile
Ürünlerine yönelik olarak Türk Akreditasyon Kurumu (TÜRKAK), Avrupa Akreditasyon Birliği (EA) üyesi veya bu Birliğin Karşılıklı Tanıma Anlaşması (MLA) yaptığı akreditasyon kuruluşlarının akredite ettiği bel gelendirme kuruluşlarından alacağı çevre ve kalite belgeleri ile insan can, mal emniyeti ve güvenliğini gösterir işaretlere ilişkin sertifikasyon giderleri ³⁷	Üst Sınır Yok	Harcamaların %50'si En fazla 5 yıl süre ile

37 97/5 sayılı "İhracata Yönelik Devlet Yardımları Kapsamında 'Çevre Maliyetlerinin Desteklenmesi' Hakkında Tebliğ" ile 14/11/1998 tarihli ve 23523 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 98/13 sayılı "İhracata Yönelik Devlet Yardımları Kapsamında 'Çevre Maliyetlerinin Desteklenmesi' Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ" hükümleri çerçevesinde destekten yararlanan Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler (KOBİ), aynı kalite belgesi ve insan can, mal emniyeti ve güvenliğini gösterir işaretler için bu destekten yararlandırılmazlar

Desteklenecek Harcamalar	Maksimum Destek Tutarı	Destek Oranı
TURQUALITY® Sertifikasını haiz markalı ürünleriyle ilgili olarak istihdam edilen moda/endüstriyel ürün tasarımcısı giderleri	Üst Sınır Yok	Harcamaların %50'si En fazla 5 yıl süre ile
TURQUALITY® Sertifikasını haiz markalı ürünleriyle ilgili olarak projelerinde hedef pazarlar olarak belirtecekleri ülkelerde gerçekleştirilen reklam, tanıtım, basın-halkla ilişkiler, sponsorluk, web sitesi tasarımı, pazar araştırması, zincir marketlerin raflarına girebilmek için bir defaya mahsus ödenen listeleme bedeli, periyodik mağaza dergilerinde yer alma, doğrudan pazarlama (direct mailing) gibi alternatif pazarlama faaliyetleri ile çağrı merkezi (call center) hizmeti satın alınmasına yönelik giderleri ³⁸	Üst Sınır Yok	Harcamaların %50'si En fazla 5 yıl süre ile
TURQUALITY® Sertifikasını haiz markalı ürünleriyle ilgili olarak projelerinde hedef pazarlar olarak belirtilen ülkelerde açtıkları/açacakları; Mağazalara ilişkin uygun mahal araştırmasına yönelik danışmanlık, konsept mimari çalışmaları, dekorasyon, demirbaş, kira harcamaları ile mağazanın (100.000 ABD Dolarını Geçemez) kiralanmasıyla ilgili hukuki danışmanlık ve belediye giderleri, Ofis, depo, showroom, satış sonrası servis vb. yurtdışı birimlerine ilişkin kira, dekorasyon, demirbaş, komisyon giderleri ile farklı markaların satıldığı showrom/büyük mağaza (department store), hipermarketler-	Üst Sınır Yok	Harcamaların %50'si En fazla 5 yıl süre ile

38 31/7/1997 tarihli ve 23066 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 97/6 sayılı "İhracata Yönelik Devlet Yardımları Kapsamında 'Pazar Araştırması Desteği' Hakkında Tebliğ" ile 14/11/1998 tarihli ve 23523 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 98/12 sayılı "İhracata Yönelik Devlet Yardımları Kapsamında 'Pazar Araştırması Desteği' Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ" hükümleri çerçevesinde destekten yararlanan Üretici Dernekleri, Sektörel Dış Ticaret Şirketleri (SDŞ) ve Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler (KOBİ), aynı pazar araştırması projesi ve/veya yurtdışı faaliyeti için pazar araştırması desteğinden yararlandırılmazlar

Desteklenecek Harcamalar	Maksimum Destek Tutarı	Destek Oranı
de kiraladıkları reyon/showroom/gondol/satış alanlarına (floor display) ilişkin kira, dekorasyon, hizmet ve/veya komisyon harcamaları, Franchise vermeleri halinde, franchising sistemi ile yurt dışında açılacak ve faaliyete geçirilecek mağazalara (50.000 ABD Dolarını Geçemez) ilişkin dekorasyon giderleri		
Kurumsal kimlik oluşturulması, stratejik şirket yapılandırılması, kalite kontrol sistemi oluşturulması, numune tesis yapılandırılması, moda ve trendler ürün ve ambalaj tasarımı, modelizm (kalıp ebat setleri) satın alma ve tedarik, stratejik pazarlama, perakende operasyonlar, şirket kuruluşu, mağaza açılması ve işletilmesi, uluslararası ihracat ve hukuk, maliyet muhasebesi, risk yönetimi, müşteri ilişkileri yönetimi, bilgi-işlem gibi uluslararası pazarlarda rekabet avantajını artırıcı diğer her türlü iş yönetimi kapsamında satın alacakları danışmanlık giderleri,	Üst Sınır Yok	Harcamaların %50'si En fazla 5 yıl süre ile

Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı'nca (KOSGEB) düzenlenen yönetmelikle sınai mülkiyet hakları desteği adı altında verilen diğer bir destekle işletmelerin kendi markaları ile ulusal ve uluslararası pazarlarda marka imajı oluşturmalarının özendirilmesi amacı ile yurt içi ve dışındaki markaya yönlendirilmeleri için gerçekleştirecekleri çalışmalara ilişkin giderleri azami 20.000 YTL desteklenmektedir.

7.10. Tarımsal Ürünlerde İhracat İadesi Yardımı:

İhracat potansiyeli olan işlenmiş veya işlenmemiş bazı tarımsal ürünlerinin ihracatının ve rekabet gücünün artırılması amacıyla bu yardımlar çeşitli ürünler için tebliğlerle düzenlenmiştir. Ancak her bir ürün bazındaki tebliğlere değinilmemiş, Tarım ürünlerinin gene-

linin yardım kapsamında olduğu 2003/1 sayılı Tebliğ üzerinde durulmuştur.

2003/1 sayılı Tarımsal Ürünlerde İhracat İadesi Yardımlarına İlişkin Para Kredi ve Koordinasyon Kurulu Tebliği'ne³⁹ göre DFİF'dan karşılanmak üzere yardımdan faydalanan tarım ürünlerine T.C.M.B. nezdinde imalatçı- ihracatçı veya ihracatçı adına açılan hesaptan belirtilen oranlarda giderler TCMB kanalıyla mahsup yoluyla karşılanır. Tebliğ kapsamında yardımdan faydalanan tarım ürünleri,

- 1) Buket yapmaya elverişli veya süs amacına uygun cinsten çiçekler ve tomurcuklar,
- 2- Yaş ve kurutulmuş sebzeler,
- 3- Meyveler
- 4) Dondurulmuş meyve sebze ile meyve sebze işleme sanayiine dayalı gıda maddeleri,
- 5- Reçel, jöle, marmelat, meyve veya sert kabuklu meyve püreleri
- 6- Meyve suları , bal, yumurta
- 7- Zeytinyağı,
- 8- Hazırlanmış veya konserve edilmiş balıklar,
- 9- Kümes hayvanlarının etleri ve bunlardan yapılmış vb. ürünler ve konserve ürünler,
- 10- Çikolata ve kakao içeren gıda müstahzarları, bisküvi, gofret, kek ve makarnalar olarak belirtilmiştir.

---

39 14.04.2003 tarih ve 25079 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır

Bu yardımla ihraç edilen belirtilen ürünlerin ihracat miktar ve değerleri gözönüne alınarak (azami ödeme limitlerine geçmeyecek oranda) hesaplanan bedelleri ihracatçıların kamu kuruluşlarına olan SSK primleri, vergiler, haberleşme ve enerji giderlerinden mahsup edilir.

7.11. Teknik Müşavirlik Formlarının Yurtdışındaki Faaliyetlerine Sağlanacak Yardımlar:

2004/5 sayılı “Teknik Müşavirlik Firmalarının Yurtdışındaki Faaliyetlerine Sağlanacak Devlet Yardımları HakkındakiTebliğle⁴⁰ düzenlenenen bu yardımların HakkındakiTebliğle düzenlenenen bu yardımların kapsamı ihracatı artırmak amacıyla teknik müşavirlik ve müteahhitlik firmaları , firma grupları, sektörel özel sektör kuruluşları, fuar organizatörleri ile seminer, konferans organizatörlerine yurtdışı ofis, pazar araştırması, fuar , konferans, seminer vb. tanıtım faaliyetlerine katılım,fizibilite etüdü hazırlanması, sözleşme konularında destek sağlanmasından ibarettir

Teknik müşavirlik firması:

Bir yatırım veya müteahhitlik projesinin kullanılabilir veya işletilir hale gelinceye kadar geçen süre içinde projenin yönetimi ön araştırma, fizibilite, danışmanlık, kredilendirme, arabuluculuk, ihtilafların çözümüne yönelik danışmanlık hizmetleri vs. faaliyetleri yürütmek amacıyla kurulan Türkiye’de ticari faaliyette bulunan ve faaliyetlerini Uluslararası Müşavirler Birlikleri Federasyonu (FIDIC) kuraları çerçevesinde yürüttüğünü belgeleyen firmalar,

---

40 09.06.2004 tarih ve 25487 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır

Firma Grubu:

DTM tarafından belirlenen ilkeler doğrultusunda birbirinden bağımsız birden fazla Teknik Müşavirlik Firmasının biraraya gelmek suretiyle oluşturdukları girişim veya konsorsiyum gibi ortaklıklar,

Müteahhitlik Firması:

Altyapı ve üstyapı inşaatı, tesisat, montaj, işletme, bakım onarım vb. faaliyetleri yürüten Türkiye’de ticari faaliyette bulunan firmalar,

Sektörel Özel Sektör Kuruluşu:

Uluslararası Müşavirler Birlikleri Federasyonu (FIDIC)’na üye özel sektör kuruluşları,

Fuar Organizatörü:

DTM tarafından yurtdışındaki sektörün nitelikli uluslararası fuarlara Türkiye adına Milli Katılım Organizasyonunu gerçekleştirme yetkilisi verilen firma ve kuruluşlar,

Seminer ve Konferans Organizatörü:

Yurt dışında inşaat ve inşaat teknolojisi konusunda düzenlenen seminer, konferans vb. etkinliklere Türkiye adına Milli Katılım Organizasyonu gerçekleştirmek üzere DTM’nca yetki verilen firma ve kuruluşlar şeklinde tanımlanmıştır. Yukarıda belirtilen destekler üzerinde aşağıda kısaca durulmuştur.

7.11.1. Yurtdışı Ofis Desteği:

Teknik müşavirlik firmaları, Firma Grupları ve Sektörel Özel Sektör Kuruluşları’nın yurt dışında satışları veya açacakları ofislere ilişkin giderlerin DFİF’den destek alabilmesi için, destek uygulaması-

na konu edilecek olan yurtdışındaki ofisi için yatırım veya müteahhitlik projesinin kullanılabilir veya işletilir hale gelinceye kadar geçen süre içerisinde; proje yönetimi ve mukavele takibi, fizibilite, master planlama ve etki değerlendirme hizmetleri , ön araştırma ve programlama hizmetleri, araştırma ve planlama hizmetleri, danışmanlık, mimarlık ve mühendislik tasarım hizmetleri ve bunlar için gerekli etüdler, kredi raporu hazırlanması, teknoloji malzeme ile teçhizat seçimi ve standartlarının belirlenmesi, keşif ve şartname hazırlanması, ihale ve değerlendirme hizmetleri, inşaat yönetimi, mesleki, teknik, mali ve inşaat kontrolörlüğü ve denetimi, kurumsal yapılanma ve özelleştirme faaliyetlerine yönelik danışmanlık, Hakemlik ,arabulucuk hizmetleri, müteahhitlik hizmetleri kapsamında ihtilafların çözümüne yönelik mali ve hukuki mukavele mühendisliği danışmanlığı vb. faaliyetleri yürütmek suretiyle müşavir mühendislik veya müşavir mimarlık hizmeti veren Teknik firmalar yurtdışı desteğinden yararlanabilir.

-Yurt dışındaki ofisin DTM'nca hedef pazar olarak belirlenen ülkelerde bulunması gerekir. Öte yandan ofis desteğinden teknik müşavirlik firmaları ve firma grupları her ofis başına 3 yıl süresince yararlanılırAyrıca verilen destekten aynı ülke için bir defa ile sınırlı ve aynı anda 3 ülkede bulunan ofisten yararlanılabilir Sektörel özel sektör kuruluşlarının ofis desteğinden yararlanabilecekleri ülke sayısı ile aynı ülkede aynı anda kaç kez destek verileceği DTM'nca belirlenir. Söz konusu destek uygulamasından yararlanan teknik müşavirlik firmaları ile firma gruplarının yabancı firmalar ile yurt dışında ortak olmaları durumunda ofis desteğinden sözkonusu ortaklıktaki payı oranında yararlanır

Destekten yararlanacaklar bazında sağlanacak ofis desteği aşağıdaki gibidir.

1) Teknik Müşavirlik Firmaları İçin:

-Demirbaşlarının bir defalık alımından doğan masraflarının 15.000 ABD Dolarını geçmemek üzere % 70'i,

-Kira bedelinin 25.000 ABD Dolarını geçmemek üzere 1.yıl % 70'i, 2.yıl % 50'si , 3.yıl ise % 30'u,

-Ofisleri bulunan ülkelerdeki tanıtım faaliyetlerine ilişkin harcamalarının 5.000 ABD Dolarını geçmemek üzere 1.yıl % 70'i, 2.yıl % 50'si 3.yıl % 30'u,

-Yurt dışındaki ofislerinde istihdam edecekleri bir adet Türk veya yabancı yöneticinin ücretin yıllık 35.000ABD Dolarını geçmemek üzere yıllık brüt maaşın 1.yıl % 70'i, 2.yıl % 50'i, ve 3 yıl % 30'u,

2) Firma Grupları İçin:

-Demirbaşların bir defalık alımından doğan masraflarının 15.000 ABD Dolarını geçmemek üzere % 70'i,

-Kira, tanıtım, personel ve müşavirlik giderlerinin 2 firma için 105.000 ABD Doları, 3 firma için 125.000, 4 firma ve üzeri için 145.000 ABD Dolarını geçmemek üzere 1 yıl % 70'i, 2 yıl % 50'si, 3 yıl % 30'u,

3) Sektörel Özel Sektör Kuruluşları için:

Üyeleri adına yurt dışında ofis açmaları halinde demir başlarının bir defalık alımından doğan masraflarının 15.000ABD Dolarını geçmemek üzere % 70'i,

-Kira, tanıtım, personel ve müşavirlik giderlerinin 1.yıl 145.000 ABD Doları 2.yıl 125.000 ABD Dolarını geçmemek üzere % 70'i

desteklenir. Destekten yararlanacak firmalar “Teknik Müşavirlik Hizmetleri Kapsamında Yurtdışı Ofis, Kira Demirbaş Eşya Alımı, Tanıtım ve Personel Yardımı Formu” ile DTM’na başvururlar. Proje süresince destek uygulamasından yararlananlar 3.ayda bir DTM’na yurt dışında bulunan ofisin faaliyeti ile ilgili “Ofis Faaliyet Raporu” gönderir.

7.11.2. Pazar Araştırması Desteği;

Potansiyel pazarlar hakkında sistematik ve objektif bilgi sağlanması, firmaların pazara girişi konusunda karar vermeleri yardımcı olunması ve Türk müteahhitlik ve müşavirlik hizmetleri sektörünün yeni bir pazarda gerektiği şekilde tanıtılması amacıyla, teknik müşavirlik firmaları, firma grupları ve sektörel özel sektör kuruluşlarının gerçekleştirecekleri, masa başı ve alan araştırmasına dayanan pazar araştırmaları faaliyetlerine ilişkin harcamaların;

-Teknik müşavirlik firmaları ve firma gruplarının yapacakları pazar araştırması faaliyetlerine ilişkin masraflarının 25.000ABD Dolarını geçmemek üzere % 95’i,

-Sektörel özel sektör kuruluşlarının yapacakları veya yaptıracakları pazar araştırması faaliyetlerine ilişkin masraflarının 25.000 ABD Dolarını geçmemek üzere % 95’i,

En fazla 6 ay süre ile DFİF’ndan karşılanır. Ayrıca her teknik müşavirlik firması ve firma grubunun bir yılda en fazla 3, sektörel özel sektör kuruluşlarının ise bir yılda en fazla 6 pazar araştırması faaliyeti destekleme kapsamındadır. Ancak bu yardımdan yararlanan teknik müşavirlik firmaları ile firma gruplarının tekrar destek uygulamasından yararlanabilmesi için daha önce destek uygulamasına

konu edilen pazar araştırması faaliyetlerini tamamlayarak DTM'na onaylatılması gerekir Aksi takdirde yeni pazar araştırması desteğinden yararlandırmaz.

7.11.3. Fuar, Konferans, Seminer vb. Tanıtım Faaliyetlerine Katılım Desteği:

Müteahhitlik ve Teknik müşavirlik firmalarının yurtdışında düzenlenen sektörel nitelikli fuarlara katılmaları sonucu giderlerin bir kısmı DFİF'den karşılanacaktır Destek kapsamındaki harcamalar aşağıda sıralanmıştır

- 1) Müteahhitlik ve teknik müşavirlik firmaların yurtdışında münhasıran inşaat ve inşaat teknolojisi konusunda düzenlenen sektörel nitelikli Uluslararası Fuarlara katılmaları nedeniyle, Milli Katılımı gerçekleştirilen fuar organizatörüne ödenen katılım bedelinin 20.000 ABD Dolarını geçmemek üzere fuar organizatörüne m2 üzerinden ödenen katılım bedelinin % 70'i,
- 2) Müteahhitlik ve teknik müşavirlik firmalarının yurtdışında münhasıran inşaat ve inşaat teknolojisi konusunda düzenlenen sektörel nitelikli uluslararası fuarlara katılmaları nedeniyle, fuar organizatörüne ödenen katılım bedeli 20.000 ABD Dolarını geçmemek üzere katılım bedelinin % 70'i,
- 3) Sözkonusu faaliyetlerde fuar organizatörünce gerçekleştirilen tanıtım filmi, broşür, kitapçık, elektronik ortamda tanıtım/videowall, reklam panoları veya afiş biçimindeki tanıtım etkinlikleri ile yurtdışı yazılı ve görsel kitle iletişim araçlarında yayınlanacak reklamlara ilişkin harcamaların 30.000 ABD Dolarını geçmemek kaydıyla harcamanın % 70'i,
- 4) Müteahhitlik ve teknik müşavirlik firmalarının yurtdışında dü

zenlenen sektörel nitelikli Uluslararası Seminer, Konferans vb. faaliyetlere katılmaları nedeniyle , milli katılımı gerçekleştirecek seminer konferans organizatörüne ödeyecekleri katılım bedelinin 2.000 ABD Dolarını geçmemek üzere katılım bedelinin % 70'i ,

5) Mütahhitlik ve teknik müşavirlik, firmalarının, yurtdışında münhasıran inşaat ve inşaat teknolojisi konusunda düzenlenen sektörel nitelikli uluslararası seminer, konferans vb. faaliyetlere katılmaları nedeniyle seminer, konferans organizatörüne ödeyecekleri katılım bedelinin 2.000 ABD Dolarını geçmemek üzere % 70'i,

6) 4. ve 5..bentte belirtilen fuarlarda seminer, konferans, organizatörü tarafından gerçekleştirilecek tanıtım filmi, broşür, kitapçık, elektronik ortamda tanıtım /videowall, reklam panoları veya afiş biçimindeki tanıtım etkinlikleri ile yurtdışı yazılı ve görsel kitle iletişim araçlarında yayınlanacak reklam, vb. tanıtım faaliyetlerine ilişkin harcamaların 30.000 ABD Dolarını geçmemek üzere harcamanın % 70'i,

7) Seminer, Konferans organizatörü tarafından yurt içerisinde düzenlenecek olan uluslararası seminer, konferans vb. faaliyetlere ilişkin olarak seminer, konferans organizatörü tarafından gerçekleştirilecek organizasyona yönelik harcamaların her bir organizasyon için 100.000 ABD Dolarını geçmemek üzere her bir organizasyona ilişkin yapılan harcamanın % 70'i ve organizasyonlara yurt dışından davet edilecek en fazla 20 katılımcının yol ve konaklama giderleri desteklenir.

7.11.4. Fizibilite Etüdü Hazırlanması Desteği:

Müşşarlık tarafından belirlenen hedef yazar ülkelerdeki yatırım projelerine ilişkin karar alma süreçlerinde Türk Teknik Müşşarlık firmalarının yer almasını sağlayarak, sözkonusu projelerde Türk mal

ve hizmetlerinin kullanılması potansiyelinin hayata geçirilmesi ve artırılmasını teminen, yurt dışında Müsteşarlıkça belirlenen kriterlere uygun projelerin fizibilite etüdü çalışmalarını Teknik Müşavirlik firmalarınınca gerçekleştirilmesine ilişkin masraflar, proje başına 300.000 ABD Dolarını geçmemek kaydıyla, Müsteşarlık ve Teknik Müşavirlik firması arasında düzenlenen hizmet sözleşmesinde belirtilen miktar çerçevesinde DFİF'dan karşılanır. Teknik Müşavirlik firması, çalışmalarında % 20'nin üzerinde yerli ve yabancı taşeronluk hizmeti satın alamaz. Bu oranının üstündeki taşeronluk hizmeti satın alımına ilişkin harcamalar DFİF'dan karşılanmaz.

7.11.5. Sözleşme Desteği:

Yurtdışında açılan müşavirlik hizmetlerine ilişkin ihalelere iştirak edecek olan veya ihalesiz olarak doğrudan sözleşme yapılması olanaklarını takip eden girişimci Teknik Müşavirlik firmalarının, hizmet, vekalet veya eser niteliğindeki teslimatlarına karşılık olarak imzalanan sözleşmede belirtilen bedelin % 20'sini geçmeyecek şekilde, firmalara, her takvim yılı için en fazla 100.000 ABD Dolarını aşmamak kaydıyla en fazla 300.000 ABD Dolarına kadar destek sağlanır.

Yapılacak sözleşmelerin tarafları arasında herhangi bir organik bağ bulunmaması ve bağımsızlık ilkesinin aranması esastır. Birden fazla firmanın projeye katılım halinde destek firmanın katılım oranına göre belirlenir. Teknik müşavirlik firmaları takvim yılı limitini aşmamak kaydıyla birden fazla proje için destekten yararlanabilir.

8. SONUÇ

Dünya ülkelerinde yaşanan hızlı değişimler ve küreselleşme olgusu, hayatın her alanında değişik şekillerde yansımış, dış ticarete de yardım ve teşvik zorunluluğunu doğurmuştur. Finansman teknikle-

rindeki değişiklikler, ürün ve piyasa taleplerinin değişiklikler göstermesi ihracat firmalarının da esnek bir yapıya sahip olmalarını gerektirmektedir. Ancak firmaların bu yapıya ayak uydurmaları kolay olmamaktadır. Ülkemizde büyük paya sahip küçük ve orta ölçekli ihracatçı firmaların uluslararası ticarete rekabet edebilmeleri ekonomik ve finansal sorunlarını aşmaları konusunda gerekli olan düzenlemelerin ilgili kurumlar aracılığı ile yapılmasını gerekli kılmaktadır.

İhracatçılara daha önceki bölümlerde açıklamaya çalıştığımız avantajlarla birlikte gerek ithal mallarının fiyatlarının yükseltmek gerekse miktarları kısıtlanmak yolu ile gümrük tarife ve kotalar veya Serbest Bölgeler, Dahilde işleme rejimi ve ihracatta katma değer vergisi iadesi uygulanmak suretiyle vergisel kolaylıklardan yararlanarak dış rekabetten korunması sağlanmaktadır. Ancak bu avantajların bürokratik işlemleri ve prosedürleri (Özellikle Eximbank Kredileri ve Devlet Yardımları gibi) sağlanan teşviklerden yararlanmayı olumsuz etkilemektedir.

